

KAYSERİ SOSYAL PROFİL ARAŞTIRMASI

Ağustos 2016, KAYSERİ

Süleyman KAMÇI

Kayseri Valisi

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı

Yönetim Kurulu Üyesi

ÖNSÖZ

Bilindiği üzere, Kalkınma Ajansları; 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun'da belirtildiği üzere, kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma plânı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak üzere kurulmuşlardır.

Kalkınma kavramı geçmişte uzun yıllar boyunca ekonomik gelişme olarak anlaşılmıştır. Ancak bu algı günümüzde değişmiş olup, kalkınmanın çok yönlü ve çok aktörlü bir süreç olduğu anlaşılmıştır. Bu yeni anlayıştaki kalkınmanın temel amacı toplumu oluşturan tüm kesimlerin toplu bir biçimde refahının artırılmasıdır. Bu anlayış kendisini gerek ulusal gerekse bölgesel planlarda da kendini göstermiş ve çalışmalarında temel hedef alınmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Kalkınma Bakanlığı tarafından verilen yetki ile Ajans koordinasyonunda Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinden oluşan TR72 Bölgesi için 2014-2023 dönemi kapsayan Bölge Planı; 10 yıllık bir perspektifle, tüm paydaşların sürece katılım ve katkılarıyla hazırlanmıştır. Bu kapsamda sosyal kalkınma ve sosyal politikalar büyük önem taşımaktadır.

Günümüzde her türlü kurum, kuruluş ve örgütler nihai olarak, bir şekilde insanların refahının artırılması yönünde faaliyetlere girişmektedir. Bölgemizde toplumun tüm kesimini kapsayan bu sosyal profil çalışması da insanların refahını arttırmaya yönelik sosyal politika çalışmaları konusuna katkı sağlayacak ve yol gösterici olacak bir niteliğe sahiptir.

Bu vesileyle bu raporun hazırlanmasında emeği geçen ajans personeline teşekkür eder, raporun karar alıcılar ve tüm ilgililere faydalı olmasını temenni ederim.

SUNUŞ

Kamil TAŞCI

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı
Genel Sekreter

Kalkınmanın temelinde 'insan' vardır; bütün kalkınma modellerinin uygulayıcısı da faydalanıcısı da insandır ve insan; sosyal, kültürel ve ekonomik olanaklar bakımından yaşadığı şehir ile birebir etkileşim içindedir. Ekonomik gelişmişlik, refah seviyesinin yüksekliği anlamına gelmediği gibi ancak sosyal politikalar ile iyi ilişkilendirilmesi halinde sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleşmesine katkı sağlar. Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, ekonomik kalkınmanın sosyal unsurlarla bütünleşik ve anlamlı bir yapı teşkil ettiği gerçeğinden hareketle, insan odaklı kalkınma yaklaşımını benimsemekte ve bölge paydaşlarının katılımı ile hazırlanan TR72 Bölgesi 2014-2023 Yılları Bölge Planı'nda yer alan 4 eksen den biri olarak 'Sosyal Kalkınma' konusunu öncelikli olarak ele almaktadır.

Kalkınma planları başta olmak üzere tüm planlar, dengeli bir kalkınma ve sorumluluk alanında bulunan illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik farklarının en aza indirilmesini amaçlamaktadır. En yüksek ekonomik ve sosyal faydayı sağlayacak şekilde stratejilerin geliştirilmesi bir bölge/ilin sosyal kodlarının doğru analiz edilmesi ile mümkündür. Bu bağlamda Kayseri'nin hem sosyal profilini belirlemek hem de bölge koşullarına ilişkin algı ve beklentileri ölçmeye yönelik Ajans tarafından belirlenen örneklem temelinde 1008 katılımcı ile gerçekleştirilen anketler doğrultusunda "Kayseri Sosyal Profil Araştırması" çalışması hazırlanmıştır. Bu çalışma, her bir soruya ilişkin anlamlı sonuçlar veren değişkenler temelinde çapraz analizler yapılarak elde edilen bulgulara dayalı politika önerilerini içermektedir.

İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'nda 6 kategoriye ayrılan 81 il içinde 2. kademe iller kategorisinde yer alan Kayseri ili sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından Türkiye'de 17. sırada, bölgede 1. sırada yer almaktadır. Bölgenin sosyal profilini ortaya koymaya katkı sağlamak amacıyla hazırlanan bu çalışmanın, gelişmişlik sıralaması göstergelerinin bölge ölçeğinde doğru yorumlanmasını sağlaması ve Kayseri ili ile diğer iller arasında oluşan gelişmişlik farkının geliştirilecek sosyal politika ve stratejiler ile en aza indirilmesi amaçlanmaktadır.

İÇİNDEKİLER

I. KAYSERİ SOSYAL PROFİL ARAŞTIRMASININ ANALİZ VE BULGULARI	8
BİRİNCİ BÖLÜM: BİREYSEL KANAAT, TUTUM VE SOSYAL ÇEVRE	8
İKİNCİ BÖLÜM: KAYSERİ İLE İLGİLİ KANAAT VE ALGILAR.....	31
II. SOSYO-EKONOMİK FAKTÖR ANALİZİ.....	43
II. A. SOSYO EKONOMİK ÇAPRAZ TABLOLAR	43
YAŞ GRUPLARI ETKİSİ.....	49
EĞİTİM ETKİSİ	54
MESLEK ETKİSİ	60
GELİR ETKİSİ	68
BÖLGE ETKİSİ.....	73
II. B. EĞİLİM VE BEKLENTİ ÇAPRAZ TABLOLARI	78
BOŞ ZAMANIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	78
GÖÇ PLANI.....	80
GÖÇ EĞİLİMİ.....	81
GELECEK BEKLENTİSİ	82
YAŞAM MEMNUNİYETİ.....	84
III. ÖRNEKLEMİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ	86
IV. SONUÇ VE ÖNERİLER	93

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 1. Kaç yıldır Kayseri’de yaşıyorsunuz?	8
Grafik 2. Yaşadığınız yeri öğrenebilir miyiz?	8
Grafik 3. Yaşadığınız ev kendinize mi ait?	9
Grafik 4. Evinizde devamlı bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan biri var mı?	9
Grafik 5. Bakıma muhtaç hasta ile yakınlık derecenizi söyler misiniz?	10
Grafik 6. Hastanın ya da bakıma muhtaç kimsenin rahatsızlığını öğrenebilir miyiz?	10
Grafik 7. Evinizde devamlı bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan biri var mı?	11
Grafik 8. Neden çalışmadığınızı söyler misiniz?	11
Grafik 9. Ne tür bir iş yapabilirsiniz?	12
Grafik 10. Bugünkü işiniz?	12
Grafik 11. Genel olarak geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?.....	13
Grafik 12. Ailenizin aylık toplam kazancını öğrenebilir miyiz?	14
Grafik 13. Ne kadar bir gelirin sizin için yeterli olacağını düşünüyorsunuz?	14
Grafik 14. Herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna üye misiniz?.....	15
Grafik 15. Son bir yıl içinde herhangi bir kurumdan veya kişiden kendiniz ya da aileniz için herhangi yardım aldınız mı?.....	16
Grafik 16. Sakıncası yoksa ne tür bir yardım aldığınızı öğrenebilir miyiz?	16
Grafik 17. Nereden yardım aldığınızı öğrenebilir miyiz?	17
Grafik 18. Şu an kendinizin ya da ailenizin ihtiyaçlarını karşılamak için yardıma ihtiyaç duyuyor musunuz?	17
Grafik 19. En acil olarak ne tür bir yardıma ihtiyaç duyuyorsunuz?.....	18
Grafik 20. Eğer paraya ihtiyacınız olursa bunu nasıl karşılırsınız?	19
Grafik 21. Maddi ve manevi sıkıntı ve sorunlarınızı en çok kiminle paylaşırsınız?	20
Grafik 22. Maddi ve manevi sıkıntı ve sorunlarınızla ilgili olarak kimlere danışırsınız?.....	21
Grafik 23. Boş zamanlarınızda neler yaparsınız?.....	22
Grafik 24. En çok kimlerle vakit geçirmeyi seviyorsunuz?	23
Grafik 25. Genel olarak arkadaşlarınız ya da aileniz ile neler yaparak vakit geçiriyorsunuz?.....	24
Grafik 26. Lütfen kendinizi en çok nasıl tanımladığınızı söyler misiniz?	25
Grafik 27. Buradan başka bir yere göç etmeyi planlıyor musunuz?.....	25
Grafik 28. İmkancınız olsa buradan göç etmek ister miydiniz?.....	26
Grafik 29. Lütfen neden göç etmek istediğinizi söyler misiniz?	27
Grafik 30. Hangi ili ya da ülkenin sizin için bu nitelikleri taşıdığını söyler misiniz?	27
Grafik 31. Kendiniz ve varsa çocuklarınız için burada iyi bir gelecek olduğunu düşünüyor musunuz?.....	28
Grafik 32. Çocuklarınızın geleceği ile ilgili bir endişeye sahip misiniz?	29

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 33. Lütfen endişenizin ne olduğunu söyler misiniz?.....	29
Grafik 34. Genel olarak değerlendirdiğinizde burada yaşamaktan ne kadar memnunsunuz?	30
Grafik 35. Sizce yaşadığınız yakın çevrenin en acil ihtiyacı nedir?	31
Grafik 36. Sizce Kayseri'nin en acil ihtiyacı nedir?	32
Grafik 37. Yaşadığınız yakın çevrenin gelişmesini sağlayacak yatırımlar nelerdir?.....	33
Grafik 38. Kayseri'nin gelişmesini sağlayacak yatırımlar nelerdir?.....	34
Grafik 39. Size bir fırsat verilse yaşadığınız yerle ilgili olarak yapacağınız ilk iş ne olur?.....	35
Grafik 40. Size bir fırsat verilse yaşadığınız yerle ilgili olarak yapacağınız ilk iş ne olur?.....	36
Grafik 41. Size bir fırsat verilse yaşadığınız yerle ilgili olarak yapacağınız ilk iş ne olur?.....	37
Grafik 42. Yaşadığınız çevrenin gelişebilmesi için aşağıda sayılan hangi kişi gruplarıyla öncelikli projeler üretilmelidir?	38
Grafik 43. Yaşadığınız çevrenin geliştirilmesi yapılacak projelerin parçası olmak ister misiniz?	38
Grafik 44. Bireysel olarak ne tür bir projenin parçası olabilirsiniz?.....	39
Grafik 45. Aşağıdaki ifadelerden hangilerini kendiniz için daha uygun buluyorsunuz?	40
Grafik 46. Kadınların iş hayatına kazandırılması ve aile bütçesine katkı verecek projeler içinde yer almasını destekler misiniz?	40
Grafik 47. Şimdi size Kayseri ile ilgili okuyacağım ifadelerden hangisi sizin kanaatinize en uygundur?.....	41
Grafik 48. Sizce Kayseri bugün olduğu konumdan daha iyi bir yere ulaşabilir mi?	41
Grafik 49. Sizce Kayseri'nin daha iyi bir yere ulaşabilmesi için kimler önderlik etmelidir?.....	42
Grafik 50. Cinsiyet.....	86
Grafik 51. Yaş Grupları	86
Grafik 52. Eğitim Durumu	87
Grafik 53. Evli misiniz?	88
Grafik 54. Çocuğunuz var mı?.....	90
Grafik 55. Kaç çocuğunuz var?.....	90
Grafik 56. Çocuklarınız ile ilgili bilgi alabilir miyiz?	91

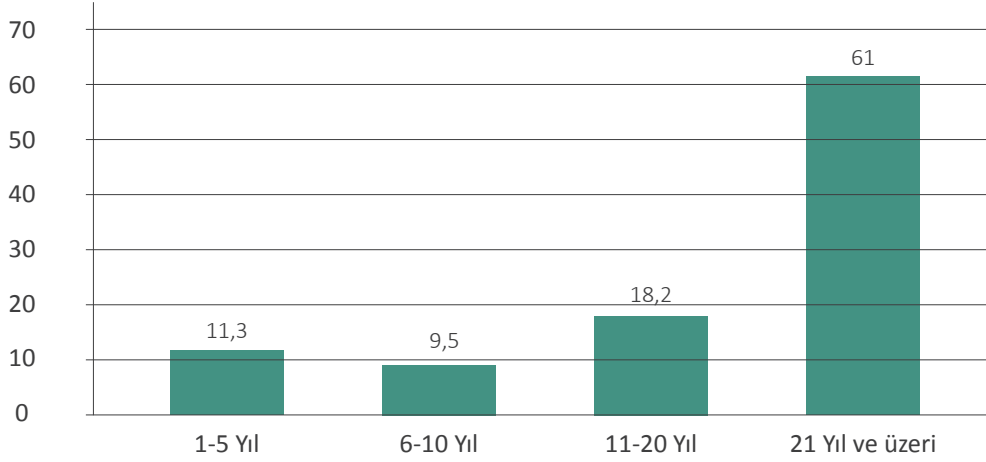

I. KAYSERİ SOSYAL PROFİL ARAŞTIRMASININ ANALİZ VE BULGULARI

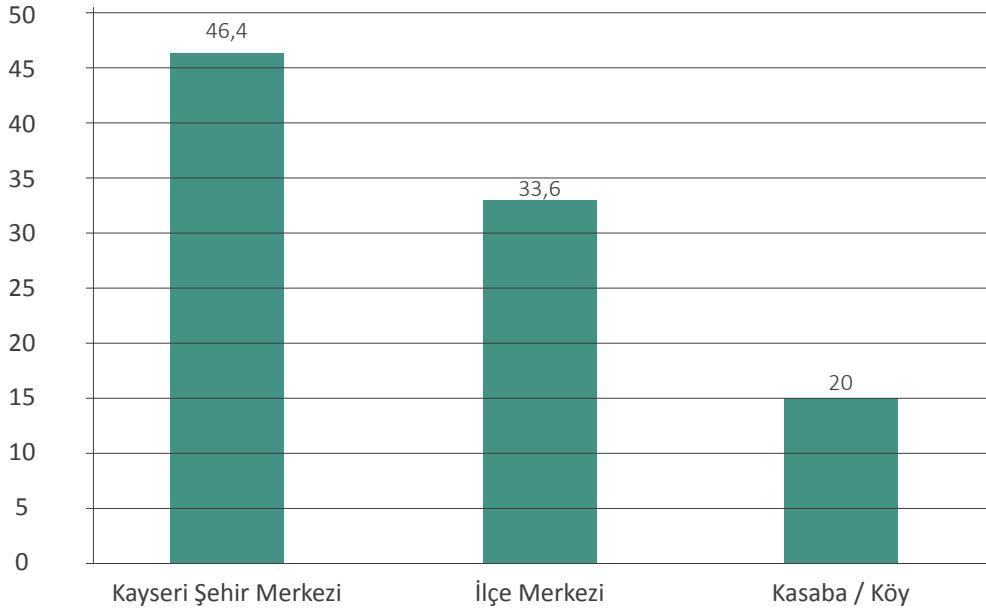
BİRİNCİ BÖLÜM: BİREYSEL KANAAT, TUTUM VE SOSYAL ÇEVRE

Grafik 1. Kaç yıldır Kayseri’de yaşıyorsunuz?

Katılımcıların %11,3’ü 1 – 5 yıl arası, %9,5’i 6 – 10 yıl arası, %18,2’si 11 – 20 yıl arası, %61’i 21 yıl ve üzeri süredir Kayseri’de yaşamaktadır. Kayseri’de yaşayanların büyük kısmının burada uzun süre ikamet ettikleri görülmektedir.

Grafik 2. Yaşadığınız yeri öğrenebilir miyiz?

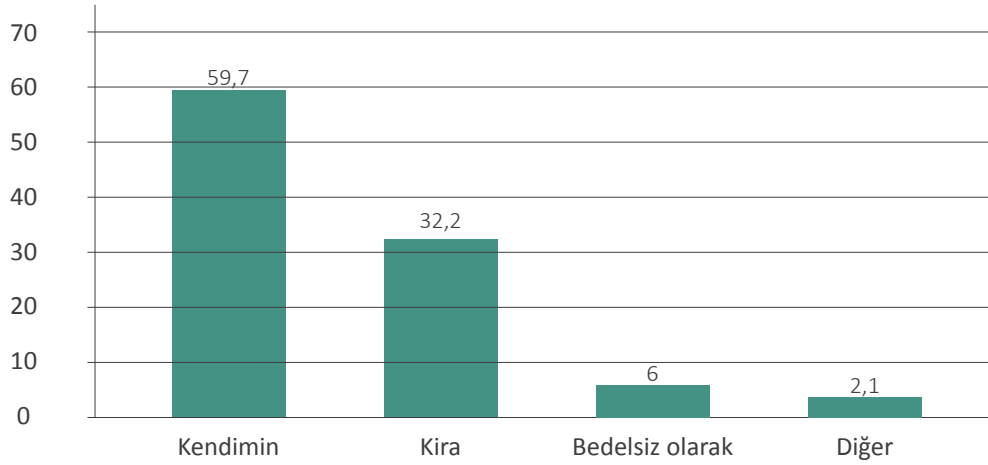

*Kocasinan, Melikgazi, Talas ve Hacılar ilçe merkezleri Kayseri şehir merkezi olarak alınmıştır.

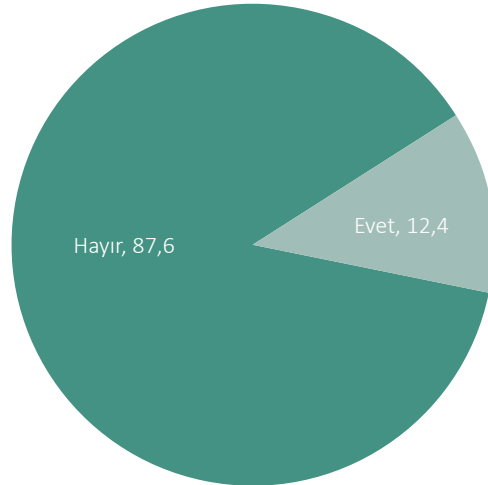
Katılımcıların %49,4'ü Kayseri şehir merkezinde, %33,6'sı anket çalışması uygulanan ilçe merkezinde, %20'si ise anket çalışmasının uygulandığı kasabada / köyde yaşamaktadır. Anket çalışmasının önemli bir bölümü il merkezinde yapılmıştır. Bunun nedeni, Kayseri il merkezinin nüfusunun (%80) ve sosyo-ekonomik yaşamın büyük bölümünü kendine çekmesidir.

Grafik 3. Yaşadığınız ev kendinize mi ait?

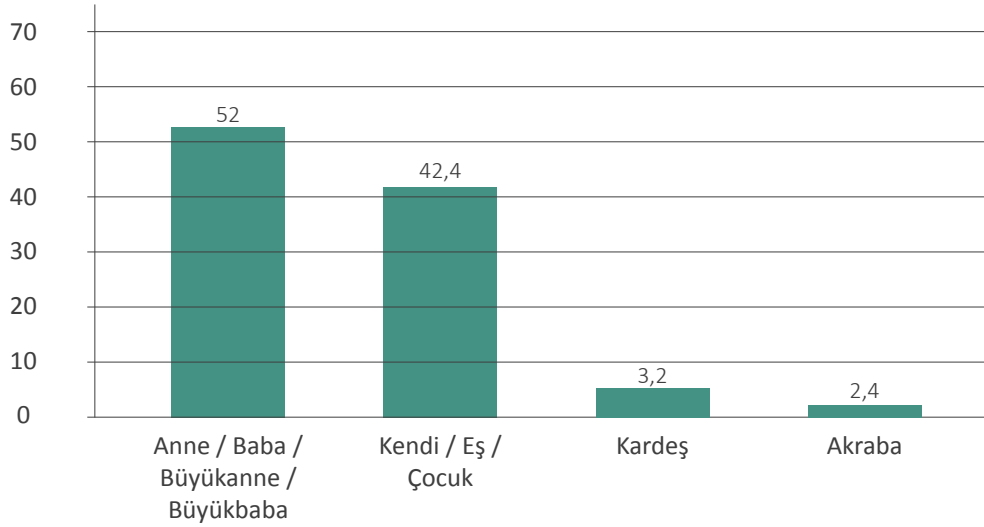

Katılımcıların %59,7'si yaşadığı evin kendisinin olduğunu, %32,2'si yaşadığı evin kira olduğunu, %6'sı yaşadığı evde bedelsiz oturduğunu ve %2,1 diğer seçeneğini beyan etmiştir. Ev sahipliği ile Kayseri'de uzun süre ikamet etmenin yaklaşık oranlara sahip olması birbiri ile doğru orantılıdır.

Grafik 4. Evinizde devamlı bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan biri var mı?

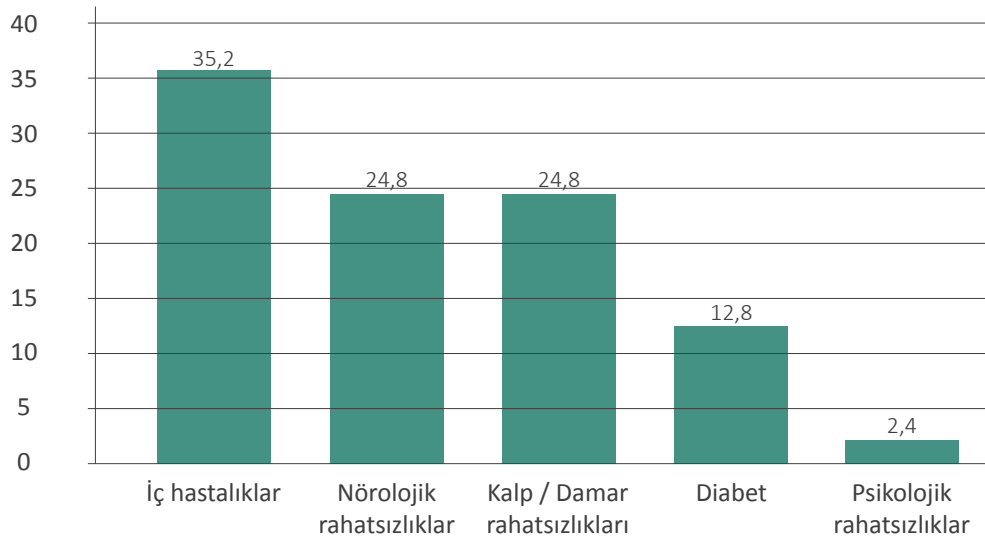

Katılımcıların %87,6'sı evlerinde bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan birinin olmadığını, %12,4'ü evde devamlı bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan birinin olduğunu beyan etmiştir. Hanede, bakım gerektiren bir hastanın olması özellikle kadınlar açısından önemlidir. Bu durum kadınların zaten çok düşük olan işgücüne katılma oranını daha da düşüren bir etkidir. Bakıma muhtaç kişilerin hanede bakılması bölgede bu alanda sosyal hizmetlerin oldukça düşük olduğunu göstermektedir. Aşağıdaki grafikte görüldüğü gibi bu kişiler büyük ölçüde yaşlı olan aile büyükleridir.

Grafik 5. Bakıma muhtaç hasta ile yakınlık derecenizi söyler misiniz?

* Evinizde devamlı bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan biri var mı? Sorusuna "Evet" cevabı veren katılımcılara sorulmuştur.

Katılımcıların evde devamlı bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan biri olduğunu beyan edenlerin hasta ile yakınlık dereceleri; %52 anne / baba / büyükanne / büyükbaba, %42,2 kendi / eş / çocuk, %3,2 kardeş, %2,4 akraba şeklindedir. Bakıma muhtaç kişilerin yaklaşık yarısının kendisi, eş ve çocukları olması, kronik hastalık sorunun yine aile içinde çözülmeye çalışıldığını, kurumsal bir yardım alınmadığını göstermektedir. Hanede bakıma muhtaç kişilerin olması; hem hanenin gelir elde etme olanaklarını azaltmakta, hem de hanenin yaşam kalitesini düşürmektedir.

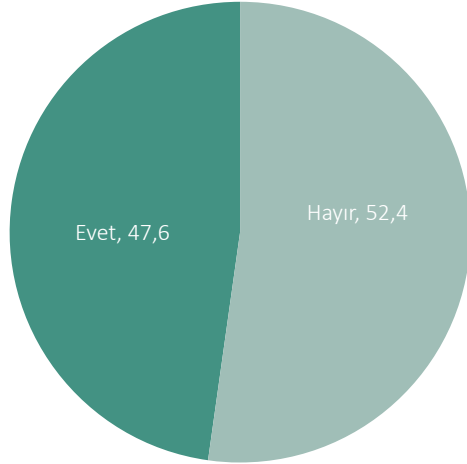
Grafik 6. Hastanın ya da bakıma muhtaç kimsenin rahatsızlığını öğrenebilir miyiz?

* Evinizde devamlı bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan biri var mı? Sorusuna "Evet" cevabı veren katılımcılara sorulmuştur.

Hasta veya bakıma muhtaç kişinin hastalık oranları; %35,2 iç hastalıklar, %24,4 nörolojik rahatsızlıklar, %24,8 kalp / damar rahatsızlıkları, %12,8 diyabet, %2,4 psikolojik rahatsızlıklar şeklindedir. Hastalıkların üçte ikisinin modern hastalık diyebileceğimiz çevresel, sosyal ve beslenme sorunlarından kaynaklı hastalıklar olması oldukça dikkat çekicidir. Grafikteki iç hastalıklar hariç, diğer dört hastalığın oranının yüksek olması, modernleşmenin ve toplumsal gelişmenin kırsal veya taşra diyebileceğimiz bu bölgede bile ciddi olumsuz etkilerinin olduğunu göstermektedir. Türkiye'de süregelen hastalık ve bakıma muhtaç

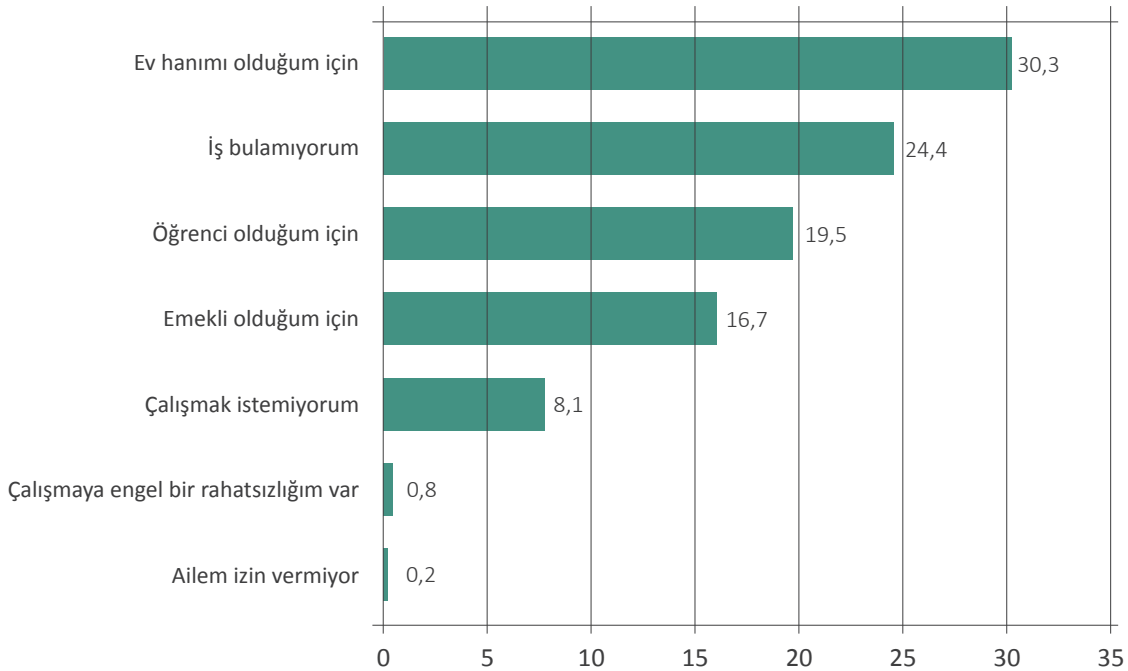
özürlülük oranı yaklaşık %12 civarındadır. (DİE 2002 – Türkiye Özürsümler Araştırması) Kayseri’de %12,4 çıkmasına etken olan bir önceki grafikte görülen bakıma muhtaç olan kişilerin yarıdan fazlasının yaşlı aile büyükleri olmasından kaynaklanmaktadır. Bu olgu, yaşlı bakımının kamu ve özel sağlık kurumlarında değil büyük ölçüde aile içinde yapıldığını göstermektedir. **Sadece bu oranlar bile Kayseri ilinde bu alanda politika geliştirilmesi için sosyal hizmet ihtiyacının saptanması gerekliliğini göstermektedir.**

Grafik 7. Evinizde devamlı bakıma muhtaç ya da sürekli ilaç kullanan biri var mı?

Katılımcıların düzenli bir işe sahip olma oranı; %47,6 “Evet”; %52,4 “Hayır” şeklindedir. Düzenli işi olmayanların üçte ikisi, aşağıdaki grafikte görüldüğü gibi ev kadınları, öğrenciler ve emeklilerden oluşmaktadır. Anketteki düzenli işi olanların oranı, (TÜİK 2013 verilerindeki) Kayseri’nin işgücüne katılım oranı olan %50,8 ve istihdam oranı olan %46’ ya çok yakındır.

Grafik 8. Neden çalışmadığınızı söyler misiniz?

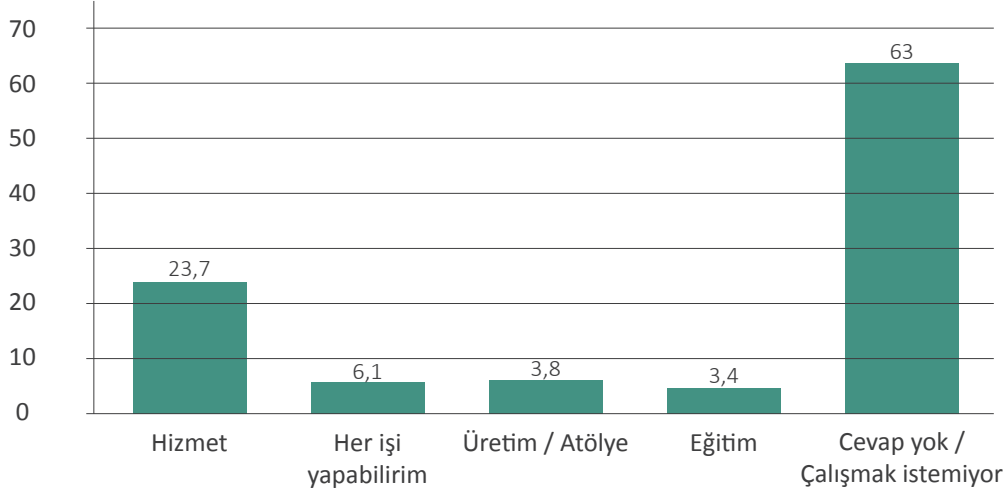

* Düzenli bir işiniz var mı? Sorusuna “Hayır” cevabı veren katılımcılara sorulmuştur.

Düzenli bir işi olmadığını beyan eden katılımcıların çalışmama nedenleri; %30,3 ev hanımı olduğu için, %24,4 iş bulamadığı için, %19,5 öğrenci olduğu için, %16,7 emekli olduğu için, %8 çalışmak istemediği için, %0,8 çalışmaya engel bir rahatsızlığı olduğu için ve %0,2 ailesi izin vermediği için şeklindedir. Ankette 'İşiniz nedir?' sorusuna (Grafik 10), ev kadını diye yanıt veren kadın oranı %16,7 (168 ev kadını) iken; ev hanımı olduğu için çalışmayanların oranı ise %30,3'tür (160 ev kadını). Bu durumda ev kadınlarının %5'i (8 ev kadını) çalışmaktadır.

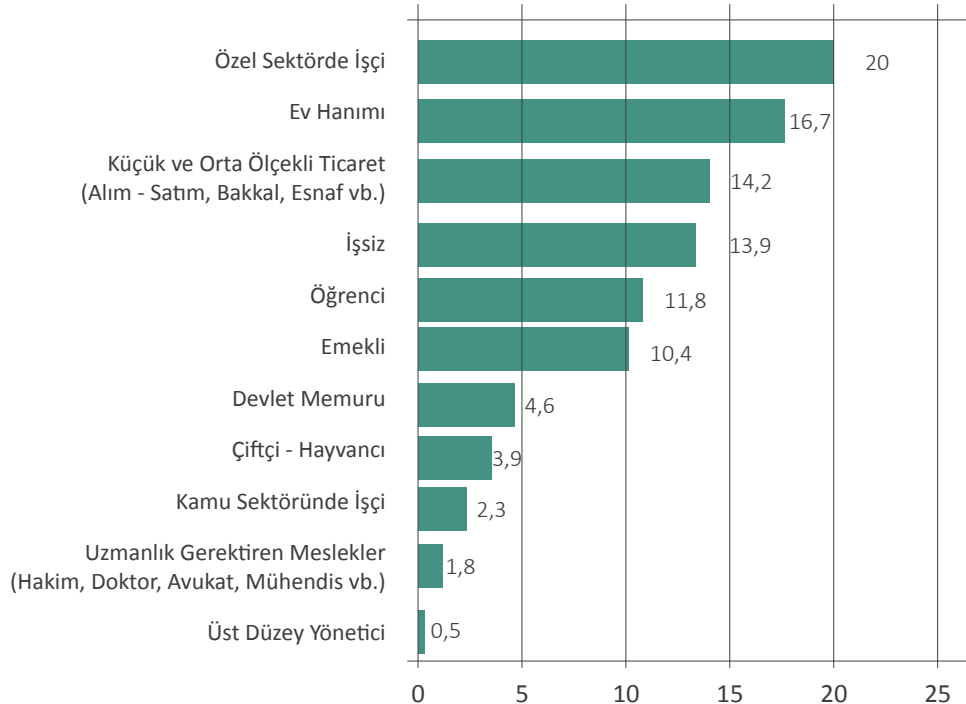
Grafik 9. Ne tür bir iş yapabilirsiniz?

* Düzenli bir işiniz var mı? Sorusuna "Hayır" cevabı veren katılımcılara sorulmuştur.

Düzenli bir işe sahip olmayan katılımcıların çalışabileceği sektörlerin oranı; %23,7 hizmet; %6,1 her işi yapabilirim; %3,8, üretim/atölye; %3,4 eğitim ve %63 cevap yok /çalışmak istemiyor şeklindedir. Ev kadını, öğrenci ve emekli olduğu için çalışmayanların oranı cevap vermeyen veya çalışmak istemeyen işsizlerin oranına yakındır. Dikkati çeken nokta ise, iş bulamıyorum (%24,4) yanıtının 13 puan üstünde (%37) iş yapma isteği olan bir kesimin olmasıdır.

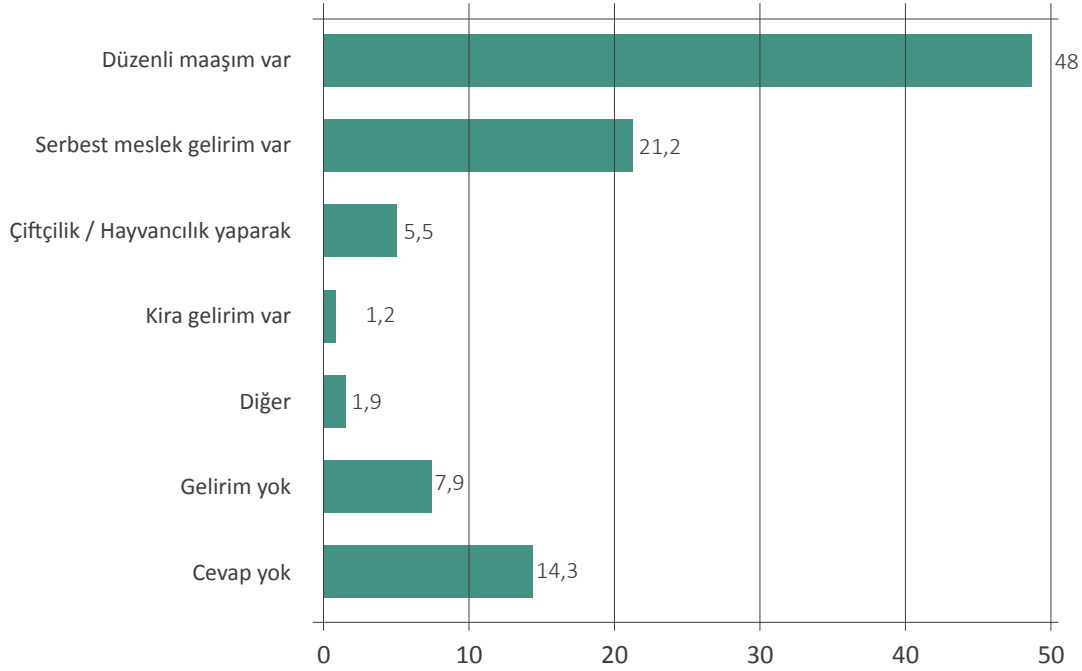
Grafik 10. Bugünkü işiniz?

Katılımcılar, çalışmakta oldukları işleri %20'si özel sektörde işçi, %16,7'si ev kadını, %14,2'si küçük ve orta ölçekli ticaret, %13,9'u işsiz, %11,8 öğrenci, %10,4'ü emekli %4,6'sı devlet memuru, %3,9'u çiftçi, %2,3'ü kamuda işçi %1,8'i uzmanlık gerektiren meslekler ve %0,5'i üst düzey yönetici olarak belirtmişlerdir. Anketin işsizlik oranı, TÜİK 2013 işgücü verilerindeki %9,9'dan bir parça yüksektir. Anket, bu tabloda Kayseri ilinde istihdam oranı ve işsizlik oranı toplamı olan %55 oranına oldukça yakın sonuçlar bulmuştur. Anket, Kayseri'deki öğrenci oranı %11,8'i ve emekli oranı %13,9'u yaklaşık dört puan altta tahmin etmiştir.

Kayseri, kırsal nüfus en hızlı eriyen illerden biridir. 1970'te %60 olan kırsal nüfus, 2014'te %12'ye inmiştir (TÜİK2014). İşiniz sorusunun önemli bulgusu, bölgenin kırsal nüfusunun %12 (TÜİK, 2014) olmasına rağmen, çiftçilik ve hayvancılığın sadece %4,6 olmasıdır.

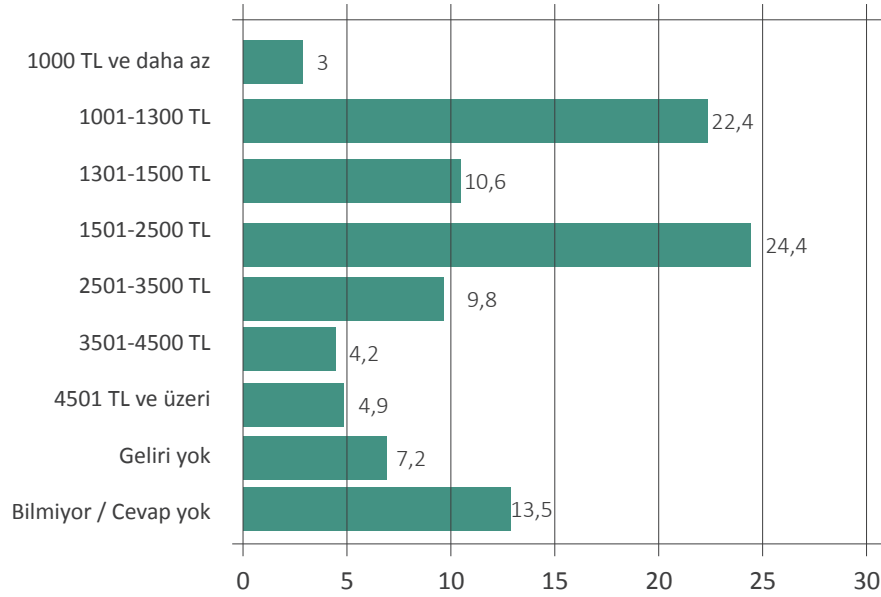
Grafik 11. Genel olarak geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?

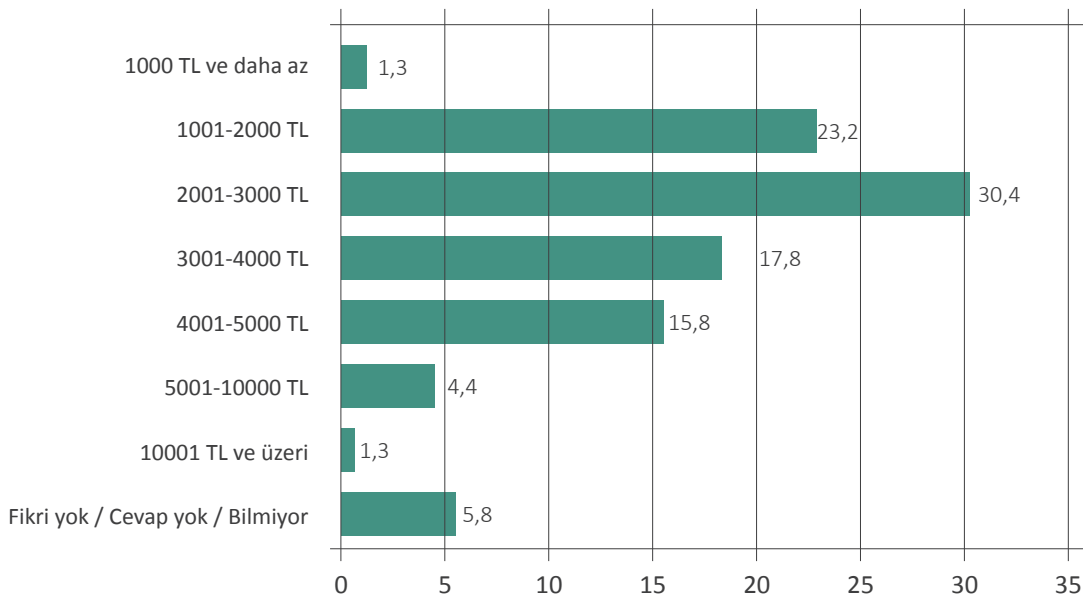
Katılımcıların genel olarak geçimlerini nasıl sağladıkları sorusuna verdikleri cevaplar; %48 düzenli bir işim var, %21,8 serbest meslek gelirim var, %5,5 çiftçilik ve hayvancılık yaparak, %1,2 kira gelirim var, %14,3 cevap yok, %7,9 gelirim yok, %1,9 diğer şeklindedir.

Düzenli maaş seçeneğini ifade edenlerin oranından, anketin kapsadığı toplumsal kesimin büyük bir bölümünün ücretli kesim olduğu anlaşılmaktadır. Aşağıdaki gelir düzeyi grafiği ile bu grafik birlikte değerlendirildiğinde, Kayseri'de nüfusun büyük bölümünün görece bir gelir güvencesine sahip olduğu söylenebilir.

Düzenli maaş seçeneğini ifade edenlerin oranından, anketin kapsadığı toplumsal kesimin büyük bir bölümünün ücretli kesim olduğu anlaşılmaktadır.

Grafik 12. Ailenizin aylık toplam kazancını öğrenebilir miyiz?

TÜİK, Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2014 sonuçlarına göre; TR72 bölgesinde hane halkı aylık geliri ortalaması 2.500 TL, Türkiye’de hane halkı aylık ortalama geliri ise 2.666 TL’dir. Bu değerlere göre Kayseri ilinde hane halklarının büyük bölümü (%60’ı) 2014 yılı Türkiye hane halkı gelir değerlerine göre bile ortalama gelirin altındadır. Daha önemlisi ise Kayseri’de, geliri olmayanların oranının %8 ve düşük gelirli nüfusun oranının %25 olması, nüfusun ciddi bir kısmının yoksullaşma riski altında olduğunu göstermektedir. Bu değerler, bölge içinde ülke ortalamasına göre büyük bir yoksulluk sorunu olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Yavuz Kanat’ın çalışması da bu olguyu desteklemektedir. Çalışma bulgularına göre Kayseri, Türkiye’deki düşük yoksulluk riskine sahip olan 16. ildir (Yavuzkanat 2013). Son dönemde en hızlı gelişen illerden biri olan Kayseri ilinde bile yoksullaşma riskinin olması ilginçtir. Buradan hareketle, ekonomik büyümenin “gelir dağılımı eşitsizliği”ni gidermediği söylenebilir.

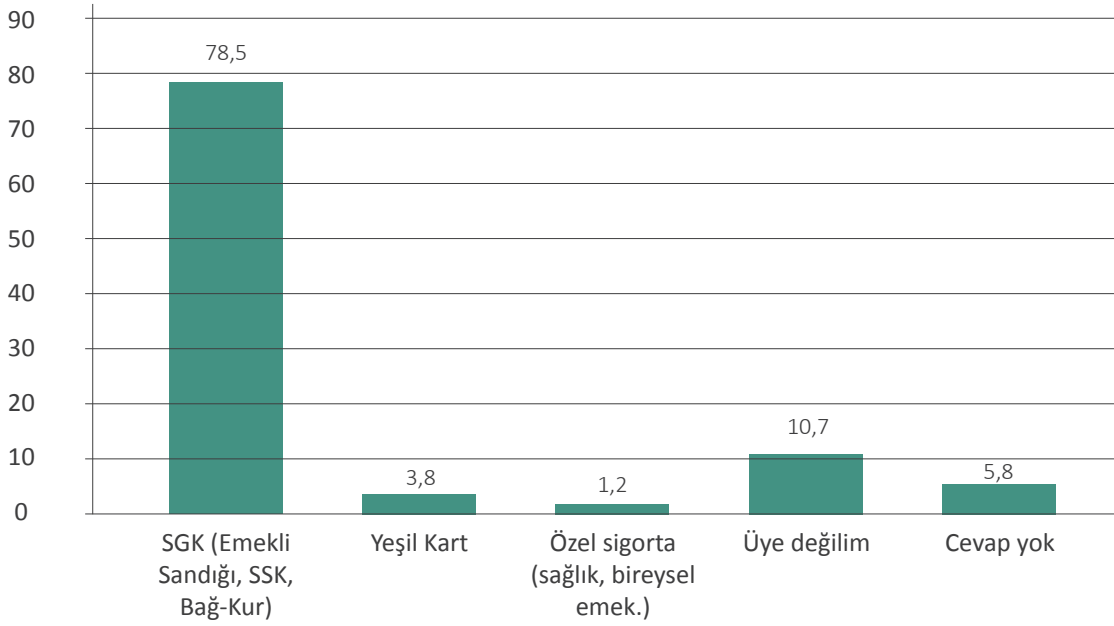
Grafik 13. Ne kadar bir gelirin sizin için yeterli olacağını düşünüyorsunuz?

Katılımcıların gelir dağılım oranları; %1,3 1000 TL ve daha az, %23,2 1001 – 2000 TL arası, %30,4 2001 – 3000 TL arası, %17,8 3001 – 4000 TL, %15,8 4001 – 5000 TL arası, %4,4 5001 – 10000 TL arası, %1,3 10001 ve üzeri şeklindedir.

Katılımcıların yarısının gelir beklentisinin ortalama reel gelire yakın bir değerde olması, yaşamlarına dair beklentilerin parasal olmaktan öte bir yerde olduğunu göstermektedir. İlerideki grafiklerde görüleceği gibi parasal miktardan çok, iş sürekliliğinin daha ön planda olduğu ifade edilmektedir.

Gelir güvencesinin yüksek olduğu yerlerde, gelir beklentisi ortalama gelirin üstüne çıkmaktadır. Bu olgu, boş zamanları değerlendirme sorusu ile karşılaştırıldığında daha anlamlı hale gelmektedir. Kayserililerin büyük çoğunluğu boş zamanını gezerek ve diğer bireysel faaliyetlerle doldurmaktadır.

Grafik 14. Herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna üye misiniz?

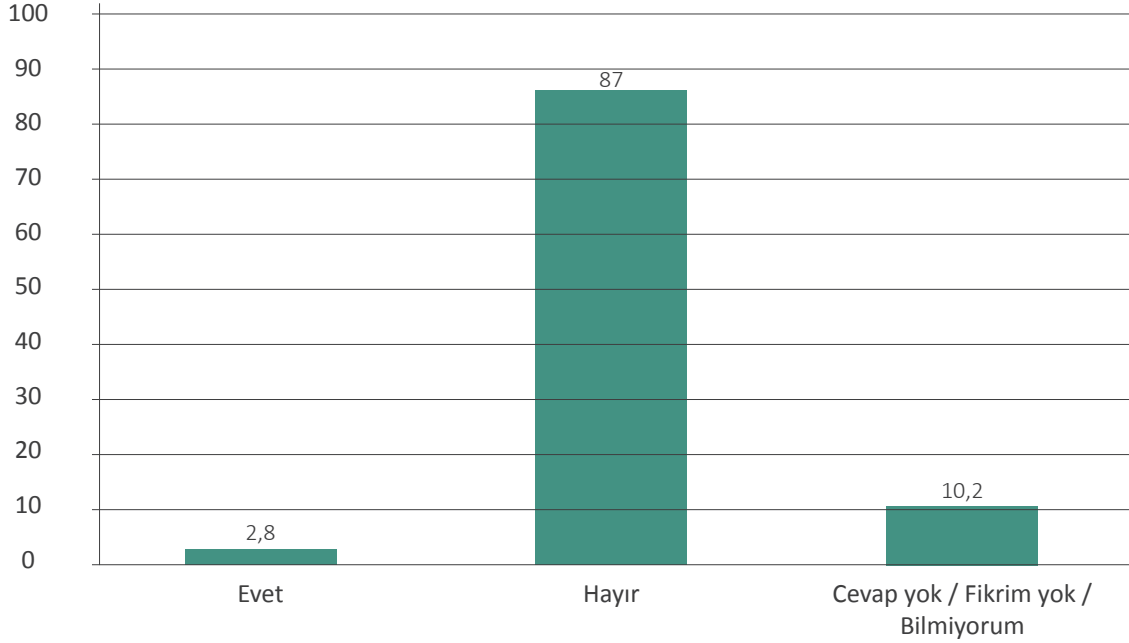
Katılımcıların sosyal güvenlik kurumuna üye olma oranı; %78,5 SGK(Emekli Sandığı, SSK, BAĞ-KUR), %3,7 Yeşil Kart, %1,2 Özel Sağlık Sigortası, %10,7 üye değil, %5,8 cevap yok şeklindedir. Anket, TÜİK verilerindeki %88 olan sosyal güvenlik şemsiyesi altındaki nüfusu, yakın oranda tahmin etmiştir.

Bu oranlar, bölge insanının büyük ölçüde sosyal güvenlik şemsiyesi altında olduğunu göstermektedir. Sosyal güvenlik, özellikle sağlık sigortası, Türkiye’de ciddi bir yoksullukla mücadele politikası işlevi görmektedir. Özellikle kırsal bölgelerde sosyal güvence hayati bir nitelik taşımaktadır.

Kayseri ilinde hane halklarının %60'ının gelirinin 2014 yılı Türkiye hane halkı gelir değerlerinin altında olması ve nüfusun dörtte birinin düşük gelirli olması, ilde yoksullaşma riski olduğunu göstermektedir.

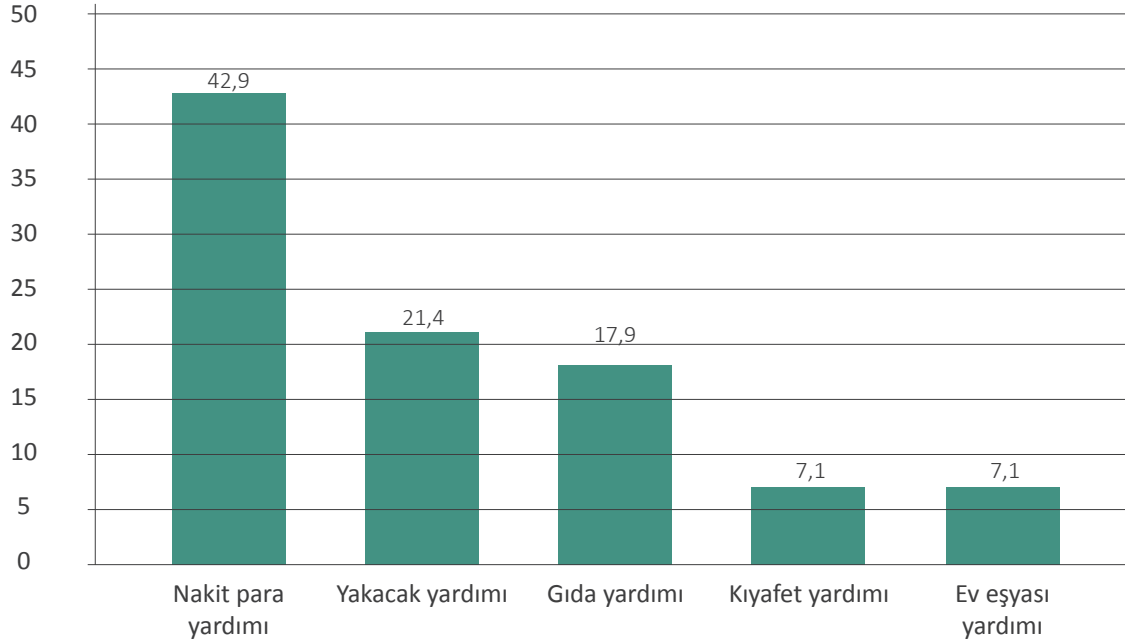

Grafik 15. Son bir yıl içinde herhangi bir kurumdan veya kişiden kendiniz ya da aileniz için herhangi yardım aldınız mı?

Katılımcıların son bir yıl içerisinde herhangi bir kurumdan veya kişiden ya da ailesinden yardım alma oranı; %2,8 evet, %87 hayır, %10,2 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir. Bölgenin yoksulluk riskinin görece düşük olması ve yardıma ihtiyacı olan toplumsal kesimlerin %2,8 olması birbiri ile uyumlu sonuçlardır.

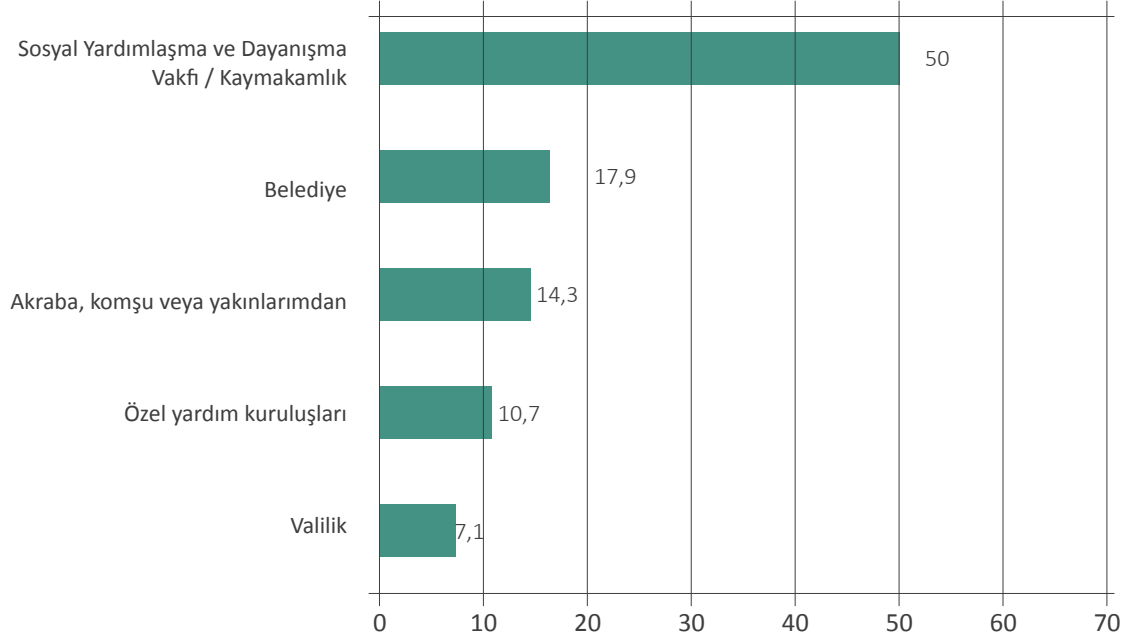
Grafik 16. Sakıncası yoksa ne tür bir yardım aldığınızı öğrenebilir miyiz?

* Son bir yıl içinde herhangi bir kurumdan veya kişiden kendiniz ya da aileniz için herhangi yardım aldınız mı? Sorusuna "Evet" cevabı veren katılımcılara sorulmuştur.

Yardım alan katılımcıların ne tür yardım aldıklarına dair oranlar; %42,9 nakit para yardımı, %21,4 yaka-
cak yardımı, %17,9 gıda yardımı, %7,1 kıyafet yardımı %7, ev eşyası yardımı şeklindedir. Dikkat çeken
nokta, eğitim ve sağlık yardımının olmaması, bölgede sosyal güvenlik şemsiyesinin etkin olduğunu gös-
termektedir.

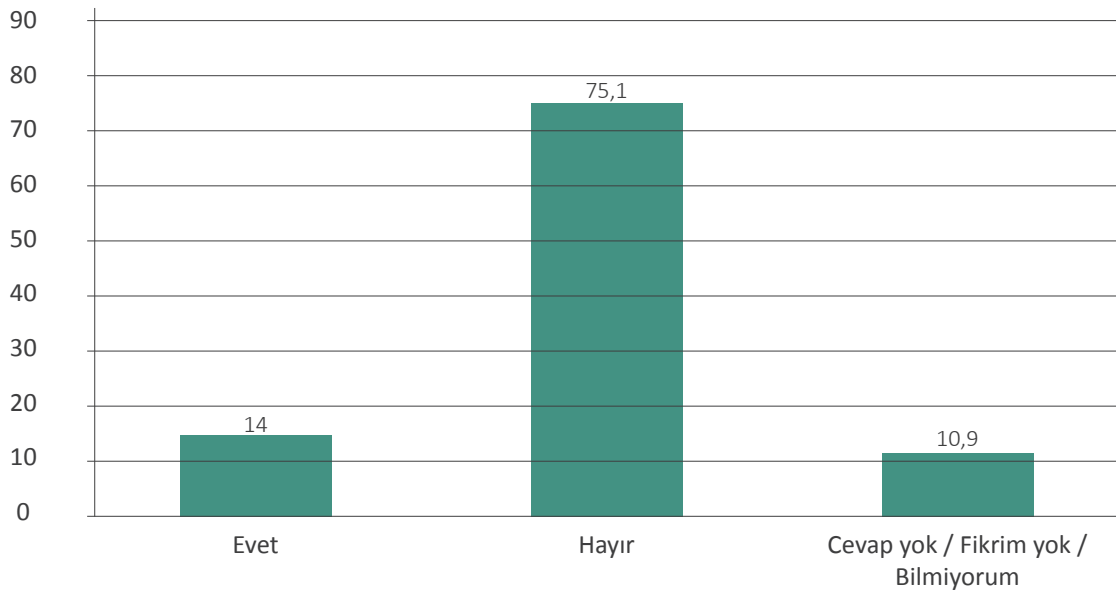
Grafik 17. Nereden yardım aldığınızı öğrenebilir miyiz?

* Son bir yıl içinde herhangi bir kurumdan veya kişiden kendiniz ya da aileniz için herhangi yardım aldınız mı? Sorusuna "Evet" cevabı veren katılımcılara sorulmuştur.

Yardım alan katılımcıların yardım aldığı kuruluş oranları; %50 Sosyal Yardımlaşma Vakfı / Kaymakamlık, %17,9 belediye, %14,3 akraba, komşu veya yakınlarından, %10,7 özel yardım kuruluşlarından, %9,1 Valilik'ten şeklindedir. Gelir güvencesi olmayan kesimlerin dayanak noktasının kamusal yardımlar olduğu bu grafikten görülmektedir. Özel yardım kuruluşlarından alınan yardım oranının %10,7 olması ise sivil toplum örgütlerinin Kayseri'de görece ağırlığı olduğunu göstermektedir.

Grafik 18. Şu an kendinizin ya da ailenizin ihtiyaçlarını karşılamak için yardıma ihtiyaç duyuyor musunuz?

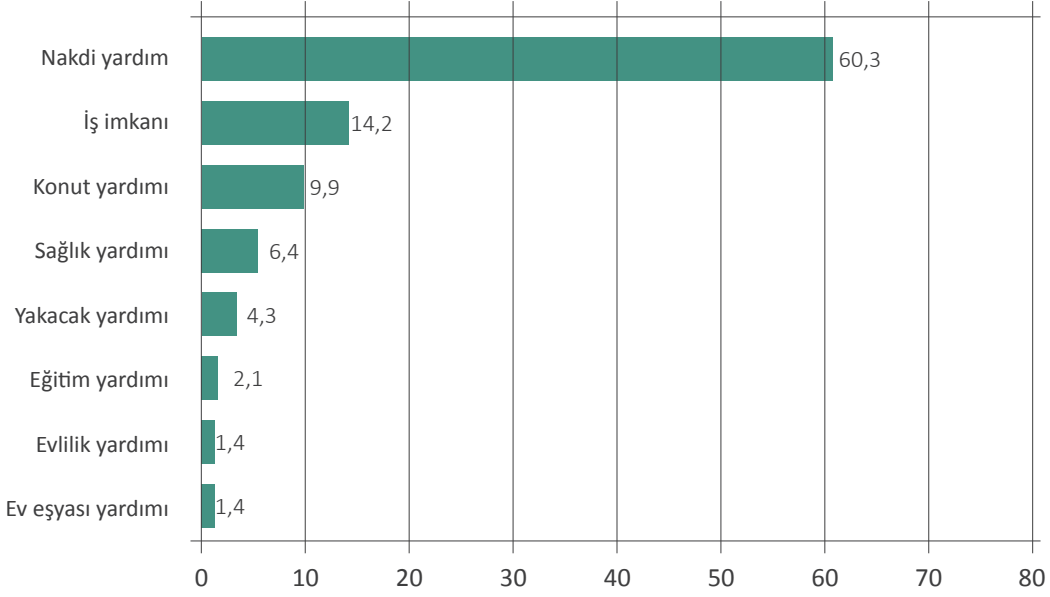

Katılımcıların kendilerinin ya da ailesinin ihtiyaçlarını karşılamak için yardıma ihtiyaç duyma oranları; %14 evet, %75,1 hayır, %10,9 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir.

Herhangi bir sosyal yardım alan nüfusun %2,8 olması fakat yardıma ihtiyacı olduğunu düşünenlerin %14 olması yoksulluk riski olgusunu desteklemektedir.

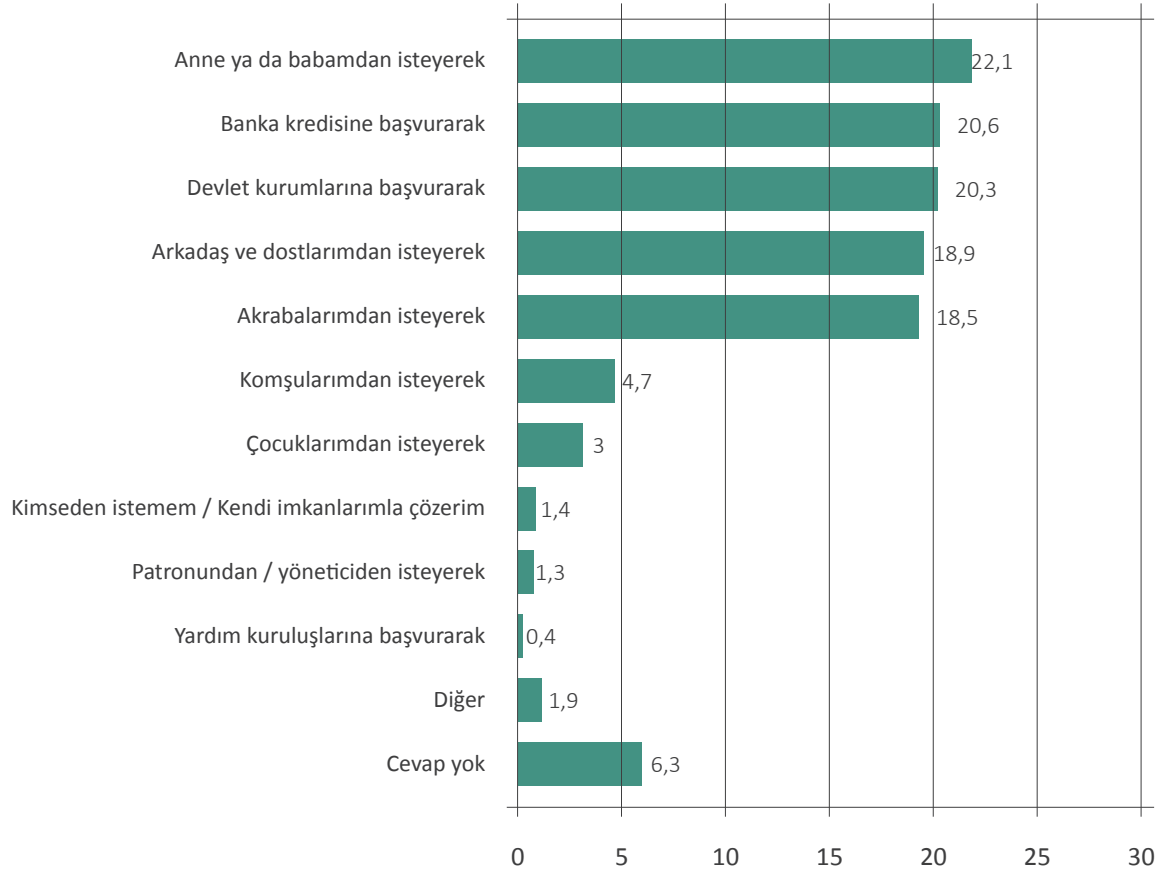
Grafik 19. En acil olarak ne tür bir yardıma ihtiyaç duyuyorsunuz?

* Şu an kendinizin ya da ailenizin ihtiyaçlarını karşılamak için yardıma ihtiyaç duyuyor musunuz? Sorusuna "Evet" cevabı veren katılımcılara sorulmuştur.

Katılımcıların en acil ihtiyaç duyduğu yardım oranı; %60,3 nakit para yardımı, %14,2 iş imkânı, %9,9 konut yardımı, %6,4 sağlık yardımı, %4,3 yakacak yardımı, %2,1 eğitim yardımı, %2,1 evlilik yardımı, %1,2 ev eşyası yardımı şeklindedir.

Nakdi yardım ihtiyacının bu kadar yüksek olması, il nüfusunun gelir güvencesi sorunu yaşadığını göstermektedir.

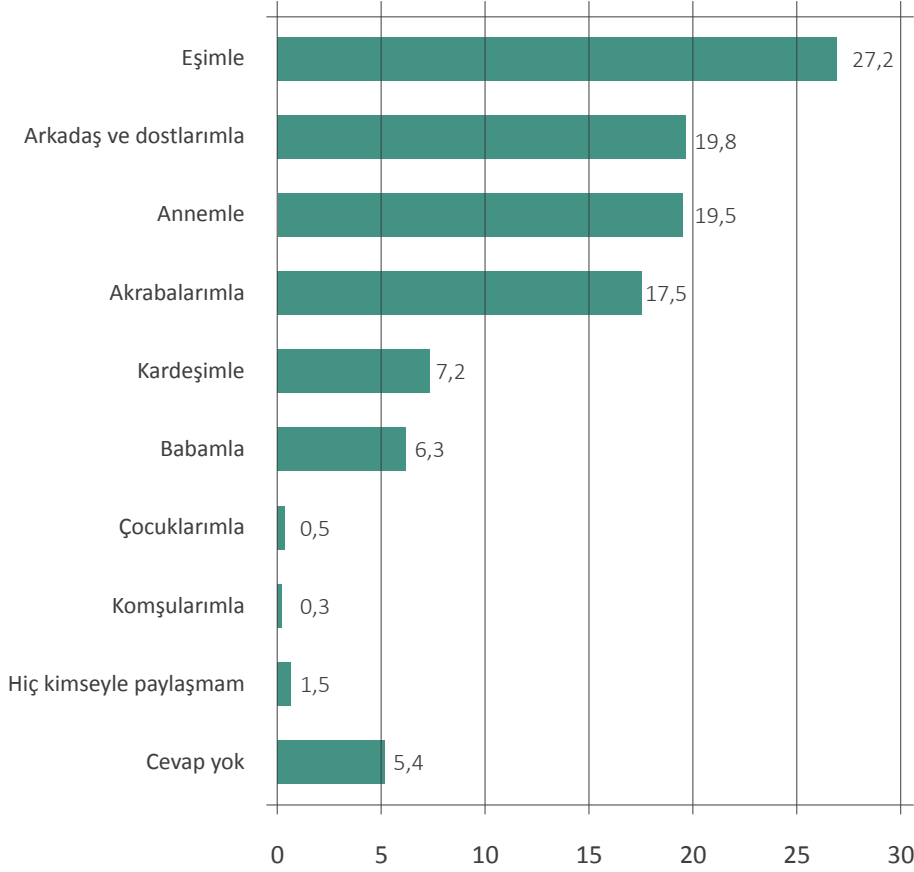
Grafik 20. Eğer paraya ihtiyacınız olursa bunu nasıl karşılırsınız?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların paraya ihtiyaçları olursa bu ihtiyaçlarını; %22,1 anne ya da babadan isteyerek, %20,6 banka kredisine başvurarak, %20,3 devlet kurumlarına başvurarak, %18,9 arkadaş ve dostlardan isteyerek, %18,5 akrabalarından isteyerek, %4,7 komşulardan isteyerek, %3 çocuklarından isteyerek, %1,4 kimseden istemeden / kendi imkanlarıyla, %1,3 patronundan /yöneticiden isteyerek, %0,4 yardım kuruluşlarına başvurarak çözeceklerini bildirmişlerdir. %1,9'u 'diğer' ve %6,3'ü de cevap yok şeklinde yanıt vermişlerdir.

Yardım ihtiyacının nasıl karşılandığı sorusu ilde ikili bir yapıyı ortaya koymaktadır. Geleneksel yolların yüksek olması, sosyal dayanışma mekanizmasının hala güçlü olduğunu gösterirken; resmi yolların üçte bir olması bu dayanışmanın giderek erimekte olduğunu göstermektedir. Bu olgu, Kayseri ilinin modernleşme sürecinde "geçiş aşamasında" bir il olduğunun ipucunu vermektedir.

Son bir yılda alınan yardımlar arasında özel yardım kuruluşlarından alınan yardım oranının %10,7 olması, sivil toplum örgütlerinin Kayseri'de görece ağırlığı olduğunu göstermektedir.

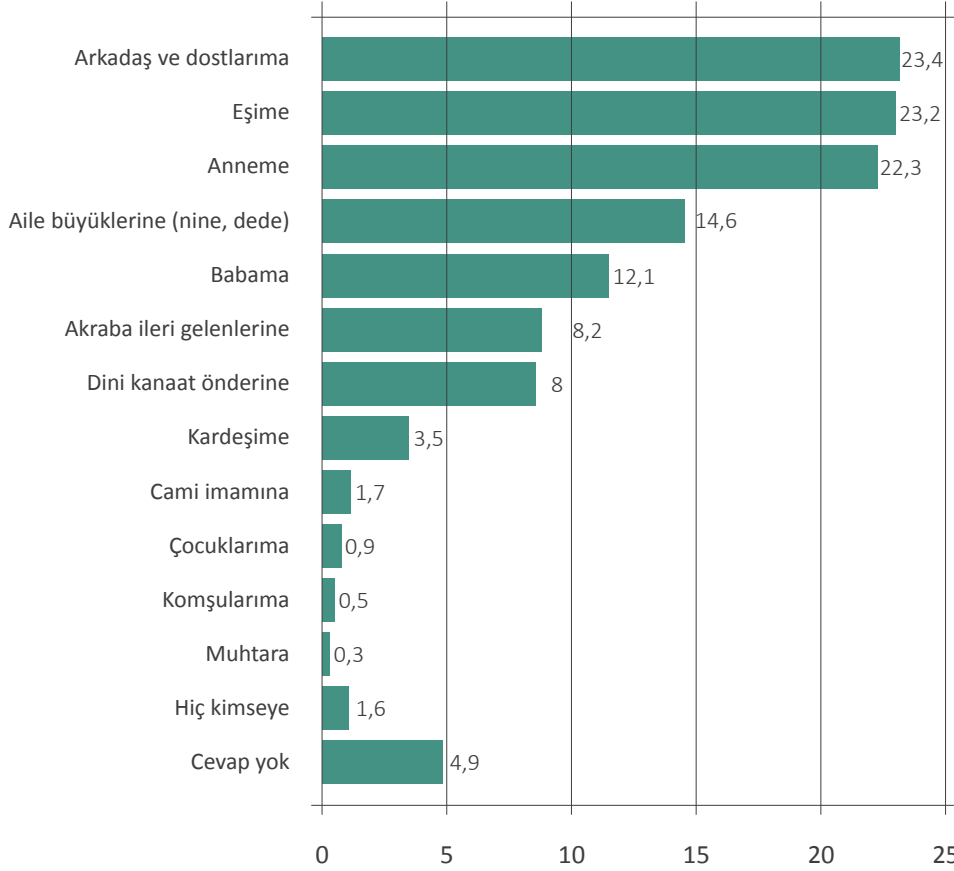
Grafik 21. Maddi ve manevi sıkıntı ve sorunlarınızı en çok kimle paylaşırsınız?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların maddi ve manevi sorunlarını paylaştığı kişiler oranı sorulduğunda; %27,2 eşimle, %19,8 arkadaş ve dostlarımla, %19,5 annemle, %17,5 akrabalarımla, %7,2 kardeşimle, %6,3 babamla, %0,8 diğerleri ve %1,5 kimse ile paylaşmam şeklinde cevap verdikleri görülmektedir.

Katılımcılar, maddi ve manevi sorunlarını ailesi dışında ikinci sırada arkadaş ve dost çevresi ile paylaşmaktadır. Kişinin aile dışına eğilim göstermesi modernleşmenin ve bireyleşmenin öncü bir göstergesidir. Bu ve alttaki grafikte babanın danışılan olmaması dikkat çekicidir. Anne figürünün ön planda, baba figürünün arka planda olması, ilin ataerkil bir aile yapısında olduğuna dair ipuçları vermektedir.

Anne figürünün ön planda, baba figürünün arka planda olması ilde ataerkil bir aile yapı olduğuna dair ipuçları vermektedir.

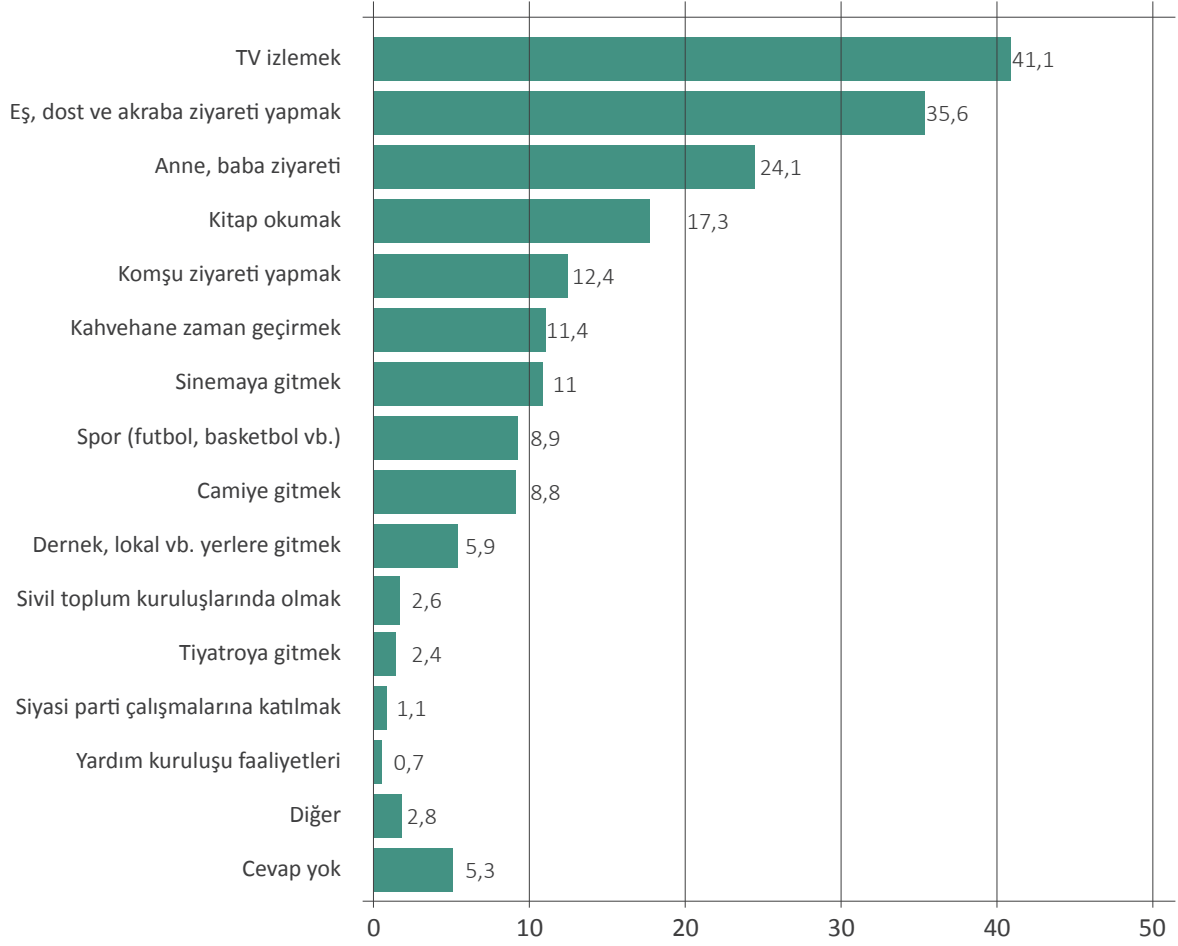
Grafik 22. Maddi ve manevi sıkıntı ve sorunlarınızla ilgili olarak kimlere danışsınız?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların maddi ve manevi sorunlarını paylaştığı kişiler oranına bakıldığında; %23,4 arkadaş ve dostlarıyla, %23,2 eşimle, %22,3 annemle, %12,1 babamla, %8,2 akrabalarımla, %8 dini kanaat önderleriyle, %3,5 kardeşimle, %1,7 cami imamıyla, %3,3 diğer ve %4,9 kimse ile paylaşmam cevaplarının verildiğini görmekteyiz.

Anketteki katılımcıların, yakın çevresi dışında maddi ve manevi sorunlarını hiçbir resmi yol ile karşılamaması, ilin sosyal olarak kapalı olduğunu ve sosyal dayanışmanın kurumsal olarak gelişmediğini göstermektedir. Diğer yandan, verilen yanıtlarda sorunların büyük oranda aile içerisinde dile getirilmesi, akrabaların dışarıda kalması, çekirdek aile görüntüsü vermektedir.

Yanıtlarda, sorunların büyük oranda aile içerisinde dile getirilmesi, akrabaların dışarıda kalması, çekirdek aile görüntüsü vermektedir.

Grafik 23. Boş zamanlarınızda neler yaparsınız?

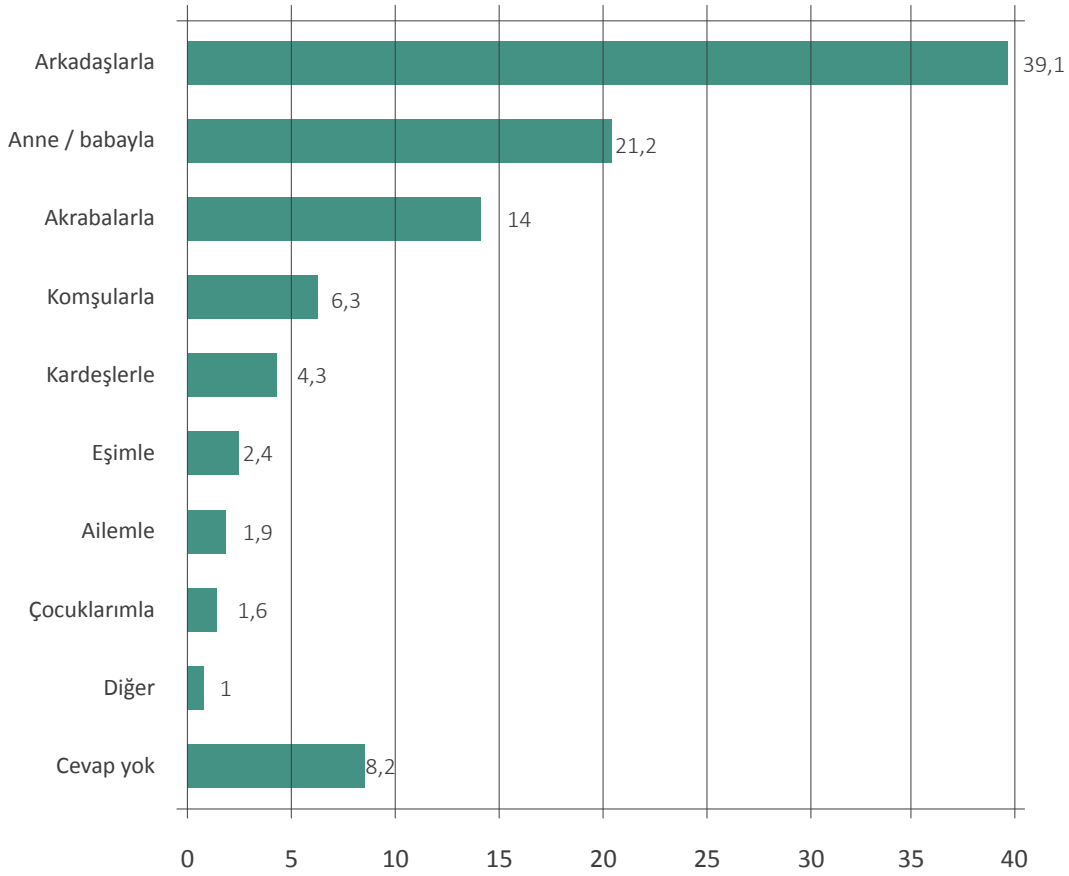
*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların boş zamanlarını değerlendirme oranları; %41,1 TV izlemek, %35,6 eş, dost, akraba ziyareti yapmak, %24,1 anne, baba ziyareti yapmak, %17,3 sinemaya gitmek, %12,4 kitap okumak, %11,4 spor yapmak, %11 kahvehanede zaman geçirmek, %8,9 camiye gitmek, %8,8 komşu ziyareti yapmak, %5,9 dernek, lokal vb. yerlere gitmek, %2,6 tiyatroya gitmek, %2,4 sivil toplum kuruluşlarında olmak, %1,1 yardım kuruluşu faaliyetlerine katılmak, %0,7 siyasi parti çalışmalarına katılmak %2,8 diğer, ve cevap yok %5,3 şeklindedir.

Grafikteki oranlar ağırlıklandırıldığında, nüfusun %62'sinin boş zamanlarında kişisel yaşamına bir şeyler katacak bir etkinlik içinde olmadığı görülmektedir. Nüfusun sadece üçte biri boş zamanını üretken ve aktif olarak yaşamaktadır. Bu oran Kayseri'de görece ve sınırlı da olsa bir bireyleşme eğilimi olduğunu göstermektedir.

Nüfusun sadece üçte biri boş zamanını üretken ve aktif olarak yaşamaktadır.

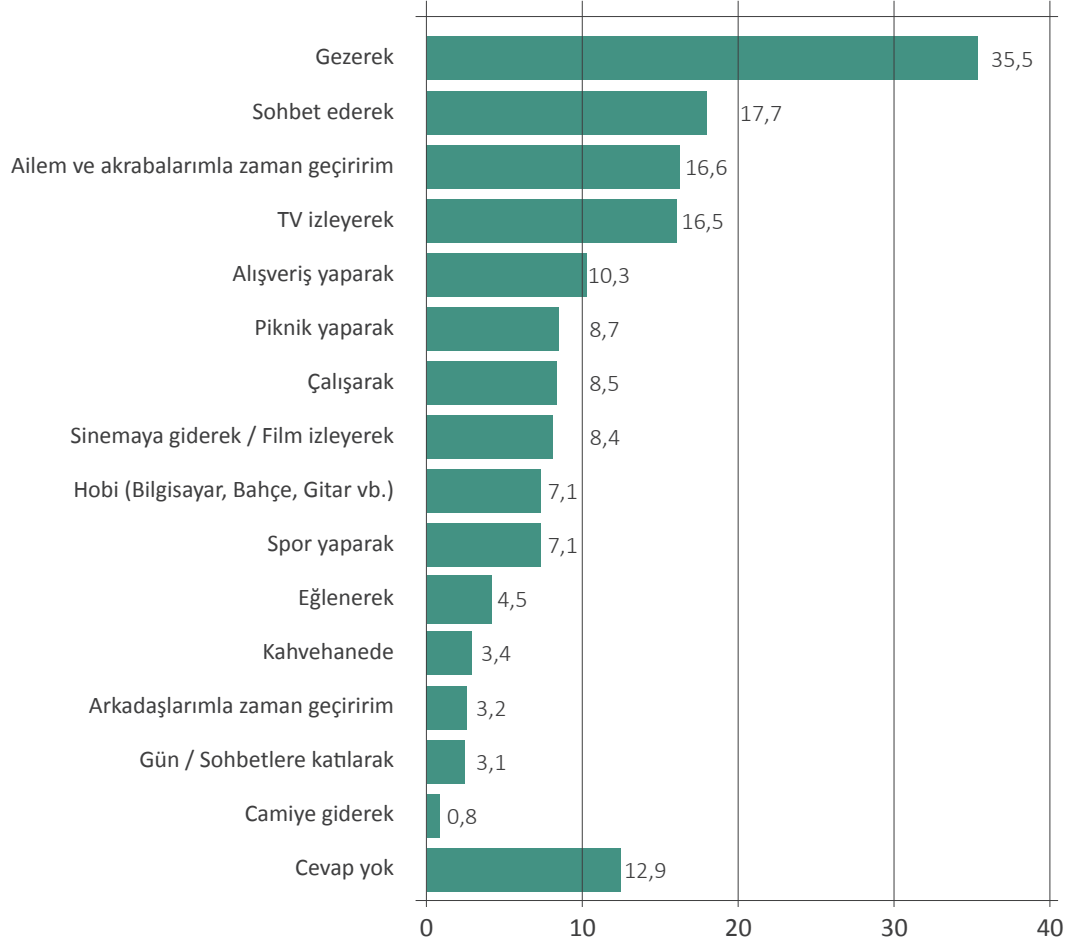

Grafik 24. En çok kimlerle vakit geçirmeyi seviyorsunuz?

Katılımcıların en çok vakit geçirmeyi sevdiği kişilerin oranı; %39,1 arkadaşlarla, %21,2 anne / baba, %14 akrabalarla, %6,3 komşularla, %4,3 kardeşlerle, %2,4 eşimle %1,9 ailemle, %1,6 çocuklarımla, %1,0 diğer ve %8,2 cevap yok şeklindedir.

Vakit geçirmek için hem arkadaşların ve hem de ailenin tercih edilmesi toplumsal ilişkilerin geniş aile ve çekirdek aile arasında kaldığını haber vermektedir.

Vakit geçirmek için hem arkadaşların ve hem de ailenin tercih edilmesi toplumsal ilişkilerin geniş aile ve çekirdek aile arasında kaldığını haber vermektedir.

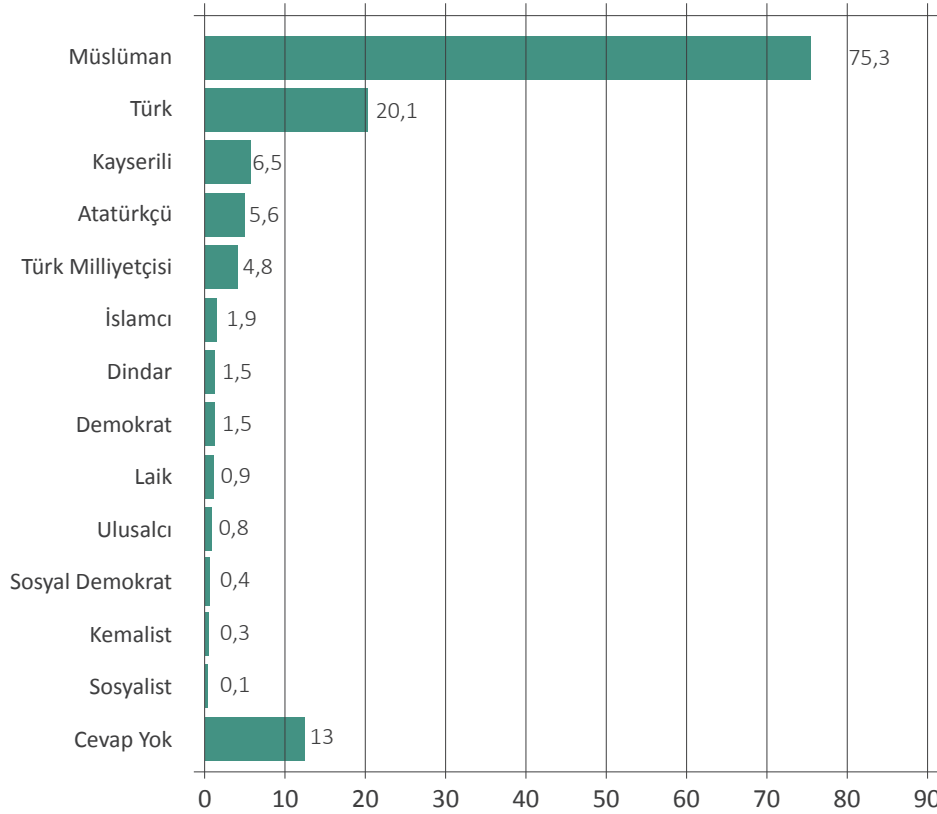
Grafik 25. Genel olarak arkadaşlarınız ya da aileniz ile neler yaparak vakit geçiriyorsunuz?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.v

Katılımcıların arkadaşları ya da ailesiyle vakit geçirirken yaptığı aktiviteler oranı; %35,5 gezmek, %17,7 sohbet etmek, %16,6 aile ve akrabalarla zaman geçirmek, %16,5 TV izlemek, %10,3 alışveriş yapmak, %8,7 piknik yapmak, %8,5 çalışmak, %8,4 sinemaya gitmek / film izlemek, %7,1 hobi ile ilgilenmek, %7,1 spor yapmak, %4,5 eğlenmek, %3,4 kahvehanede, %3,2 arkadaşlarla zaman geçirmek, %3,1 gün / sohbetlere katılmak, %0,8 camiye gitmek, ve %12,9 cevap yok şeklindedir.

Grafikte en çarpıcı durum Kayserililer'in gezmek konusunda ciddi bir eğilim içinde olmasıdır. Bu bir parça ekonomik gelişmişliği göstermektedir. İnsanların yaşadığı sosyal alan dışındaki alanları tecrübe etmesi, zihniyet değişiminde ve elbette ekonomide pozitif bir etkidir. Kurtuluş Cengiz "Yav İşte Fabrikalaşa" Anadolu Sermayesinin Oluşumu: Hacılar Örneği isimli doktora tezinde, Kayserililerin ticaret aracılığı ile oldukça hareketli bir nüfus olduğunu belirtmektedir. Bu grafik, sosyal yaşamdaki hareketliliği göstermesi açısından önemlidir. Diğer yandan bu bulguyla uyumlu olarak, katılımcıların yarısı zamanını etkin (spor, hobi, çalışma ve piknik) geçirmektedir.

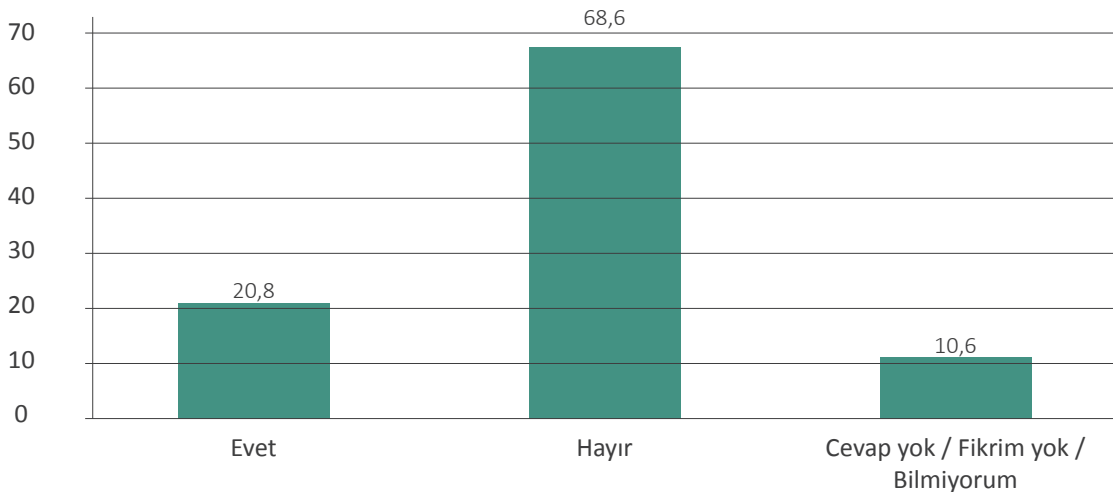
Grafik 25'te en çarpıcı durum Kayserililer'in gezmek konusunda ciddi bir eğilim içinde olmasıdır.

Grafik 26. Lütfen kendinizi en çok nasıl tanımladığınızı söyler misiniz?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

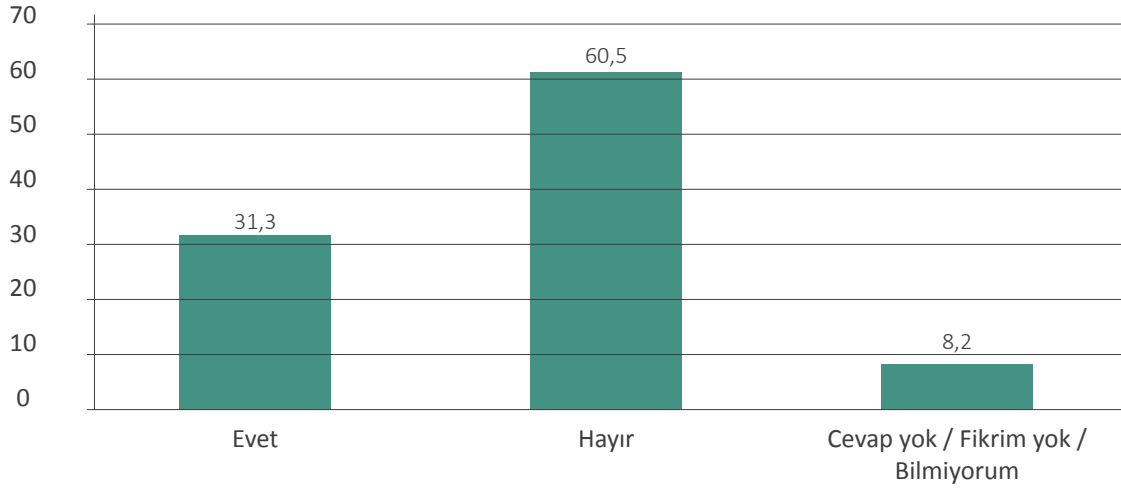
Katılımcıların kendilerini tanımlama oranları; %75,3 Müslüman, %20,1 Türk, %6,5 Kayserili, %5,6 Atatürkçü, %4,8Türk Milliyetçisi, %1,9 İslamcı, %1,5 dindar, %1,5 demokrat, %0,9 laik, %0,8 ulusalcı, %0,4 sosyal demokrat, %0,3 Kemalist, %0,1 sosyalist şeklindedir.

Grafikte oldukça tek tip bir kimlik algısı olduğu görülmektedir. Müslümanlık ve Türklük kolektif kimliklerdir ve diğer tüm yerel ve sosyo-ekonomik kimlikleri bastırmıştır. Bu konsolide kimlik algısı yukarıda sözü edilen Kayseri'nin modernleşme sürecinde arada bir yerde olduğunu göstermektedir. Modernleşme ile birlikte geleneksel kimlikler (yerel, etnik vb. gibi) dini kimliğe dönmüştür. Türkiye'de son 120 yıldır egemen olan üç ideoloji olan Türkçülük, Osmanlıcılık ve İslamcılık arasında Kayseri'nin İslamcılığa yöneldiğini söylenebilir. Yukarıda sözü edilen geniş ailenin çözülme sürecinde üst kimlik veya kolektif bir kimlik bir tür savunma mekanizması, yaşama stratejisi olarak işlev görmektedir. Yereldeki bu tür kimlik değişimi, Türkiye'deki diğer illerdeki değişim ile paralellik göstermektedir.

Grafik 27. Buradan başka bir yere göç etmeyi planlıyor musunuz?

Katılımcıların göç etmeyi düşünme oranları; %20,8 evet, %68,6 hayır, %10,6 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir. Göç etme planı olan nüfusun büyüklüğü (yaklaşık beşte bir) yoksulluk riski ile koşut bir sonuçtur.

Grafik 28. İmkanınız olsa buradan göç etmek ister miydiniz?

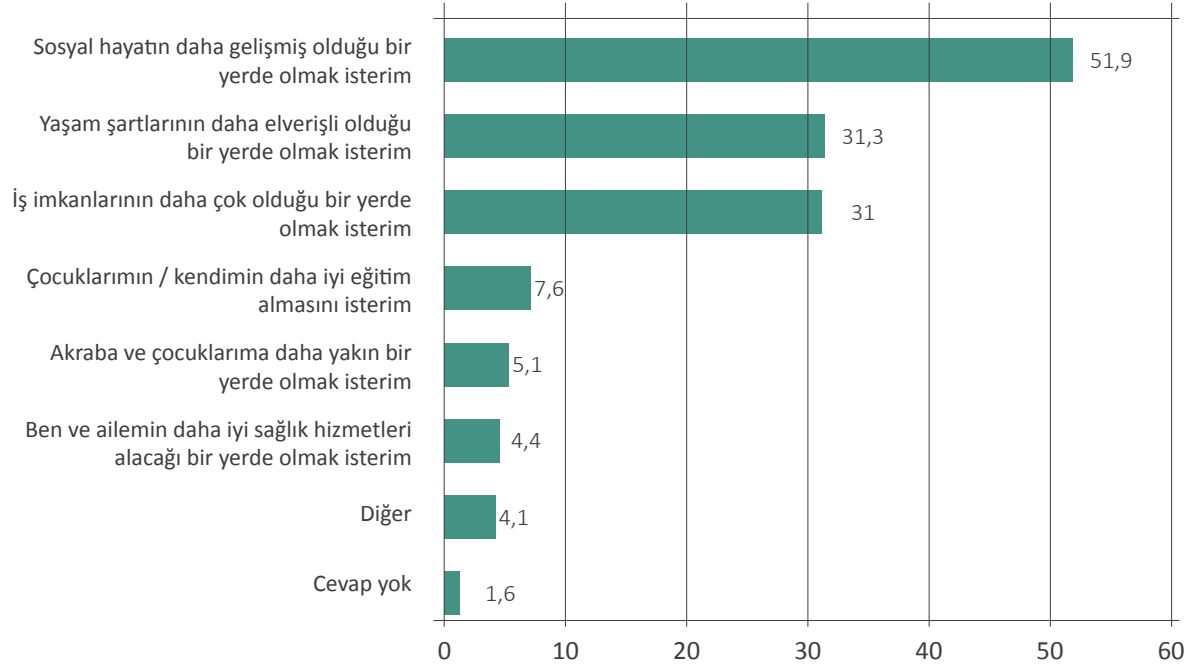
Katılımcıların imkânları olması durumunda göç etmek istemeleri oranı; %31,3 evet, %60,5 hayır, %8,2 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir. Göç sorusu plan yerine eğilim olarak sorulduğunda göçü düşünenler yaklaşık yarıya yakın artmaktadır. Göç eğiliminin yüksek olmaması, nüfusun büyük ölçüde merkez ilçelerde olması ile açıklanabilir. Fakat, TR72 Bölgesi Sosyal Kalkınma Çalıştayı-2016, Hazırlık Raporu'nda Kayseri ilçelerinde göç eğiliminin oldukça yüksek olduğu gözlenmektedir.

TABLO 1. GÖÇ EĞİLİMİ

Buradan başka bir yere göç etmeyi planlıyor musunuz?	İmkanınız olsa buradan göç etmek ister miydiniz?		
	Evet	Hayır	Cevap yok/Fikrim yok/Bilmiyorum
Evet	66,5	-	-
Hayır	28,2	94,3	32,9
Cevap yok/Fikrim yok /Bilmiyorum	5,3	5,7	67,1
Toplam	100,0	100,0	100,0

Kayseri'de düşük göç eğilimi bu tablodan da görülmektedir. Göç etmek isteyenlerin %66'sı göçü planlamaktadır. Bu oran, tüm katılımcıların %20'sine denk gelmektedir. TR72 Bölgesi Sosyal Kalkınma Çalıştayı-2016, Hazırlık Raporu'nda Kayseri'nin son 45 yılda nüfusunu koruduğu gözlenmektedir. Göç verse bile aldığı göç nedeni ile nüfus düşüşü yaşamamıştır.

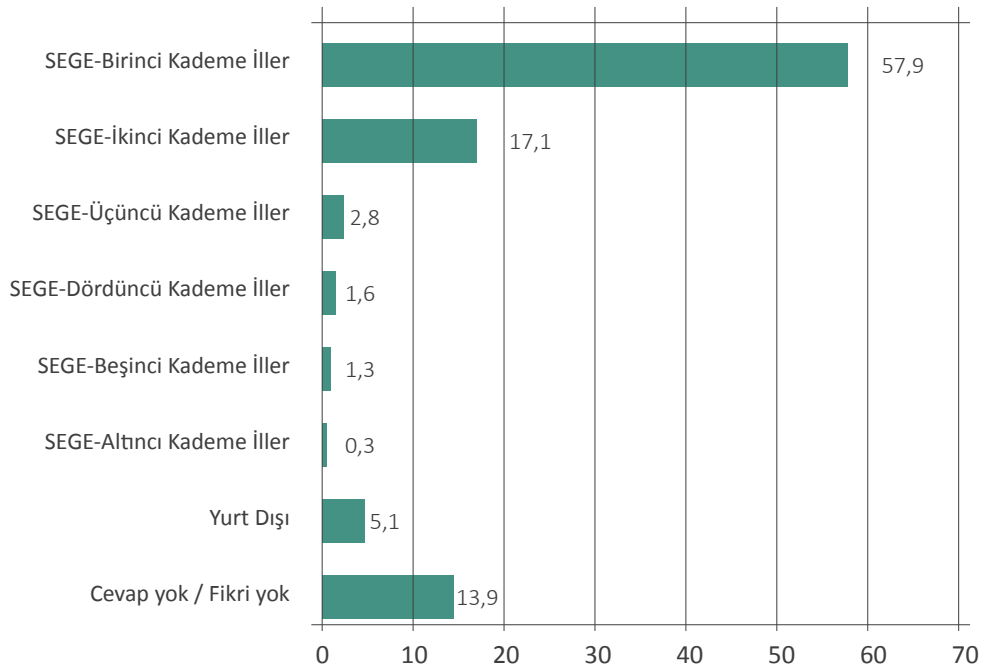
TR72 Bölgesi Sosyal Kalkınma Çalıştayı-2016, Hazırlık Raporu'nda Kayseri'nin son 45 yılda nüfusunu koruduğu gözlenmektedir.

Grafik 29. Lütfen neden göç etmek istediğinizi söyler misiniz?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların göç etme nedenleri; %51,9 sosyal hayatın daha gelişmiş olduğu bir yerde olmak isterim, %31,3 yaşam şartlarının daha iyi olduğu bir yerde olmak isterim, %31 iş imkanlarının daha çok olduğu bir yerde olmak isterim, %7,6 çocuklarımların / kendimin daha iyi eğitim almasını isterim, %5,1 akraba ve çocuklarıma daha yakın bir yerde olmak isterim, %4,4 ben ve ailemin daha iyi sağlık hizmetleri alacağı bir yerde olmak isterim şeklindedir.

Göç etme nedenlerinin çok büyük bölümü Kayseri'nin sosyal hayattaki dezavantajlı durumundan ileri gelmektedir. İş imkanı sorunu, sanayileşmenin merkez ilçelerde yoğunlaşması nedeniyle, diğer ilçelerde yaşayan katılımcılar tarafından dile getirilmesi muhtemeldir. Ekonomisi oldukça hızlı gelişen bir ilde sosyal hayatın gelişmemiş olduğunun söylenmesi ilginç bir durumdur. Özellikle sosyal hayatın gelişmemişliği ve yaşam standartlarının düşüklüğü sorununun dile getirilmesi ekonomik gelişme potansiyelinin büyük risk altında olduğunu göstermektedir.

Grafik 30. Hangi ili ya da ülkenin sizin için bu nitelikleri taşıdığını söyler misiniz?

Göç etmeyi planlayan katılımcıların tercih ettiği il ve ya ülke oranları; %57,9 SEGE-Birinci kademe iller, %17,1 SEGE-İkinci kademe iller, %5,5 diğer bölgeler ve %5,1 yurtdışı şeklindedir. Kayseri görece gelişmiş bir il olduğu için göçün hedefi doğrudan Ankara, İstanbul gibi metropoller olmaktadır.

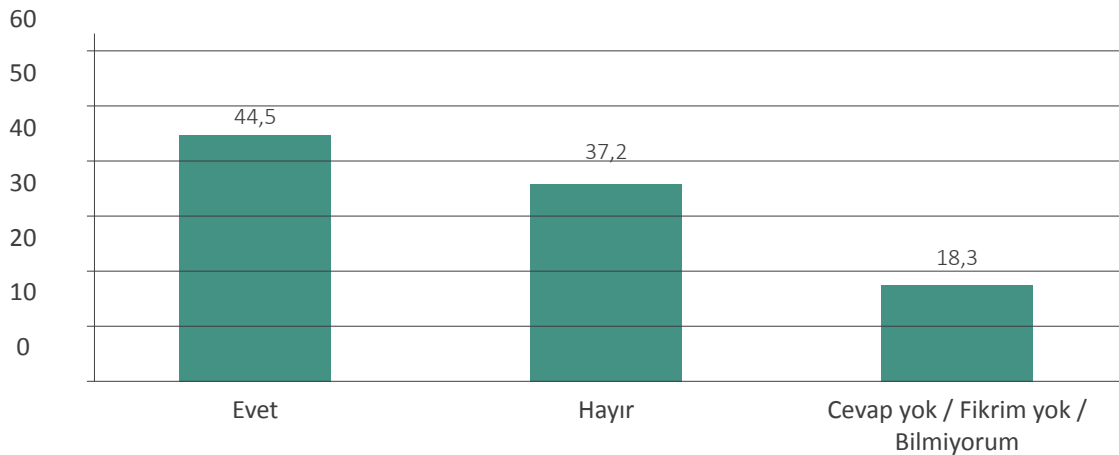
TABLO 2. GÖÇ EDİLECEK BÖLGE

Lütfen neden göç etmek istediğinizi söyler misiniz?	Hangi ilin ya da ülkenin sizin için bu nitelikleri taşıdığını söyler misiniz?							Cevap yok/ Fikri yok
	SEGE-Birinci Kademe iller	SEGE-İkinci Kademe iller	SEGE-Üçüncü Kademe iller	SEGE-Dördüncü Kademe iller	SEGE-Beşinci Kademe iller	SEGE-Altıncı Kademe iller	Yurtdışı	
Sosyal hayatın daha gelişmiş olduğu bir yerde olmak isterim	60,1	48,1	66,7	20,0	25,0	-	31,3	34,1
Yaşam şartlarının daha elverişli olduğu bir yerde olmak isterim	39,3	14,8	33,3	-	50,0	-	37,5	18,2
İş imkanlarının daha çok olduğu bir yerde olmak isterim	30,6	38,9	-	20,0	25,0	-	18,8	36,4
Çocuklarımın/kendimin daha iyi eğitim almasını isterim	8,7	3,7	-	-	-	-	6,3	11,4
Akraba ve çocuklarıma daha yakın bir yerde olmak isterim	4,4	3,7	-	40,0	25,0	100,0	-	4,5
Ben ve ailemin daha iyi sağlık hizmetleri alacağı bir yerde olmak isterim	2,7	7,4	-	-	-	-	18,8	4,5
Diğer	2,2	5,6	11,1	20,0	-	-	6,3	6,8
Cevap yok	1,1	5,6	-	-	-	-	-	-
Toplam	149,1	127,8	111,1	100,0	125,0	100,0	119,0	115,9

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

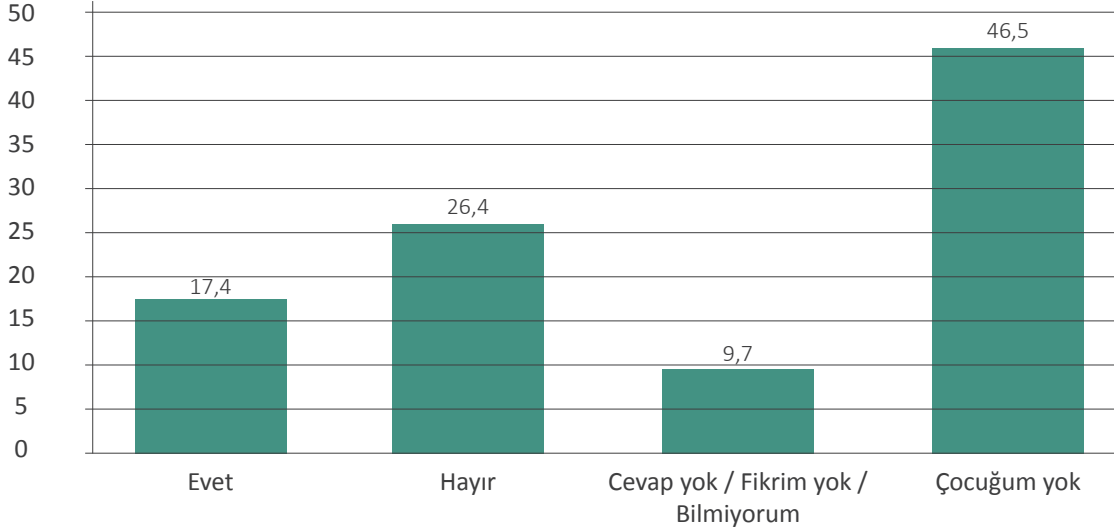
Tabloda göç edilmek istenen bölgenin özellikleri yer almaktadır. Çapraz tablo yorumundan, Kayseri'de sosyal hayata dair ciddi bir memnuniyetsizliğin olduğu görülmektedir.

Gelecek beklentisi rakamlarına bakıldığında Grafik 31'den görülmektedir ki gelecek beklentisi olumlu olanların oranı yüksektir. Ancak gelecek beklentisi olumsuz olanların oranı %37,2 olup göz ardı edilemeyecek bir büyüklüğe sahiptir.

Grafik 31. Kendiniz ve varsa çocuklarınız için burada iyi bir gelecek olduğunu düşünüyor musunuz?

Katılımcıların kendisi ve çocukları için yaşadıkları bölgede iyi bir gelecek olduğuna dair düşünce oranları; %44,5 evet, %37,2 hayır, %18,3 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir. Gelecek beklentisinin orta düzey olması ve sosyal hayata dair memnuniyetsizlik bulgusu birlikte değerlendirildiğinde, bölgede, özellikle sosyal politikaların geliştirilmesine önem verilmesi gerektiği görülmektedir.

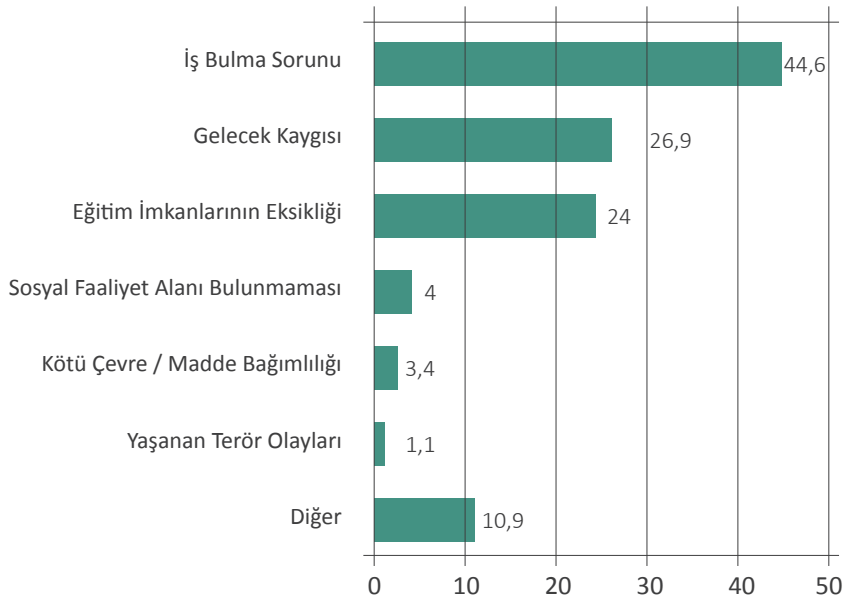
Grafik 32. Çocuklarınızın geleceği ile ilgili bir endişeye sahip misiniz?

Çocuğu olan katılımcıların çocuklarının geleceği ile ilgili kaygı oranları; %17,4 evet, %26,4 hayır, %9,7 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir.

Çocuk faktörü dikkate alındığında Kayseri’de gelecek endişesinin çok fazla olmadığı görülmektedir.

Grafik 33. Lütfen endişenizin ne olduğunu söyler misiniz?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

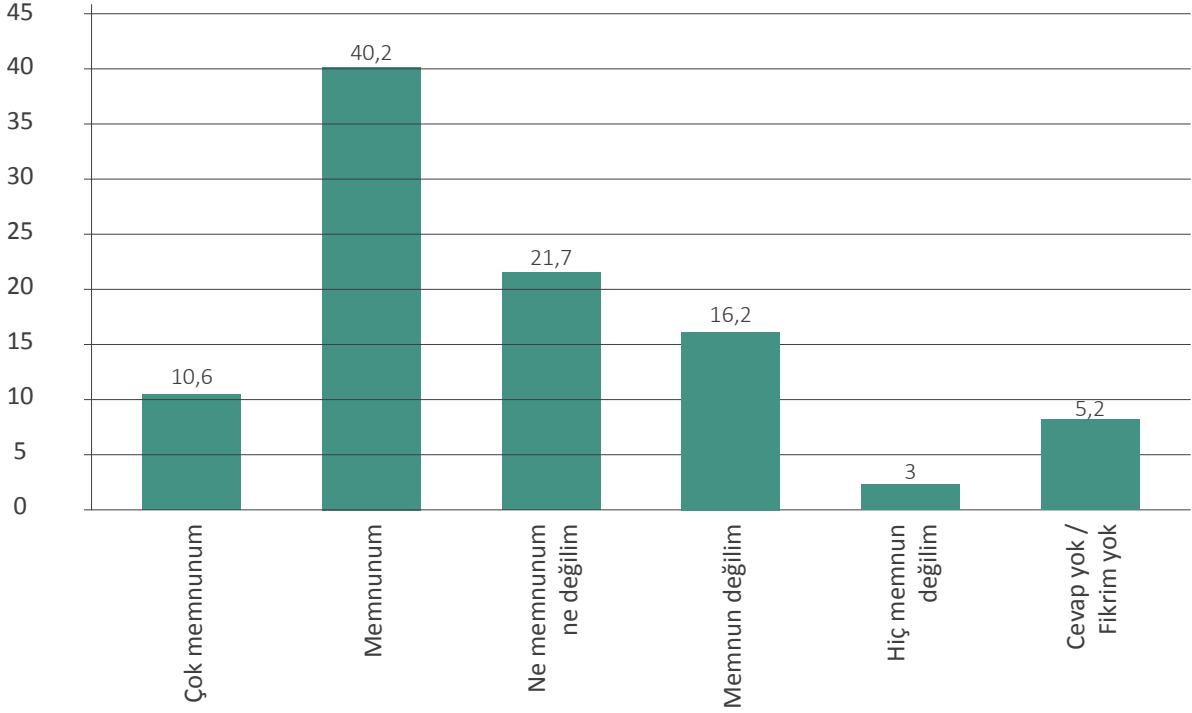

Çocuğunun geleceği konusunda kaygısı bulunan katılımcıların kaygı nedenleri; %44,6 iş bulma sorunu, %26,9 gelecek kaygısı, %24 eğitim imkanlarının eksikliği, %4 sosyal faaliyet alanı bulunmaması, %3,4 kötü çevre / madde bağımlılığı, %1,1 yaşanan terör olayları şeklindedir.

Ailelerin çocukları konusunda en temel endişesinin iş bulma sorunu olduğu görülmektedir. %26,9'luk gelecek kaygısı oranı ise birçok sorunu içinde barındıran genel bir kaygı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Grafik 34. Genel olarak değerlendirdiğinizde burada yaşamaktan ne kadar memnunsunuz?

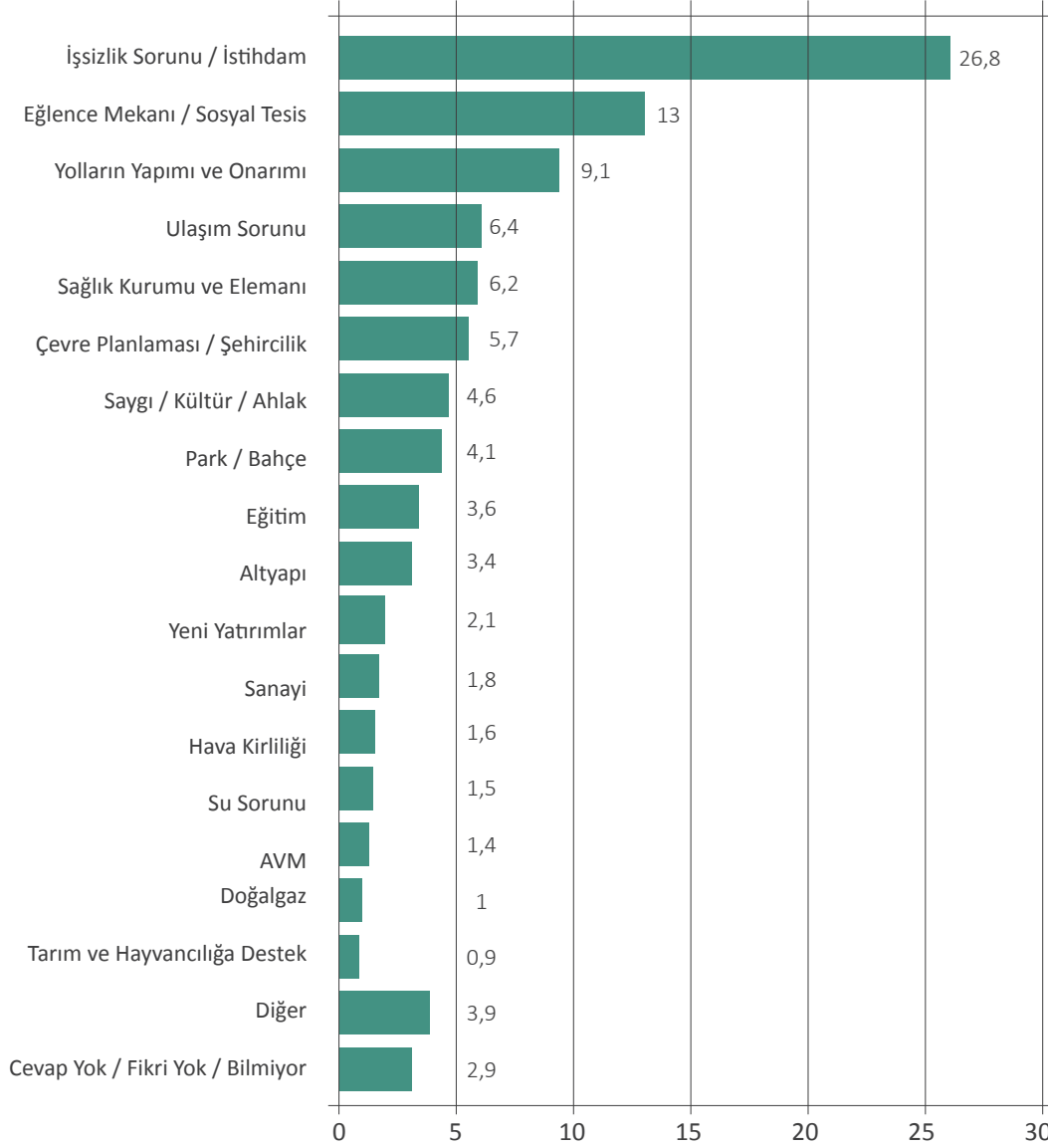

Katılımcıların genel olarak yaşadıkları yerden memnuniyet oranları; %10,6 çok memnunum, %40,2 memnunum, %21,7 ne memnunum ne memnun değilim, %16,2 memnun değilim, %3 memnun değilim, %8,3 hiç memnun değilim şeklindedir.

Kayseri'de yaşam memnuniyetinin yüksek olduğu görülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM: KAYSERİ İLE İLGİLİ KANAAT VE ALGILAR

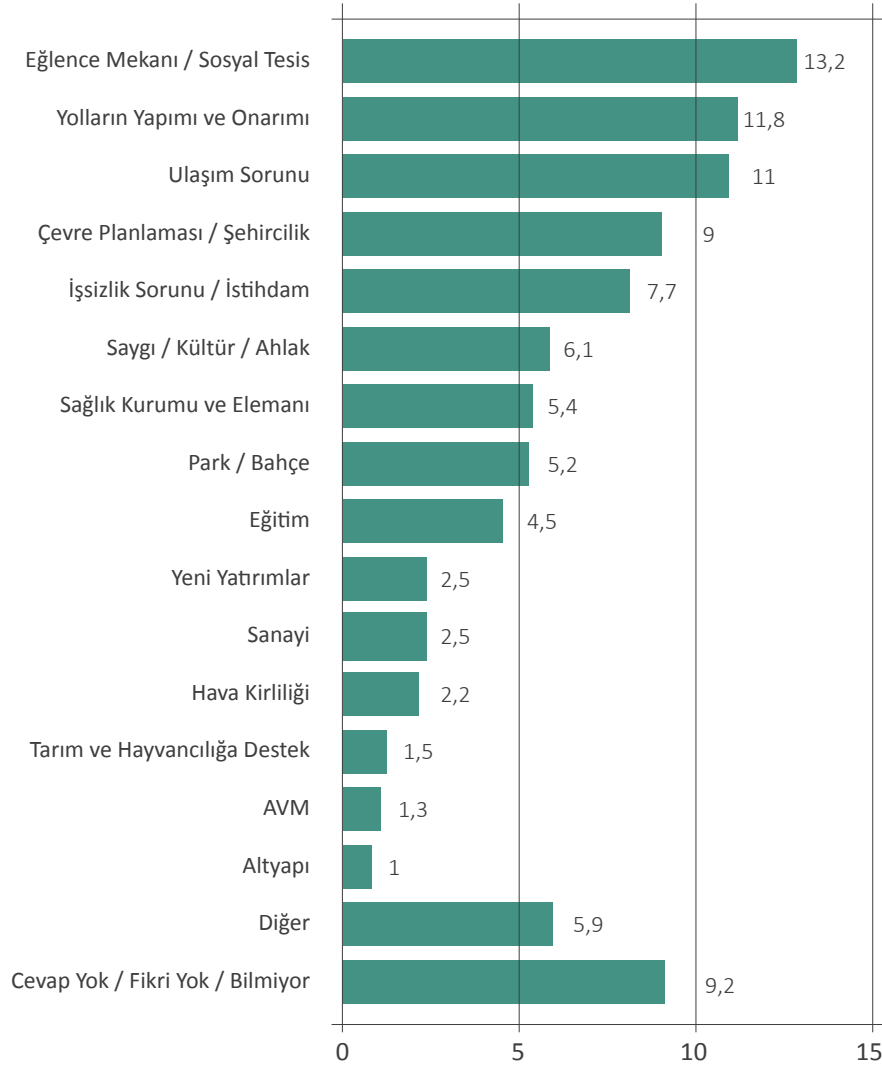
Grafik 35. Sizce yaşadığınız yakın çevrenin en acil ihtiyacı nedir?

Katılımcıların yaşadığı çevrenin en acil ihtiyaçlarına dair oranlar; %26,8 işsizlik sorunu / istihdam, %13 eğlence mekânı / sosyal tesis, %9,1 yolların yapım ve onarımı, %6,4 ulaşım sorunu, %6,2 sağlık kurumu ve sağlık elemanı, %5,7 çevre planlaması / şehircilik, %4,6 saygı / kültür / ahlak, %4,1 park / bahçe, %3,6 eğitim, %3,4 altyapı ve diğer seçenekler toplamı %12 şeklindedir.

Bu grafikte ilginç olan nokta sanayileşmiş bir ilde işsizlik sorununun ağırlıklı olarak dile getirilmesidir. Yine yukarıda belirtildiği gibi bu sorun merkez ilçelerden çok diğer ilçelerde dile getirilmiştir. Dolayısıyla bu olgu bölgesel eşitsizlik konusunda başka bir meseleyi de göstermektedir; “bölge-içi eşitsizlik sorunu”. Sosyal hayata ilişkin seçeneğin ikinci sırada yer alması, Grafik 30 ve Tablo 4’deki sonuçlarla aynı yönde olduğunu göstermektedir. Bu soruya kişilerin yaşadıkları çevre açısından verdikleri cevap bu yönde iken, Kayseri ölçeğinde sosyal faaliyetlere dair talepler birinci sırada yer almaktadır.

Saygı/kültür/ahlak seçeneğinin dile getirilmesi ise sosyal değişim süreçlerinde karşılaşılan bir durum olup, Kayseri’nin toplumsal bir dönüşüm içinde olduğunun habercisidir. Yaklaşık %30’luk bir kesim tarafından kentin fiziki yapısına dair sorunların dile getirilmesi kentin sadece sosyal değil fiziki açıdan değişmesine ilişkin talepleri içinde barındırmaktadır.

Grafik 36. Sizce Kayseri'nin en acil ihtiyacı nedir?

Katılımcılara göre Kayseri'nin en acil ihtiyacı; %13,2 eğlence mekanı / sosyal tesis, %11,8 yolların yapım ve onarımı, %11 ulaşım sorunu, %9 çevre planması / şehircilik, %7,7 işsizlik sorunu /istihdam, %6,1 saygı/kültür/ahlak, %5,4 sağlık kurum ve elemanı, %5,2 park / bahçe, %4,5 eğitim ve diğerleri %11'dir.

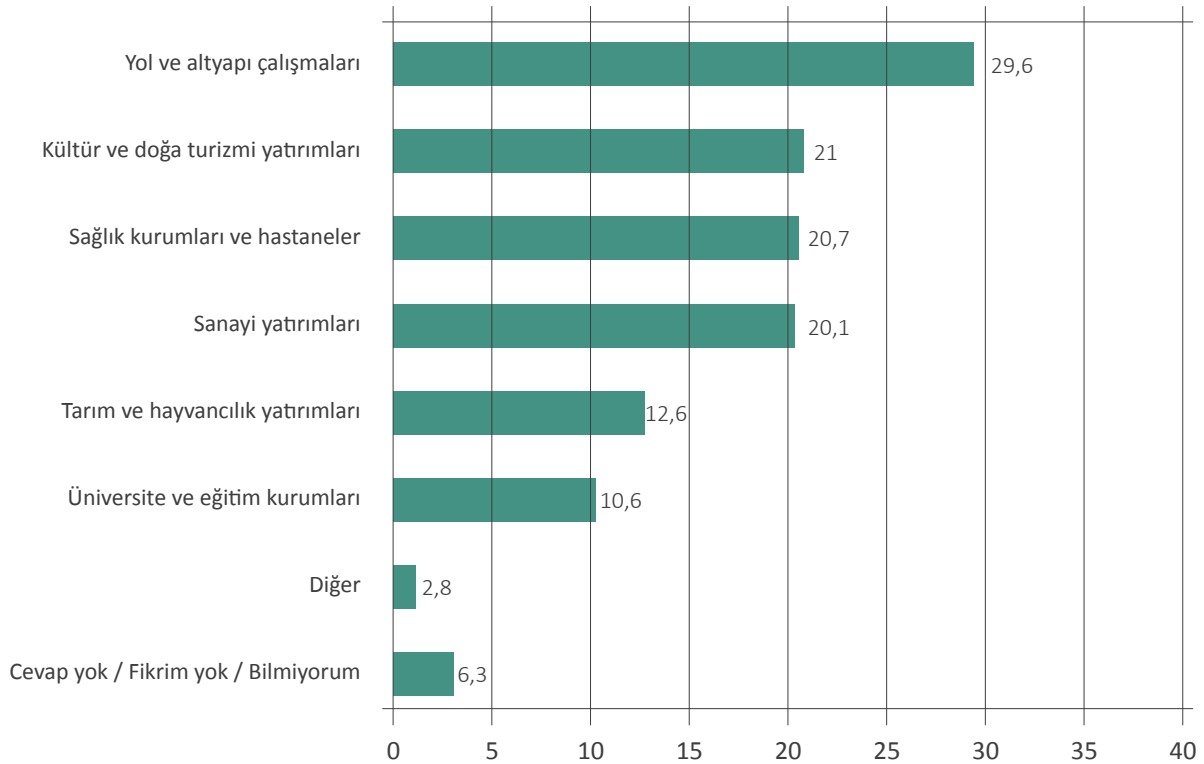
Bir önceki grafikte kişisel olarak sorulan çevre ihtiyacı, Kayseri için sorulduğunda sosyal hayat birinci sıraya yükselmektedir. Kentin fiziki ortamı ise ikinci sıradadır. İşsizlik beşinci sırada olmasına rağmen, ilçeler bazında dikkate alınması gereken bir sorundur. Tablo 3'te verilen Kayseri'nin ilçeleri arasındaki sosyo-ekonomik gelişmişlik endekslerinden görülmektedir ki; üç ilçe çok gelişmiş olup 6 ilçe orta düzey ve 7 ilçe ise düşük düzey gelişmişliğe sahiptir. Bu durum, bölge içi gelişmişlik farkını açıkça ortaya koymaktadır.

Kayseri ili genelinde sosyal hayatın iyileştirilmesine ilişkin beklenti birinci sırada yer alırken kentin fiziki şartlarına dair beklenti ikinci sıradadır.

TABLO: 3 KAYSERİ İLÇELERİNİN SEGE SIRALAMASI (2013)

Kayseri	Gelişmişlik Sıralaması	Gelişmişlik Grubu	Gelişme Endeksi
İlçeler			
Melikgazi	14	1	3,32022
Kocasinan	14	1	3,32022
Hacılar	45	2	1,80856
Talas	170	3	0,59817
Develi	331	3	-0,00604
Özvatan	333	3	-0,01249
Yeşilhisar	346	3	-0,05354
İncesu	380	3	-0,11151
Yahyalı	431	3	-0,20205
Bünyan	479	4	-0,28162
Pınarbaşı	564	4	-0,44456
Sarıoğlan	579	4	-0,46791
Felahiye	592	4	-0,49003
Tomarza	605	4	-0,51146
Akkışla	616	4	-0,53527
Sarız	678	5	-0,64389

Kaynak : Kalkınma Bakanlığı, İlçelerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması

Grafik 37. Yaşadığınız yakın çevrenin gelişmesini sağlayacak yatırımlar nelerdir?

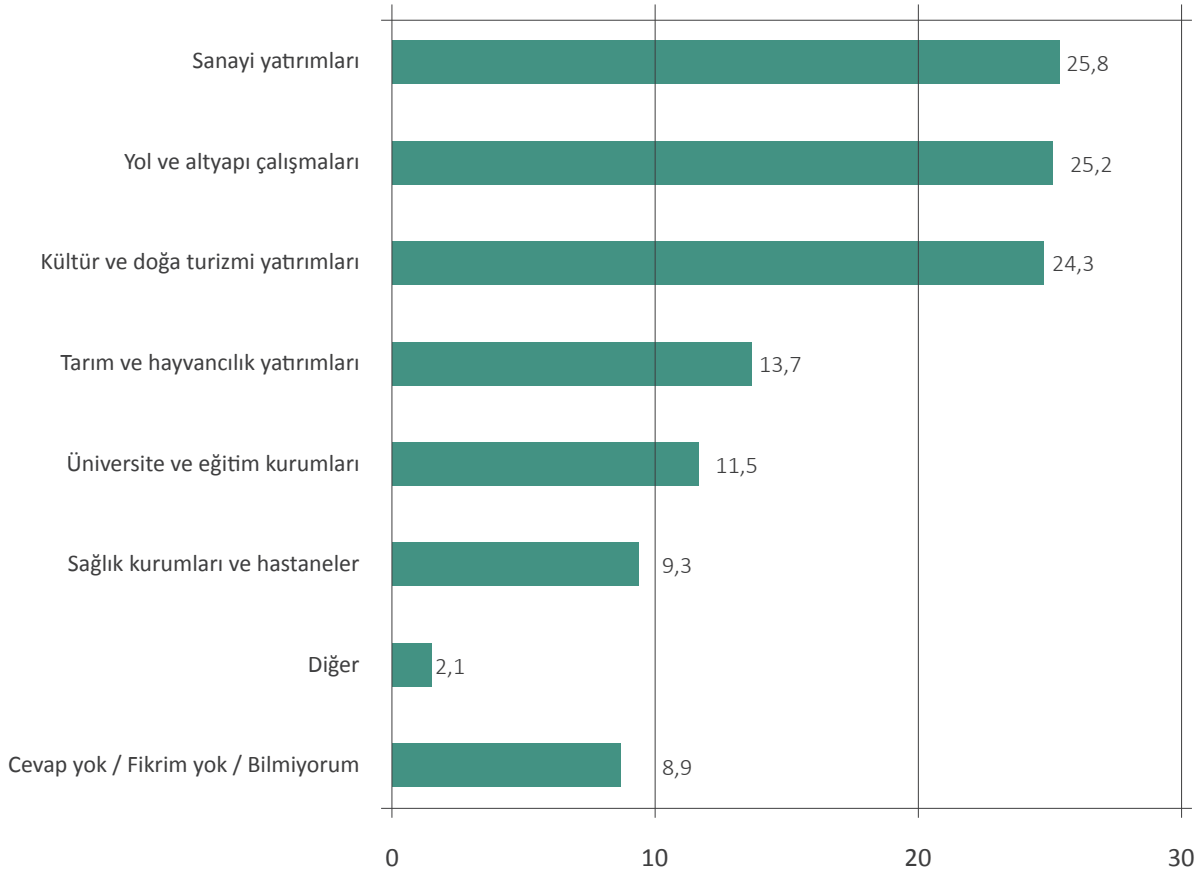
*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcılara göre yaşadıkları çevrenin geliştirilmesi için gerekli olan yatırımlar; %29,6 yol ve altyapı çalışmaları, %21 kültür ve doğa turizm yatırımları, %20,7 sağlık kurumu ve hastaneler, %20,1 sanayi yatırımları, %12,6 tarım ve hayvancılık yatırımları, %10,6 üniversite ve eğitim kurumları, %2,8 diğer yatırımlar şeklindedir.

Grafik 33 ve Grafik 34'de kişilerin daha çok bireysel ihtiyaçlarına göre beklentileri öğrenilmeye çalışılmıştır. Grafik 35 ve Grafik 36'da ise genel olarak Kayseri iline dair yatırım beklentisi sorulmuştur. Bu çerçeveden bakıldığında; kişinin hem yaşadığı çevre hem de Kayseri ili geneli göz önünde bulundurulursa Grafik 35 ve Grafik 36'dan altyapı ve sosyal yaşama dair beklentilerin ön planda olduğu görülmektedir. Ayrıca katılımcıların sağlık yatırımlarını ihtiyaç, kültür ve turizm yatırımlarını ise hem ihtiyaç hem de fırsat olarak gördükleri söylenebilir.

Grafik 38. Kayseri'nin gelişmesini sağlayacak yatırımlar nelerdir?

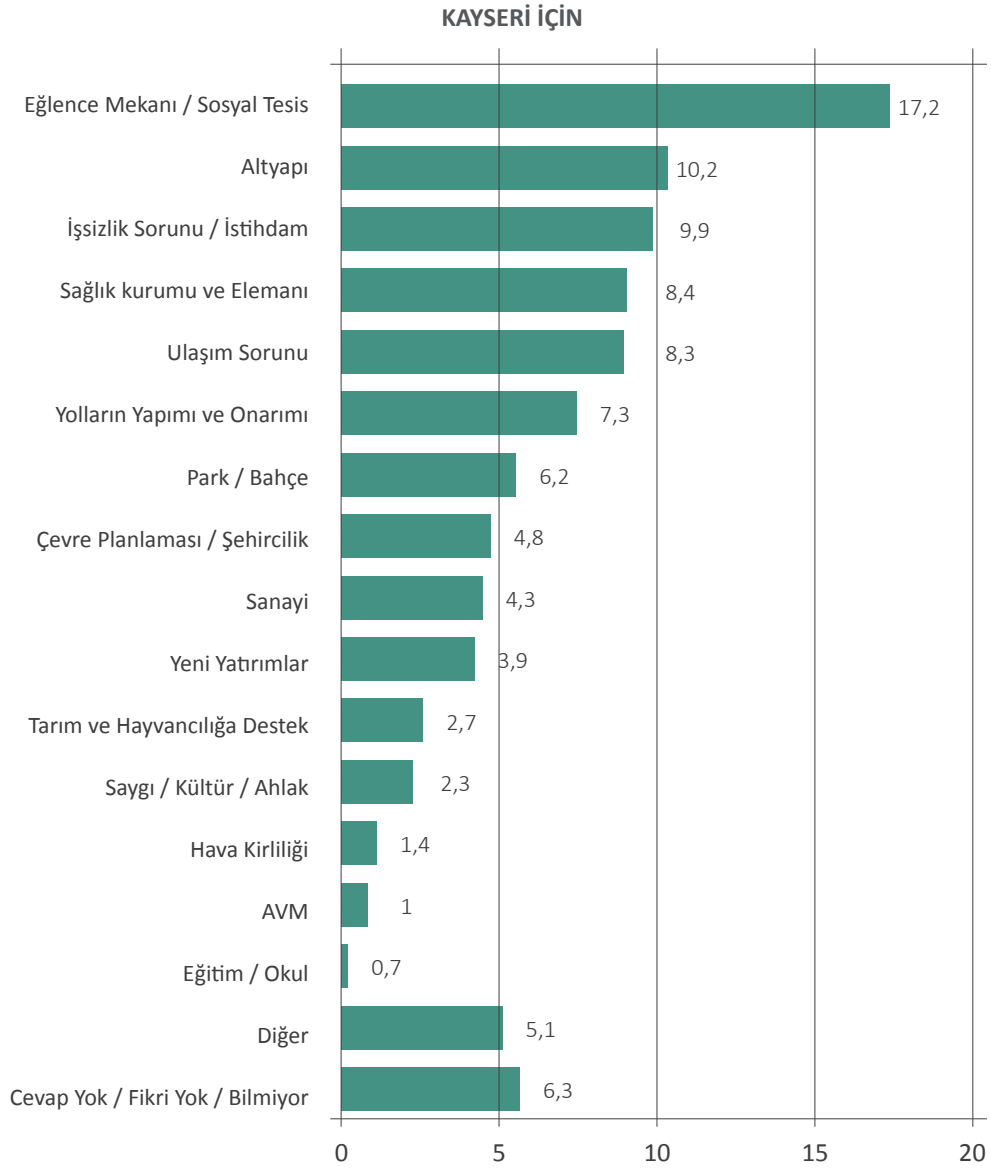

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların Kayseri'nin gelişmesi için beklediği yatırım oranları; %25,8 sanayi yatırımları, %25,2 yol ve altyapı çalışmaları, %24,3 kültür ve doğa turizm yatırımları, %13,7 tarım ve hayvancılık yatırımları, %11,5 üniversite ve eğitim kurumları, %9,3 sağlık kurumları ve hastaneler şeklindedir.

Sanayi daha önceki sorularda oldukça geride iken, Kayseri'nin kalkınması konusunda en öncelikli alan olarak katılımcıların, ilin kültür ve doğa turizmi kapasitesinin yüksek olduğunu düşünmesi, kültür ve doğa turizmi yatırımlarına dair beklentileri, kültür ve doğanın kent kimliğinin bir bileşeni olduğunu göstermektedir.

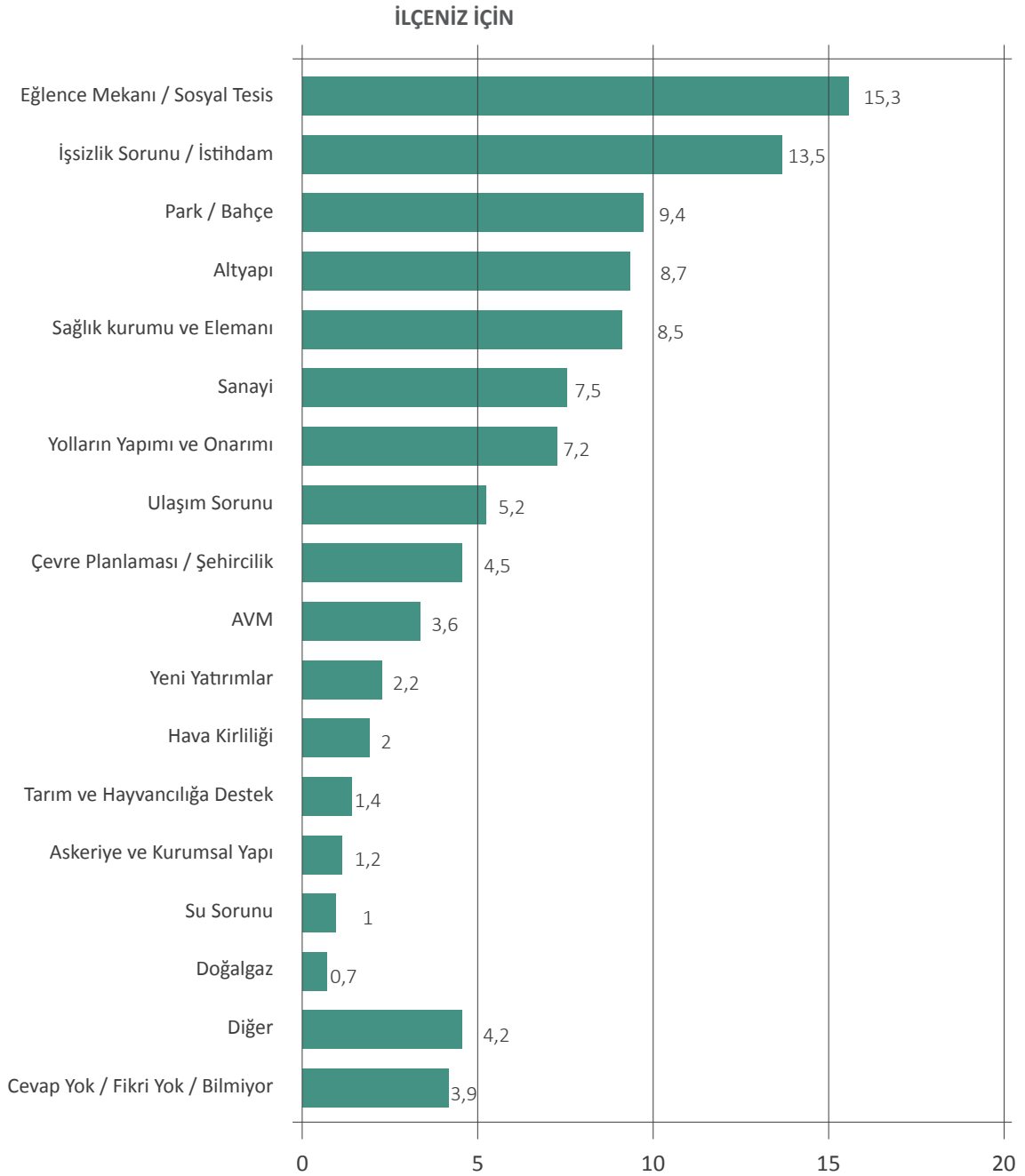
Grafik 39. Size bir fırsat verilse yaşadığınız yerle ilgili olarak yapacağınız ilk iş ne olur?

Katılımcılara Kayseri ile ilgili olarak bir fırsatları olsa neler yapacakları sorulduğunda verdikleri cevap; %17,2 eğlence mekanı / sosyal tesis, %10,2 altyapı çalışmaları, %9,9 işsizlik sorunu /istihdam, %8,4 sağlık kurumu ve elemanı, %8,3 ulaşım, %7,3 yolların yapımı ve onarımı, %6,2 park/bahçe, %4,8 çevre planlaması/şehircilik, %4,3 sanayi, %3,9 yeni yatırımlar, %2,7 tarım ve hayvancılığa destek, %2,3 işsizlik sorunu /istihdam, %1,4 hava kirliliği, %1 AVM, %0,7 eğitim, %5,1 diğer ve cevapsız %6,3 şeklindedir.

Grafik 36'da Kayseri'nin acil ihtiyacı nedir sorusuna verilen yanıtlardan ilk sırada yer alanların yüzdeleri ile kişilere fırsat verilse yapacaklarını ifade ettikleri konu başlıkları aynıdır ve bu durum, sosyal hayat ile kentsel yapının iyileştirilmesi beklentisini tekraren doğrulamaktadır.

Grafik 40. Size bir fırsat verilse yaşadığınız yerle ilgili olarak yapacağınız ilk iş ne olur?

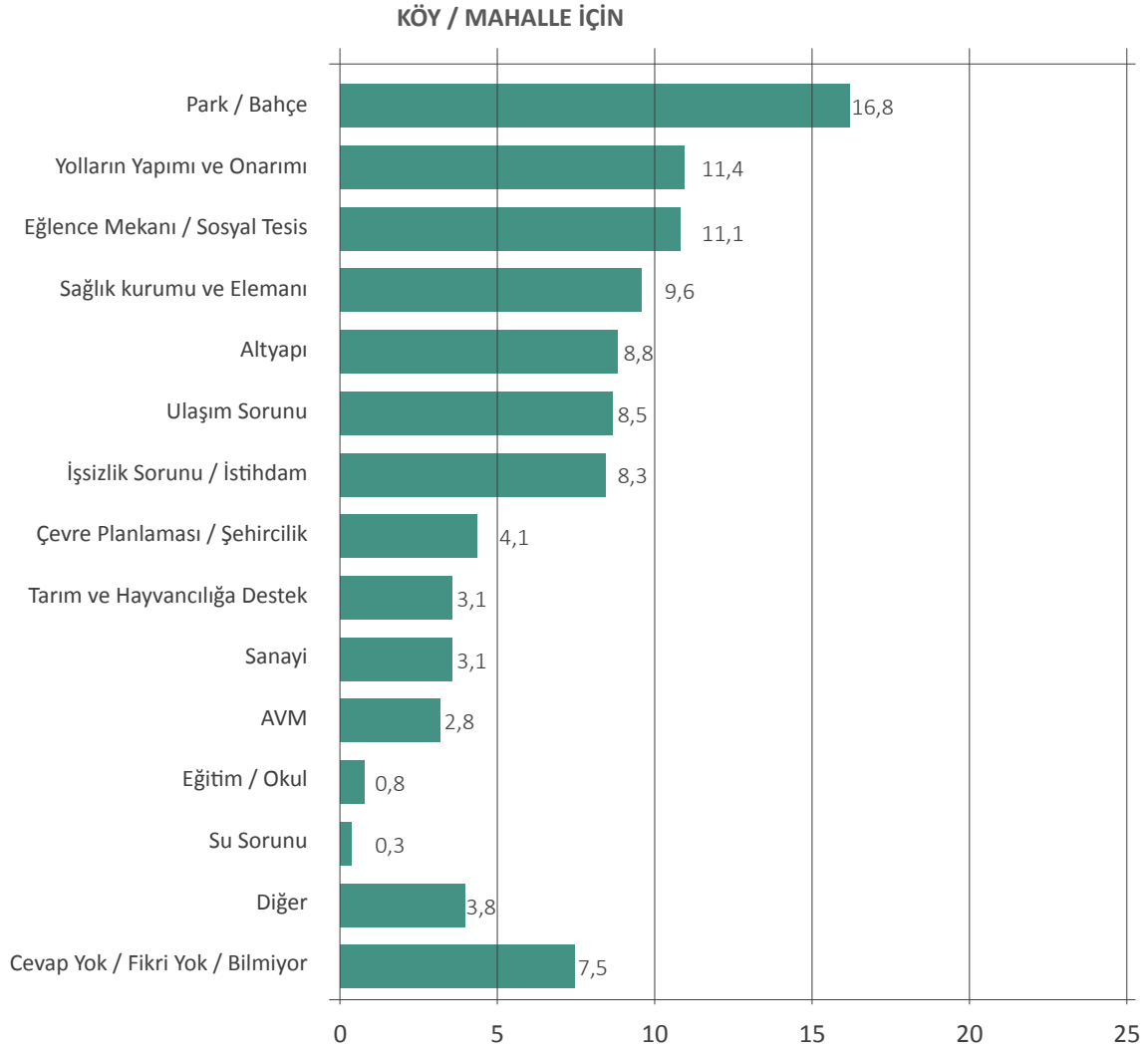

Katılımcılara yaşadıkları ilçe ile ilgili olarak bir fırsatları olsa neler yapacakları sorulduğunda verdikleri cevap; %15,3 eğlence mekanı / sosyal tesis, %13,5 işsizlik sorunu /istihdam, %9,4 park/bahçe, %8,7 altyapı çalışmaları, %8,4 sağlık kurumu ve elemanı, %7,5 sanayi, %7,2 yolların yapımı ve onarımı, %5,2 ulaşım, %4,5 çevre planlaması/şehircilik, %3,6 AVM, %2,2 yeni yatırımlar, %2 hava kirliliği, %1,4 tarım ve hayvancılığa destek, %1,2 askeriye ve kurumsal yapı, %1 su sorunu, %0,7 doğalgaz, %4,2 diğer ve cevapsız %3,9 şeklindedir.

İlçe bazında işsizlik il geneline kıyasla kentsel yapı yetersizliğinden önceliklidir ancak hem il hem de ilçelerde sosyal hayatın iyileştirilmesine dair beklentinin birinci sırada yer aldığı görülmektedir.

Grafik 41. Size bir fırsat verilse yaşadığınız yerle ilgili olarak yapacağınız ilk iş ne olur?

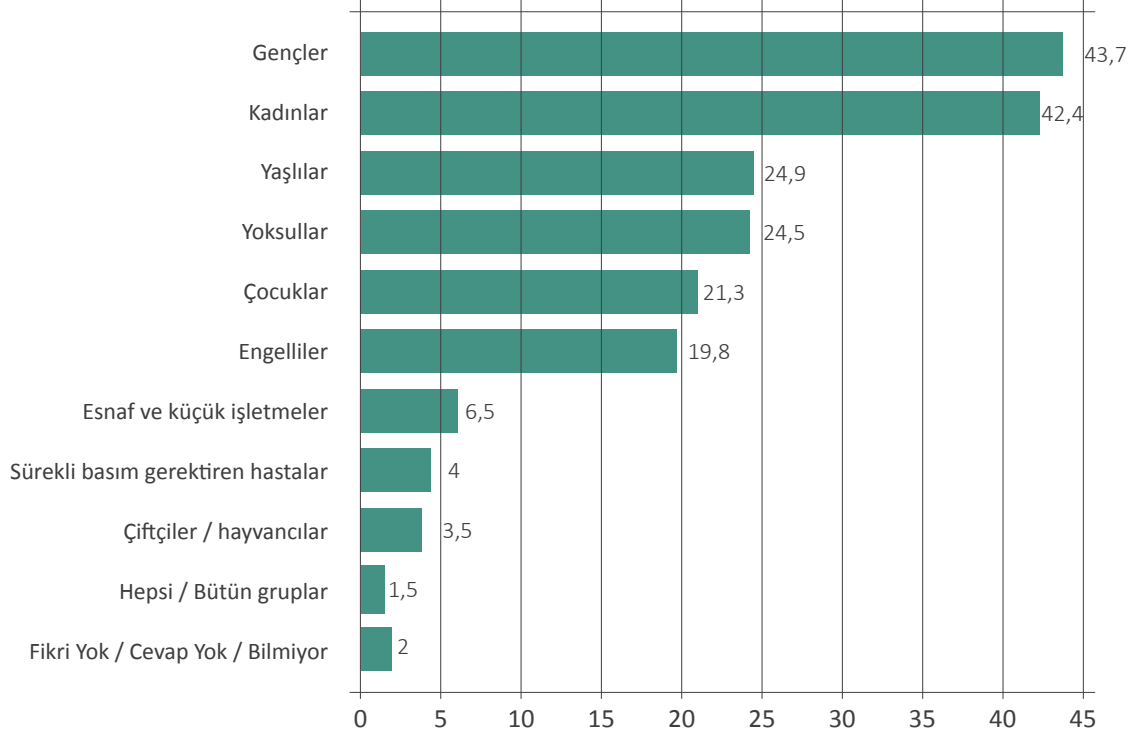

Katılımcılara yaşadıkları köy/mahalle ile ilgili olarak bir fırsatları olsa neler yapacakları sorulduğunda verdikleri cevap; %16,8 park/bahçe, %11,4 yolların yapımı ve onarımı, %11,1 eğlence mekânı/sosyal tesis, %9,6 sağlık kurumu ve elemanı, %8,8 altyapı çalışmaları, %8,5 ulaşım, %8,3 işsizlik sorunu /istihdam, %4,1 çevre planlaması/şehircilik, %3,1 tarım ve hayvancılığa destek, %3,1 sanayi, %2,8 AVM, %0,8 eğitim/okul, %0,3 su sorunu, %3,8 diğer ve cevapsız %7,5 şeklindedir.

Bu oranlar köy ve mahalle ölçeğinde altyapının en önemli talep olduğunu göstermektedir. Yerleşim birimi küçüldükçe öncelikli taleplerin birbirine yakın oranlarda dağılıma sahip olduğu görülmektedir.

Fırsat verilmesi halinde, Kayseri halkının çözüme kavuşturmayı istediği konular arasında; hem il hem de ilçelerde sosyal hayatın iyileştirilmesine dair beklentinin birinci sırada yer aldığı görülmektedir.

Grafik 42. Yaşadığınız çevrenin gelişebilmesi için aşağıda sayılan hangi kişi gruplarıyla öncelikli projeler üretilmelidir?

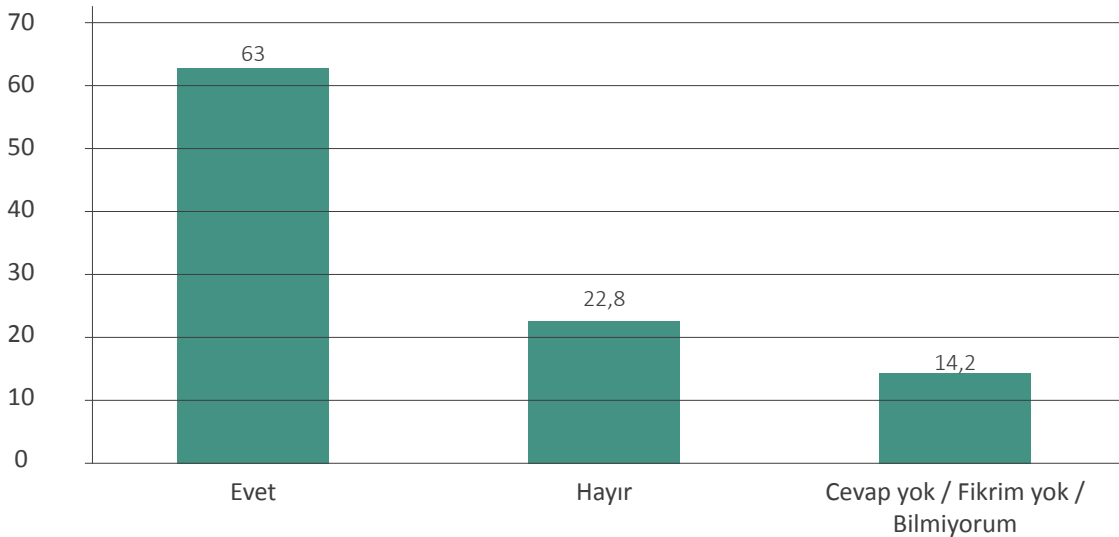

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların yaşadıkları çevrenin gelişebilmesi için projelerin uygulanmasını istediği grup oranları; %43,7 gençler, %42,4 kadınlar, %24,9 yaşlılar, %24,5 yoksullar, %21,3 çocuklar, %19,8 engelliler, %6,5 esnaf ve küçük işletmeler, %4,0 sürekli bakım gerektiren hastalar, %3,5 çiftçiler / hayvancılar, %1,5 hepsi / bütün gruplar şeklindedir.

Önceki grafiklerde ilin fiziki ortamına yönelik beklenti ve düşünceler dile getirilirken bu grafikte toplumsal sorunlar bazında hangi toplumun hangi kesimlerinin önceliklendirildiği öğrenilmeye çalışılmıştır. Grafikteki ilk altı grup literatürde dezavantajlı olarak adlandırılan toplumsal kesimi ifade etmektedir. Gençlerin ilk sırada yer alması nüfuslarının fazla olduğunu ve dolayısıyla kentsel kalkınma ile gelecek beklentisi konularında katılımcıların gençlere dair umutdar olduğunu göstermektedir. Kadınların oranı ise sosyal ve ekonomik hayatta oldukça geri planda olduklarını işaret etmektedir. Sonuç olarak; dezavantajlı grupların ön planda olması, ilde sosyal hizmet, sosyal yardım, eğitim ve sağlık hizmetleri ihtiyacının yüksek olduğunu göstermektedir.

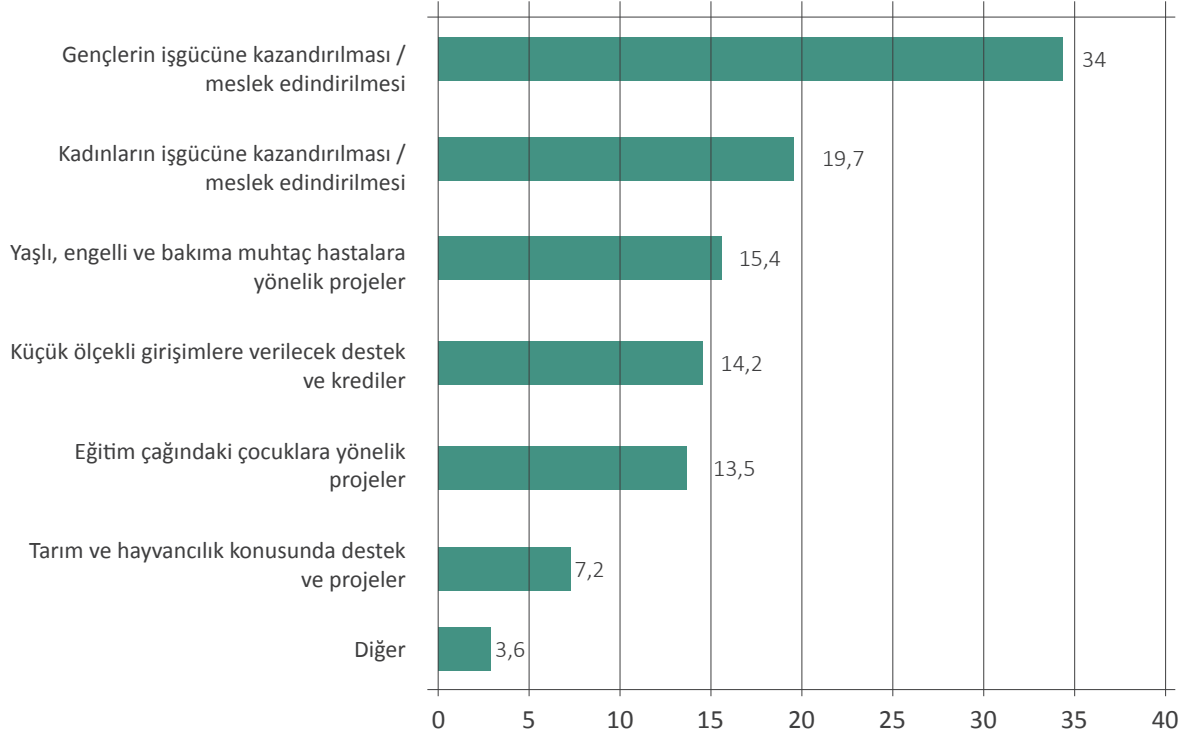
Grafik 43. Yaşadığınız çevrenin geliştirilmesi yapılacak projelerin parçası olmak ister misiniz?

Katılımcıların yaşadıkları çevrenin geliştirilmesi için yapılacak projelere katılma oranı; %63 evet, %22,8 hayır, %14,2 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir.

Bu grafik, bölge insanının yaşadığı yerin gelişimi için bu tür gelişme süreçlerine katılmaya ve sorumluluk almaya oldukça hazır olduğunu ve ayrıca özellikle tabanda oluşturulacak yerel kalkınma programları ve projelerinin gerçekleştirilmesinde büyük bir katılımcılık potansiyelinin olduğunu göstermektedir.

Grafik 44. Bireysel olarak ne tür bir projenin parçası olabilirsiniz?

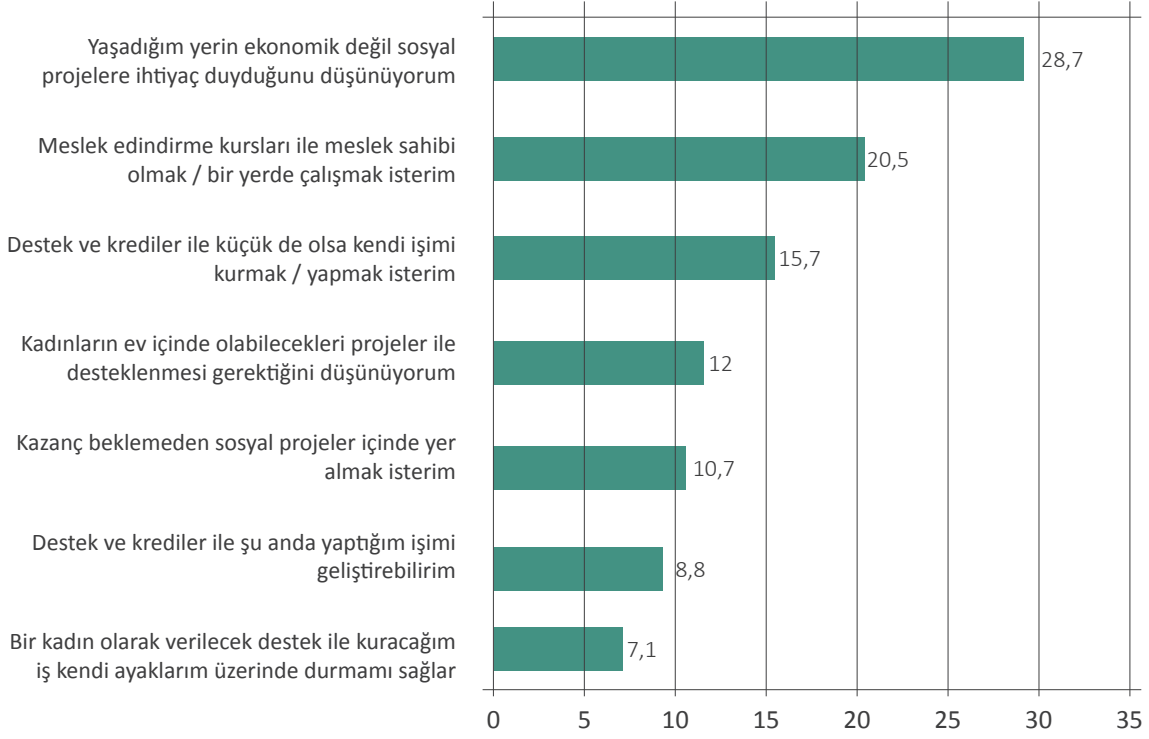

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların bireysel olarak katılmak istedikleri projeler; %34 gençlerin işgücüne kazandırılması / meslek edindirilmesi, %19,7 kadınların işgücüne kazandırılması / meslek edindirilmesi, %15,4 yaşlı, engelli ve bakıma muhtaç hastalara yönelik projeler, %14,2 küçük ölçekli girişimcilere yönelik projeler, %13,5 eğitim çağındaki çocuklara yönelik projeler, %7,2 tarım ve hayvancılık konusunda destek ve projeler şeklindedir.

Projelerin hedef kitlesi Grafik 42'de olduğu gibi büyük ölçüde dezavantajlı gruplardır. Ayrıca üretime yönelik proje beklentisi oranları ildeki girişimcilik potansiyelini açıkça ortaya koymaktadır.

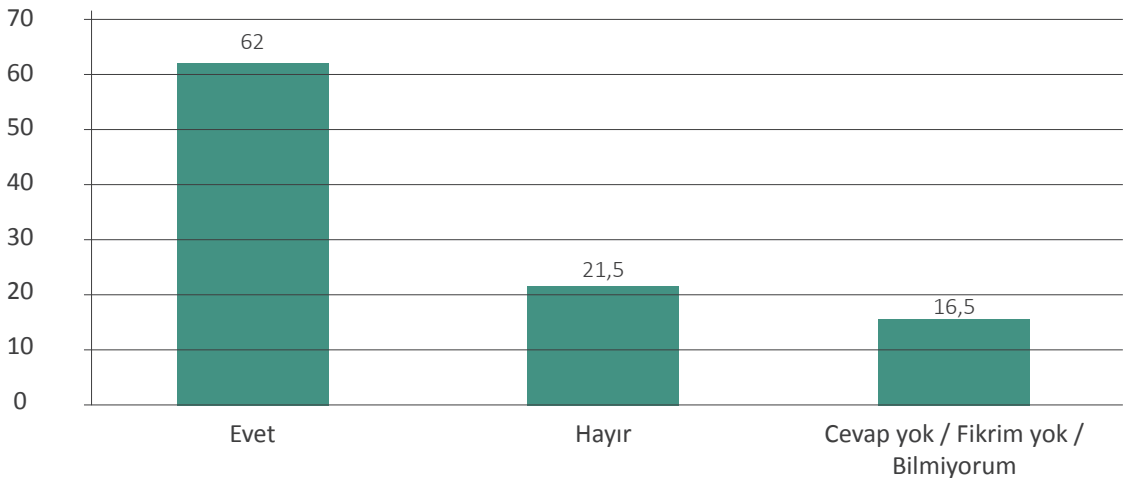
(Grafik 42'de) Öncelikli olarak proje üretilmesi gereken hedef kitle sıralamasında Gençlerin ilk sırada yer alması, kentsel kalkınma ile gelecek beklentisi konularında katılımcıların gençlere dair umutvar olduğunu göstermektedir.

Grafik 45. Aşağıdaki ifadelerden hangilerini kendiniz için daha uygun buluyorsunuz?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcıların kendilerine yakın bulduğu ifade oranları; %28,7 yaşadığım yerin ekonomik değil sosyal projelere ihtiyaç duyduğunu düşünüyorum, %20,5 meslek edindirme kursları ile meslek sahibi olmak / bir yerde çalışmak isterim, %15,7 destek ve krediler ile küçük de olsa kendi işimi kurmak / yapmak isterim, %12 kadınların ev içinde olabilecekleri projeleri ile desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum, %10,7 kazanç beklemeden sosyal projeler içinde yer almak isterim, %8,8 destek ve krediler ile şu anda yaptığım işi geliştirebilirim, %7,1 bir kadın olarak verilecek destek ile kuracağım iş kendi ayaklarım üzerinde durmamı sağlar şeklindedir.

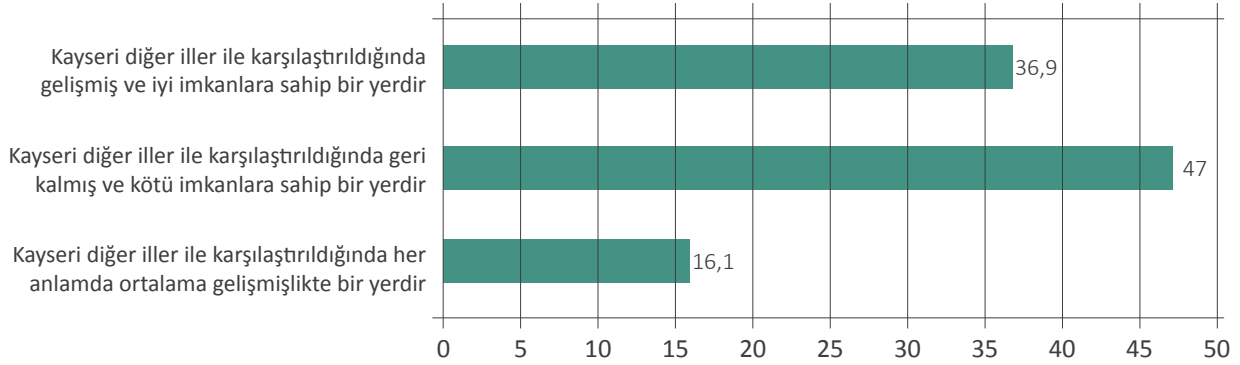
Grafikteki yanıtlar bir önceki grafiklerdeki bölgenin gelişimine dair beklenti ve sorumluluk duygusunu birleştirmektedir. Bölge insanının yarısı destek, krediler ve meslek edindirme kursları olanaklarının sağlanması koşuluyla üretim sürecinde aktif rol alacağını ifade etmiştir. Bölge insanı Grafik 43'te olduğu gibi bu grafikte katılımcılık eğilimini güçlü şekilde belirtmiştir. Bu eğilim, yerel kalkınma projelerinin merkezi değil, ilçe ve kasaba/köy düzeyinde tabanda yapılabilirliğini ve yapılması gerektiğini göstermektedir.

Grafik 46. Kadınların iş hayatına kazandırılması ve aile bütçesine katkı verecek projeler içinde yer almasını destekler misiniz?

Katılımcıların kadınların iş hayatına kazandırılması ve aile bütçesine katkı verecek projeler içerisinde yer almasına ilişkin düşünce oranları; %62 evet, %21,5 hayır, %16,5 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir.

Birçok Anadolu şehrinde olduğu gibi Kayseri’de de kadının iş hayatına katılmasına karşı cinsiyet ayrımı mevcut olmasına rağmen, gerçekte bireysel düzeyde tam tersi bir eğilim söz konusudur. Grafikteki kadınların iş hayatına girmesi yönündeki yüksek destek, kadınlara yönelik sosyo-ekonomik projelerin yapılabileceğini göstermektedir.

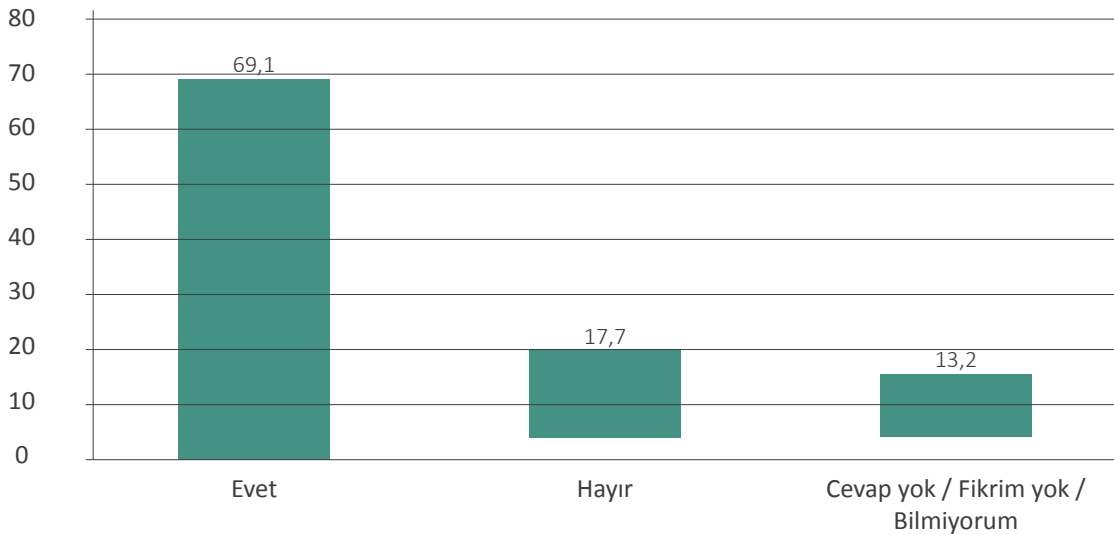
Grafik 47. Şimdi size Kayseri ile ilgili okuyacağım ifadelerden hangisi sizin kanaatinize en uygundur?

Katılımcıların Grafik 47’de yer alan Kayseri ile ilgili ifadelerle katılma oranları; %36,9 Kayseri diğer illerle karşılaştırıldığında gelişmiş ve iyi imkanlara sahip bir yerdir, %47 Kayseri diğer illerle karşılaştırıldığında her anlamda ortalama gelişmişlikte bir yerdir ve %16,1 Kayseri diğer illerle karşılaştırıldığında her anlamda geri kalmış ve kötü imkanlara sahip bir yerdir şeklindedir.

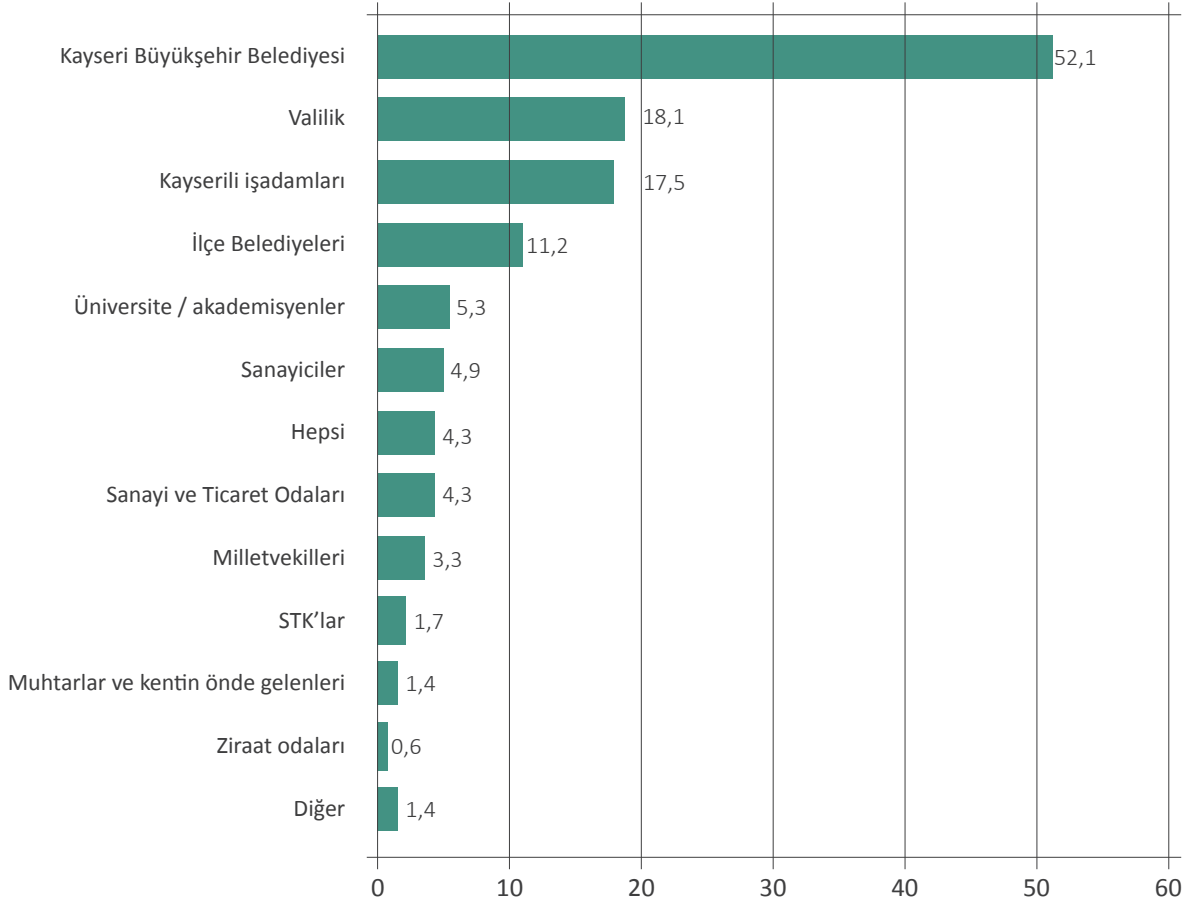
Bu rakamlar Kayseri’de yaşayan kişilerin genel olarak diğer illere kıyasla gelişmişlik ve imkanlar açısından Kayseri’yi az gelişmiş bulduklarını ancak genel olarak da bölgelerinden memnun olduklarını göstermektedir.

Grafik 48. Sizce Kayseri bugün olduğu konumdan daha iyi bir yere ulaşabilir mi?

Katılımcıların Kayseri’nin bugünkü konumundan daha iyi bir yere ulaşması konusundaki düşünce oranları; %69,1 evet, %17,7 hayır, %13,2 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir.

Kayseri’de yaşayanlar, ilin gelişmesi konusunda oldukça olumlu kanaate sahiptir. Bölgede uygulanacak sosyo-ekonomik projelerin bu kanaati hesaba katması gerekmektedir.

Grafik 49. Sizce Kayseri'nin daha iyi bir yere ulaşabilmesi için kimler önderlik etmelidir?

*Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Katılımcılara göre Kayseri'nin daha iyi bir yere ulaşabilmesi için önderlik edecek kişilerin oranı; %52,1 Kayseri Büyükşehir Belediyesi, %14,8 valilik, %17,5 Kayserili işadamları, %11,2 ilçe belediyeleri, %5,3 üniversiteler / akademisyenler, %4,9 sanayiciler, %4,3 hepsi, %4,3 sanayi ve ticaret odaları, %3,3 milletvekilleri, %1,7 STK'lar, %1,4 muhtarlar ve kentin ileri gelenleri, %0,6 ziraat odaları ve diğer 1,4 şeklindedir.

Kayseri ilginç bir tercih sergilemektedir. Kayseri Büyükşehir Belediyesi ilin kalkınmasında ağırlıklı ana aktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer bir nokta ise il kalkınma çalıştaylarında görülen siyasi destek talebinin burada oldukça düşük olduğudur. Sanayici ve işadamlarını önder olarak görmeleri de Kayseri'ye özgü bir durumdur. Valilik ikinci aktör olmasına rağmen oldukça düşük orandadır. İç İşleri Bakanlığının yaptırdığı bir çalışma da benzer bir sonucu vermektedir.

Bu çalışmada bölge/yöre sorunlarının çözümü konusunda öncelik, hükümet ve Belediye Başkanına verilmiştir. Yaşanılan çevreye ait sorunların çözümünde Belediye Başkanı %49'luk oranla ilk sırayı almaktadır. Belediye Başkanını oldukça geriden Vali (%13,9) ve Kaymakam (%11,3) izlemektedir. ¹

Bu sonuçlar, kalkınmada yerel aktörlerden beklenen rol dağılımını gösterdiği gibi yerel yönetimlerin idari ve mali sorumlulukları paralelinde hizmetle karşımıza çıktıkları görülmektedir.

1 İçişleri Bakanlığının, Türk İdari Araştırmalar Vakfı (TİAV) ile işbirliği içinde 2013 yılında yaptığı "Toplumda İçişleri Bakanlığı ve Mülki İdare Amirleri Algısı Araştırması.

II. SOSYO-EKONOMİK FAKTÖR ANALİZİ

Bu bölümde, Sosyal Profil Araştırması'nda elde edilen bulgular, değişkenlerin birbirine olan etkisini görebilmek için çaprazlama olarak tablolandırılmıştır. İlk grubu sosyo-ekonomik çapraz tablolar oluşturmakta olup bunlar cinsiyet, yaş grupları, eğitim, yaşanılan yer, iş türü ve gelir seviyesi olmak üzere 6 grupta toplanmış ve her grupta ana değişkene göre 23 değişken ile çaprazlama yapılmıştır. Burada amaç, yukarıda belirtilen 6 değişkenin (cinsiyet, yaş grupları, eğitim, yaşanılan yer, iş türü ve gelir seviyesi) diğer faktörleri nasıl etkilediğini görebilmektir. Bu grup çapraz tablolardan elde edilecek bulgu örneğinin, cinsiyet farklılığının diğer faktörler üzerinde etkisini görmektir.

İkinci Grup çapraz tablolar ise eğilim ve beklenti çapraz tablolarıdır. Boş zaman, göç, gelecek beklentisi ve yaşam memnuniyeti değişkenlerinin 6 sosyo-ekonomik değişken (cinsiyet, eğitim, yaşanılan yer, meslek ve aylık gelir) ile ilişkisi gösterilmeye çalışılmıştır.

Her iki grup çapraz tabloları yapmanın amacı, sosyal kalkınma çerçevesinde hangi sosyal grubun ne tür ihtiyaçları olduğunu görebilmektir. Nihai hedef ise, Kayseri ilinin sosyal kalkınma sürecindeki dezavantajlı alanlarını belirlemektir.

Aşağıdaki tabloların analizi, düz okuma kadar, yorumsal biçimde de yapılmıştır.

II. A. SOSYO EKONOMİK ÇAPRAZ TABLOLAR

Sosyo-ekonomik çapraz tablolar, cinsiyet, yaş grupları, eğitim, yaşanılan yer, iş türü ve gelir seviyesi başlıkları altında 6 gruptur. Her bir grup, 23 değişkene göre analiz edilecektir.

CİNSİYET ETKİSİ

Genel olarak değerlendirildiğinde, cinsiyetin, sosyo-ekonomik faktörler, eğilim ve beklentiler üzerinde kısmi etkisi olduğu kadın-erkek oranlarından görülebilir. Kadın nüfusu açısından en çarpıcı farklılık düzenli iş göstergesidir, erkek nüfusun iki katına yakın kadın nüfusu iş sahibi değildir.

Kayseri'de kadınlar erkeklere göre hem gelecek hakkında daha umutlu hem de bölgeye yönelik memnuniyetleri daha yüksektir. Çevrenin geliştirilmesi için dahil olmak istediği projeler sorusunda kadın nüfusun tercihi, "Kadınların işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi ve gençlerin işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi" seçeneğinin oranı erkek nüfusa göre yüksektir.

Bir ihtiyacı giderme ve herhangi bir soruna dair birine danışma konusunda kadınların daha çok aileye yöneldiği görülmektedir.

Diğer sorularda kadın nüfus, diğer değişkenlerde büyük ölçüde erkeğe bağımlı olduğu için erkeğin konumu ile benzer oranlara sahiptir. Ev kadınlığı oranı ankete göre %16,7'dir. Kırsaldaki ücretsiz aile işçiliği ile birlikte düşünüldüğünde bu oranın aslında iki katı olduğu düşünülebilir. Çünkü düzenli işi olmayan kadın oranı yüzde 68 civarında olmasına rağmen, gelir sahibi olmayan kadın oranının yüzde 11,5 olması, gelirin, erkek (koca/baba) üzerinden olduğunu göstermektedir.

Türkiye genelinde olduğu gibi, kentleşme ve yaşam kalitesinin kırsala göre iyileşmesi, kadınlar için ev kadınlığını ön plana çıkarmaktadır. Sonuç olarak, cinsiyet farklılığının ve eşitsizliğinin, kadın aleyhine toplum içinde gömülü kaldığı çıkarımı yapılabilir.

	CİNSİYET	
	Kadın	Erkek
(DÜZENLİ İŞ) DÜZENLİ BİR İŞİNİZ VAR MI?		
Hayır	68,3	37,5
Evet	31,7	62,5
Toplam	100,0	100,0
(GEÇİM) GENEL OLARAK GEÇİMİNİZİ NASIL SAĞLIYORSUNUZ?		
Gelirim yok	11,5	7,3
Kira / Diğer	5,0	2,4
Çiftçilik/ Hayvancılık yaparak	4,0	8,4
Serbest meslek gelirim var	17,5	31,0
Düzenli bir maaşım var	61,9	51,0
Toplam	100,0	100,0
(GELİR BEKLENTİSİ) NE KADAR BİR GELİRİN SİZİN İÇİN YETERLİ OLACAĞINI DÜŞÜNÜYORSUNUZ?		
1000 TL ve daha az	1,3	1,4
1001-3000 TL	53,9	59,8
3001-5000 TL	40,7	30,9
5001 TL ve üzeri	4,1	7,8
Toplam	100,0	100,0
(SOSYAL GÜVENLİK) HERHANGİ BİR SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA ÜYE MİSİNİZ?		
Üye Değil	9,6	13,0
Yeşil Kart	4,0	4,0
SGK	85,3	81,6
Özel Sigorta	1,1	1,4
Toplam	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

Bir ihtiyacı giderme ve herhangi bir soruna dair birine danışma konusunda kadınların daha çok aileye yöneldiği görülmektedir.

	CİNSİYET	
	Kadın	Erkek
(PARA İHTİYACI) EĞER PARAYA İHTİYACINIZ OLURSA BUNU NASIL KARŞILARSINIZ?		
Diğer	9,2	8,7
Devlet kurumlarına başvurarak	21,8	22,2
Akrabalarından isteyerek	19,2	20,8
Anne / Baba / Çocuklarımdan isteyerek	35,9	18,6
Banka kredisine başvurarak	21,1	23,5
Arkadaş / Dostlarımdan isteyerek	16,8	24,2
Toplam	124,0	118,0
(KİME DANIŞIR) MADDİ VE MANEVİ SIKINTI VE SORUNLARINIZLA İLGİLİ OLARAK KİMLERE DANIŞIRSINIZ?		
Eşime / Çocuklarıma	27,2	24,4
Anneme / Babama / Kardeşime / Aile büyüklerime	65,1	47,5
Akraba ileri gelenlerine	8,1	9,5
Arkadaş ve dostlarıma	21,6	28,3
Komşularıma / Muhtara	0,7	1,0
Dini kanaat önderine / Cami imamına	7,8	12,8
Toplam*	130,5	123,5
(BOŞ ZAMAN) BOŞ ZAMANLARINIZDA NELER YAPARSINIZ?		
1	50,0	38,0
2	96,3	105,2
3	35,5	31,4
4	22,7	12,9
Toplam*	204,5	187,5

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması tablodadır.

1	TV izlemek
2	Anne, baba ziyareti / Eş, dost ve akraba ziyareti yapmak / Komşu ziyareti yapmak / Camiye gitmek / Kahvehane zaman geçirmek / Dernek, lokal vb. yerlere gitmek
3	Sinemaya gitmek / Tiyatroya gitmek / Spor (futbol, basketbol vb.) / Kuran kursuna gitmek / Kuran okumak
4	Kitap okumak / Sivil toplum kuruluşlarında olmak / Yardım kuruluşu faaliyetleri / Bahçe işleriyle uğraşmak / El işi yapmak / Siyasi parti çalışmalarına katılmak

	CİNSİYET	
	Kadın	Erkek
(GÖÇ PLAN) BURADAN BAŞKA BİR YERE GÖÇ ETMEYİ PLANLIYOR MUSUNUZ?		
Hayır	74,7	78,5
Evet	25,3	21,5
Toplam	100,0	100,0
(GÖÇ İSTEK) İMKANINIZ OLSA BURADAN GÖÇ ETMEK İSTER MİYDİNİZ?		
Hayır	65,1	66,6
Evet	34,9	33,4
Toplam	100,0	100,0
(GELECEK) KENDİNİZ VE VARSA ÇOCUKLARINIZ İÇİN BURADA İYİ BİR GELECEK OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?		
Hayır	36,7	53,5
Evet	63,3	46,5
Toplam	100,0	100,0
(MEMNUNİYET) GENEL OLARAK DEĞERLENDİRDİĞİNİZDE BURADA YAŞAMAKTAN NE KADAR MEMNUNSUNUZ?		
Hiç memnun değilim / Memnun değilim	14,6	26,8
Ne memnun ne değilim	22,2	25,2
Çok memnunum / Memnunum	63,2	48,0
Toplam	100,0	100,0

	CİNSİYET	
	Kadın	Erkek
(ACİL İHTİYAÇ) SİZCE YAŞADIĞINIZ YAKIN ÇEVRENİN EN ACİL İHTİYACI NEDİR?*		
1	33,9	28,0
2	26,4	14,0
3	18,5	12,7
4	16,4	39,7
5	4,9	5,6
Toplam	100,0	100,0
(YATIRIM) KAYSERİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN BEKLEDİĞİNİZ YATIRIMLAR NELERDİR?		
Sağlık kurumları ve hastaneler	13,2	7,9
Yol ve altyapı çalışmaları	27,5	28,7
Üniversite ve eğitim kurumları	14,8	11,1
Kültür ve doğa turizm yatırımları	37,0	18,1
Tarım ve hayvancılık yatırımları	9,7	20,4
Sanayi yatırımları	19,2	37,7
Toplam*	121,4	123,9

YAPACAĞINI İLK İŞ – KAYSERİ İÇİN ***		
1	35,7	37,5
2	32,4	22,2
3	14,1	11,3
4	17,8	29,0
Toplam	100,0	100,0
YAPACAĞINI İLK İŞ - İLÇE İÇİN ***		
1	34,3	32,1
2	38,9	23,4
3	9,9	8,7
4	16,8	35,7
Toplam	100,0	100,0
YAPACAĞINI İLK İŞ – KASABA / MAHALLE / KÖY İÇİN***		
1	46,4	25,8
2	36,5	32,5
3	9,9	13,9
4	7,3	27,8
Toplam	100,0	100,0

Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı / Yolların Yapımı ve Onarımı / Ulaşım Sorunu / Su Sorunu / Çevre Planlaması – Şehircilik / Doğalgaz
2	Park –Bahçe / AVM / Eğlence Mekânı- Sosyal Tesis
3	Sağlık kurumu ve Elemanı / Eğitim
4	İşsizlik Sorunu / İstihdam
5	Sanayi / Yeni Yatırımlar

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı, Yolların Yapımı ve Onarımı, Ulaşım Sorunu, Çevre Planlaması / Şehircilik, Askeriye ve Kurumsal Yapı, Doğalgaz
2	AVM, Eğlence Mekânı / Sosyal Tesis, Park / Bahçe
3	Eğitim / Okul, Sağlık kurumu ve Elemanı
4	Sanayi, İşsizlik Sorunu / İstihdam, Tarım ve Hayvancılığa Destek, Havaalanı, Yeni Yatırımlar

	CİNSİYET	
	Kadın	Erkek
(PROJEYE DAHİL OLMA) YAŞADIĞINIZ ÇEVRENİN GELİŞTİRİLMESİ YAPILACAK PROJELERİN PARÇASI OLMAK İSTER MİSİNİZ?		
Hayır	24,3	28,7
Evet	75,7	71,3
Toplam	100,0	100,0
(NE TÜR PROJE) BİREYSEL OLARAK NE TÜR BİR PROJENİN PARÇASI OLABİLİRSİNİZ?		
1**	27,4	32,6
2**	65,6	46,3
3**	14,4	29,7
Toplam*	107,4	108,6
(İŞ BEKLENTİSİ) AŞAĞIDAKİ İFADELERDEN HANGİLERİNİ KENDİNİZ İÇİN DAHA UYGUN BULUYORSUNUZ?		
1***	33,7	44,8
2***	33,3	31,6
3***	35,0	28,5
Toplam *	102,0	104,9
(KAYSERİ İLİ ALGISI) ŞİMDİ SİZE KAYSERİ İLE İLGİLİ OKUYACAĞIM İFADELERDEN HANGİSİ SİZİN KANAATİNİZE EN UYGUNUDUR?		
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında geri kalmış ve kötü imkanlara sahip bir yerdir	11,5	20,3
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında her anlamda ortalama gelişmişlikte bir yerdir	51,6	42,7
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında gelişmiş ve iyi imkanlara sahip bir yerdir	36,8	37,0
Toplam	100,0	100,0
(KAYSERİ'NİN GELECEĞİ) SİZCE KAYSERİ BUGÜN OLDUĞU KONUMDAN DAHA İYİ BİR YERE ULAŞABİLİR Mİ?		
Hayır	15,6	25,1
Evet	84,4	74,9
Toplam	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşlı, engelli ve bakıma muhtaç hastalara yönelik projeler, Eğitim çağındaki çocuklara yönelik projeler
2	Kadınların işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi, Gençlerin işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi
3	Küçük ölçekli girişimlere verilecek destek ve krediler, Tarım ve hayvancılık konusunda destek ve projeler

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşadığım yerin ekonomik değil sosyal projelere ihtiyaç duyduğunu düşünüyorum, Kazanç beklemeden sosyal projeler içinde yer almak isterim
2	Meslek edindirme kursları ile meslek sahibi olmak/bir yerde çalışmak isterim, Kadınların ev içinde olabilecekleri projeler ile desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum
3	Destek ve krediler ile şuanda yaptığım işimi geliştirebilirim, Destek ve krediler ile küçük de olsa kendi işimi kurmak/yapmak isterim, Bir kadın olarak verilecek destek ile kuracağım iş kendi ayaklarım üzerinde durmamı sağlar

YAŞ GRUPLARI ETKİSİ

Yaş grupları açısından ankete verilen yanıtlar büyük farklılıklar içermemektedir. Değişkenlik gösteren gruplar ise, gençler ve yaşlılardır. Gençlerin daha öne çıktığı konular, göç etme isteği, gelecek beklentisinin görece düşük olması, yaşam memnuniyetinin diğer gruplara göre az olması, sanayi yatırımlarının gerekliliği, Kayseri'nin bugünü ve geleceği konusunda diğer gruplara göre daha az olumlu düşünceleridir.

Bütün yaş grupları için aile ve yakın çevre ile dayanışma ön plandadır. Sorunlar konusunda din adamlarına danışma oranı ise küçük olsa da önemli bir göstergedir.

Boş zaman konusunda, bütün yaş grupları için aile ve yakın çevre önemlidir. Fakat bireysel eğilimler bütün yaş grupları için geçerlidir.

Göç eğilimi Kayseri'de düşük olduğu için, yaş grupları için de düşüktür; yaş grubu farklılıkları önemsizdir. Bunda en büyük etken, yaşam memnuniyetinin bütün yaş gruplarında oldukça yüksek olmasıdır.

Yatırım konusunda, her yaş grubunda altyapı ve turizm daha çok dile getirilmektedir.

Türkiye'de yerel yönetimler, idari ve mali olarak merkezden yönetildiği için, yerel dinamiklerin kalkınma sürecine katılımı önünde ciddi sınırlamalar vardır. Katılımcıların önemli bir bölümü ise, fırsat ve olanaklar oluşturulduğunda toplumsal gelişime katılım sağlayacağını belirtmektedirler. Her yaş grubunda, yerel kalkınma sürecine katılım isteği ve iradesi görülmektedir. Bu potansiyelin politikaya dönüştürülmesi hem yerele büyük katkı sağlayacak hem de merkezin yükünü hafifletecektir.

	YAŞ				
	12-17 arası	18-24 arası	25-34 arası	35-54 arası	55 ve üzeri
(DÜZENLİ İŞ) DÜZENLİ BİR İŞİNİZ VAR MI?					
Hayır	86,1	69,6	47,6	33,4	72,3
Evet	13,9	30,4	52,4	66,6	27,7
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(GEÇİM) GENEL OLARAK GEÇİMİNİZİ NASIL SAĞLIYORSUNUZ?					
Gelirim yok	39,3	13,6	16,4	3,2	-
Kira / Diğer	3,6	6,2	3,6	2,8	2,3
Çiftçilik/ Hayvancılık yaparak	3,6	3,1	4,9	8,5	8,3
Serbest meslek gelirim var	21,4	21,6	22,2	31,2	18,2
Düzenli bir maaşım var	32,1	55,6	52,9	54,3	71,2
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(GELİR BEKLENTİSİ) NE KADAR BİR GELİRİN SİZİN İÇİN YETERLİ OLACAĞINI DÜŞÜNÜYORSUNUZ?					
1000 TL ve daha az	-	2,9	0,8	1,5	-
1001-3000 TL	78,8	56,7	49,0	53,6	75,6
3001-5000 TL	18,2	33,3	44,6	38,7	19,1
5001 TL ve üzeri	3,0	7,1	5,6	6,2	5,3
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(SOSYAL GÜVENLİK) HERHANGİ BİR SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA ÜYE MİSİNİZ?					
Üye Değil	30,6	17,5	15,5	6,4	1,5

Yeşil Kart	-	2,8	5,4	4,6	2,9
SGK	69,4	77,8	77,8	88,0	94,1
Özel Sigorta	-	1,9	1,3	0,9	1,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

	YAŞ				
	12-17 arası	18-24 arası	25-34 arası	35-54 arası	55 ve üzeri

(PARA İHTİYACI) EĞER PARAYA İHTİYACINIZ OLURSA BUNU NASIL KARŞILARSINIZ?

Diğer	2,9	14,6	6,8	9,3	4,7
Devlet kurumlarına başvurarak	5,7	10,2	28,0	26,4	23,3
Akrabalarımın isteyerek	17,1	13,6	18,4	22,8	27,1
Anne / Baba / Çocuklarımdan isteyerek	51,4	54,4	26,4	13,8	10,9
Banka kredisine başvurarak	2,9	11,2	24,0	29,6	24,8
Arkadaş / Dostlarımdan isteyerek	28,6	21,4	19,2	17,7	26,4
Toplam*	108,6	125,4	122,8	119,6	117,2

(KİME DANIŞIR) MADDİ VE MANEVİ SIKINTI VE SORUNLARINIZLA İLGİLİ OLARAK KİMLERE DANIŞIRSINIZ?

Eşime / Çocuklarıma	-	6,3	21,0	37,6	43,2
Anneme / Babama / Kardeşime / Aile büyüklerime	80,0	86,8	62,3	42,6	22,7
Akraba ileri gelenlerine	11,4	9,8	6,7	9,7	8,3
Arkadaş ve dostlarıma	28,6	26,3	31,3	18,8	25,0
Komşularıma / Muhtara	-	1,5	-	0,9	1,5
Dini kanaat önderine / Cami imamına	11,4	7,8	7,5	11,9	15,9
Toplam*	131,4	138,5	128,8	121,5	116,6

(BOŞ ZAMAN) BOŞ ZAMANLARINIZDA NELER YAPARSINIZ?*

1	54,3	46,0	45,7	41,3	40,5
2	82,9	66,2	101,2	119,2	116,8
3	57,1	49,8	44,5	19,9	12,2
4	11,4	29,1	19,4	13,2	8,4
Toplam*	205,7	191,1	210,8	193,6	177,9

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	TV izlemek
2	Anne, baba ziyareti / Eş, dost ve akraba ziyareti yapmak / Komşu ziyareti yapmak / Camiye gitmek / Kahvehane zaman geçirmek / Dernek, lokal vb. yerlere gitmek
3	Sinemaya gitmek / Tiyatroya gitmek / Spor (futbol, basketbol vb.) / Kuran kursuna gitmek / Kuran okumak
4	Kitap okumak / Sivil toplum kuruluşlarında olmak / Yardım kuruluşu faaliyetleri / Bahçe işleriyle uğraşmak / El işi yapmak / Siyasi parti çalışmalarına katılmak

	YAŞ				
	12-17 arası	18-24 arası	25-34 arası	35-54 arası	55 ve üzeri
(GÖÇ PLAN) BURADAN BAŞKA BİR YERE GÖÇ ETMEYİ PLANLIYOR MUSUNUZ?					
Hayır	66,7	61,9	80,2	81,5	84,0
Evet	33,3	38,1	19,8	18,5	16,0
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(GÖÇ İSTEK) İMKANINIZ OLSA BURADAN GÖÇ ETMEK İSTER MİYDİNİZ?					
Hayır	54,3	45,9	70,9	73,4	73,3
Evet	45,7	54,1	29,1	26,6	26,7
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(GELECEK) KENDİNİZ VE VARSA ÇOCUKLARINIZ İÇİN BURADA İYİ BİR GELECEK OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?					
Hayır	58,1	47,9	40,5	45,0	48,8
Evet	41,9	52,1	59,5	55,0	51,2
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(MEMNUNİYET) GENEL OLARAK DEĞERLENDİRDİĞİNİZDE BURADA YAŞAMAKTAN NE KADAR MEMNUNSUNUZ?					
Hiç memnun değilim / Memnun değilim	41,2	19,0	16,0	21,9	25,2
Ne memnun ne değilim	20,6	27,6	22,7	21,6	25,2
Çok memnunum / Memnunum	38,2	53,3	61,3	56,4	49,6
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(ACIL İHTİYAÇ) SİZCE YAŞADIĞINIZ YAKIN ÇEVRENİN EN ACIL İHTİYACI NEDİR?*					
	YAŞ				
	12-17 arası	18-24 arası	25-34 arası	35-54 arası	55 ve üzeri
(ACIL İHTİYAÇ) SİZCE YAŞADIĞINIZ YAKIN ÇEVRENİN EN ACIL İHTİYACI NEDİR?*					
1	18,8	29,9	35,9	26,1	37,3
2	18,8	26,3	26,6	14,5	11,1
3	3,1	19,6	12,2	16,0	16,7
4	59,4	17,5	22,4	35,2	33,3
5	-	6,7	3,0	8,2	1,6
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(YATIRIM) KAYSERİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN BEKLEDİĞİNİZ YATIRIMLAR NELERDİR?					
Sağlık kurumları ve hastaneler	15,6	11,8	10,1	9,9	9,1
Yol ve altyapı çalışmaları	28,1	28,3	34,5	25,6	22,7
Üniversite ve eğitim kurumları	3,1	18,2	13,9	10,9	10,6
Kültür ve doğa turizm yatırımları	12,5	34,8	31,1	23,0	22,7
Tarım ve hayvancılık yatırımları	28,1	8,0	10,5	18,2	24,2
Sanayi yatırımları	40,6	21,4	24,4	33,5	33,3
Toplam*	128,0	122,5	124,5	121,1	122,6

YAPACAĞINI İLK İŞ - KAYSERİ İÇİN ***					
1	27,6	31,2	46,3	35,7	30,5
2	6,9	39,9	32,9	19,9	20,0
3	13,8	11,0	8,3	14,7	19,0
4	51,7	17,9	12,5	29,8	30,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINI İLK İŞ - İLÇE İÇİN ***					
1	27,3	36,5	30,0	33,0	35,8
2	22,7	40,1	34,7	29,7	14,7
3	13,6	5,8	8,2	10,4	12,6
4	36,4	17,5	27,1	26,9	36,8
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINI İLK İŞ – KASABA / MAHALLE / KÖY İÇİN***					
1	12,5	39,5	33,3	37,5	46,5
2	25,0	34,9	44,1	35,6	11,6
3	25,0	11,6	6,9	13,5	16,3
4	37,5	14,0	15,7	13,5	25,6
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı / Yolların Yapımı ve Onarımı / Ulaşım Sorunu / Su Sorunu / Çevre Planlaması – Şehircilik / Doğalgaz
2	Park –Bahçe / AVM / Eğlence Mekânı- Sosyal Tesis
3	Sağlık kurumu ve Elemanı / Eğitim
4	İşsizlik Sorunu / İstihdam
5	Sanayi / Yeni Yatırımlar

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı, Yolların Yapımı ve Onarımı, Ulaşım Sorunu, Çevre Planlaması / Şehircilik, Askeriye ve Kurumsal Yapı, Doğalgaz
2	AVM, Eğlence Mekanı / Sosyal Tesis, Park / Bahçe
3	Eğitim / Okul, Sağlık kurumu ve Elemanı
4	Sanayi, İşsizlik Sorunu / İstihdam, Tarım ve Hayvancılığa Destek, Havaalanı, Yeni Yatırımlar

	YAŞ				
	12-17 arası	18-24 arası	25-34 arası	35-54 arası	55 ve üzeri
(PROJEYE DAHİL OLMA) YAŞADIĞINIZ ÇEVRENİN GELİŞTİRİLMESİ YAPILACAK PROJELERİN PARÇASI OLMAK İSTER MİSİNİZ?					
Hayır	31,4	21,4	22,3	29,6	33,9
Evet	68,6	78,6	77,7	70,4	66,1
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(NE TÜR PROJE) BİREYSEL OLARAK NE TÜR BİR PROJENİN PARÇASI OLABİLİRSİNİZ?*					
1	43,5	31,3	26,3	27,1	40,3
2	52,2	65,7	58,5	50,2	48,1
3	17,4	11,9	21,6	29,5	23,4
Toplam*	113,1	108,9	106,4	106,8	111,8
(İŞ BEKLENTİSİ) AŞAĞIDAKİ İFADELERDEN HANGİLERİNİ KENDİNİZ İÇİN DAHA UYGUN BULUYORSUNUZ?***					
1	45,8	43,5	35,6	40,1	35,9
2	41,7	27,9	33,3	30,2	42,3
3	20,8	29,9	35,6	33,0	25,6
Toplam *	108,3	101,3	104,5	103,3	103,8
(KAYSERİ İLİ ALGISI) ŞİMDİ SİZE KAYSERİ İLE İLGİLİ OKUYACAĞIM İFADELERDEN HANGİSİ SİZİN KANAATİNİZE EN UYGUNUDUR?					
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında geri kalmış ve kötü imkânlara sahip bir yerdir	33,3	14,7	11,6	16,6	21,2
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında her anlamda ortalama gelişmişlikte bir yerdir	33,3	47,8	53,2	45,9	40,1
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında gelişmiş ve iyi imkânlara sahip bir yerdir	33,3	37,5	35,2	37,5	38,7
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(KAYSERİ'NİN GELECEĞİ) SİZCE KAYSERİ BUGÜN OLDUĞU KONUMDAN DAHA İYİ BİR YERE ULAŞABİLİR Mİ?					
Hayır	39,3	17,1	14,3	23,5	25,2
Evet	60,7	82,9	85,7	76,5	74,8
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşlı, engelli ve bakıma muhtaç hastalara yönelik projeler, Eğitim çağındaki çocuklara yönelik projeler
2	Kadınların işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi, Gençlerin işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi
3	Küçük ölçekli girişimlere verilecek destek ve krediler, Tarım ve hayvancılık konusunda destek ve projeler

*** Kodların açıklaması aşağıdadır

1-Yaşadığım yerin ekonomik değil sosyal projelere ihtiyaç duyduğumu düşünüyorum, Kazanç beklemeden sosyal projeler içinde yer almak isterim
2-Meslek edindirme kursları ile meslek sahibi olmak/bir yerde çalışmak isterim, Kadınların ev içinde olabilecekleri projeler ile desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.
3-Destek ve krediler ile şuanda yaptığım işimi geliştirebilirim, Destek ve krediler ile küçük de olsa kendi işimi kurmak/yapmak isterim, Bir kadın olarak verilecek destek ile kuracağım iş kendi ayaklarım üzerinde durmamı sağlar.

EĞİTİM ETKİSİ

Eğitimin genel olarak sosyo-ekonomik göstergeler, eğilimler ve beklentiler üzerinde önemli bir etkisi olmadığı görülmektedir. Bunun bir nedeni örneklemin eğitim seviyesinin orta düzey olması, dolayısıyla, görece iş ve gelir güvencesine sahip bir grup özelliği taşımasıdır. Fakat tablolara ayrıntılı olarak bakıldığında ilginç bulgular gözlenmektedir. Aşağıda bu tip farklılık içeren bulgular verilmektedir.

Eğitim tüm değişkenlerde okur-yazar olup olmama düzeyinde etkiye sahiptir. Düzenli iş ve eğitim arasında güçlü bir doğrusal ilişki vardır. Fakat gelir ile eğitim arasında güçlü bir doğrusal ilişki bulunmamaktadır. Burada aile faktörü devreye girmektedir. Türkiye’de genel olarak bireysel yaşantı değil, aile yaşantısı ön planda olduğu için gelir birebir bireyin kendi koşullarına endeksli değildir. Gelir beklentisi, diğer tüm göstergelerde olduğu gibi eğitimden de etkilenmemektedir.

Sosyal dayanışmayı ve sosyal sermayeyi açıklayabilecek para ihtiyacı ve sorunları için kime danışsınız soruları eğitim seviyesine göre değişmektedir. Özellikle eğitim seviyesi yüksek toplumsal kesimler geleneksel dayanışma mekanizmalarından diğer toplumsal kesimlere görece uzaklaşmıştır. Yine eğitim seviyesi yüksek kesimler boş zamanını daha çok bireysel faaliyetlerle sürdürmektedirler.

Göç sorunu Kayseri için ön planda olmasa da, göç planı en yüksek olan kesim, eğitim düzeyi yüksek kesimlerdir. Üniversite mezunları, yaşam memnuniyeti en düşük olan gruptur. Göç planı ve isteği sorusunu eğitim seviyesi önemli bir oranda etkilememektedir. Yaşam memnuniyeti ve gelecek beklentisi en yüksek kesim okuryazar olmayanlardır.

Eğitim düzeyi düşük kesimlerde altyapı ve turizm yatırımı ihtiyacı ön plana çıkarmaktadır.

Katılımcılık konusunda okur-yazar olmayanlar hariç bütün eğitim grupları yüksek oranda olumlu yanıt vermiştir. Meslek edindirme faaliyetleri özellikle alt gelir gruplarının talebi olarak öne çıkmaktadır.

Sonuç olarak, yerel kalkınmaya yönelik projelerde alt eğitim gruplarına daha fazla önem verilmesi gerektiği söylenebilir.

Eğitim düzeyi düşük kesimlerin ağırlıklı olarak talepleri, altyapı ve turizm yatırımları ile meslek edindirme faaliyetleri ile ilgilidir.

	EĞİTİM				
	Okuryazar değil	Okuryazar	İlkokul	Ortaokul / Lise	Üniversite / Lisansüstü
(DÜZENLİ İŞ) DÜZENLİ BİR İŞİNİZ VAR MI?					
Hayır	100,0	54,5	59,2	47,4	55,0
Evet	-	45,5	40,8	52,6	45,0
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(GEÇİM) GENEL OLARAK GEÇİMİNİZİ NASIL SAĞLIYORSUNUZ?					
Gelirim yok	-	-	0,5	12,0	12,1
Kira / Diğer	11,1	11,1	3,7	2,8	4,5
Çiftçilik/ Hayvancılık yaparak	22,2	-	11,6	5,7	2,5
Serbest meslek gelirim var	11,1	-	26,3	29,1	15,1
Düzenli bir maaşım var	55,6	88,9	57,9	50,3	65,8
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(GELİR BEKLENTİSİ) NE KADAR BİR GELİRİN SİZİN İÇİN YETERLİ OLACAĞINI DÜŞÜNÜYORSUNUZ?					
1000 TL ve daha az	-	-	0,5	1,2	2,7
1001-3000 TL	75,0	77,8	74,6	53,0	47,7
3001-5000 TL	25,0	22,2	21,5	40,2	39,6
5001 TL ve üzeri	-	-	3,4	5,6	9,9
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(SOSYAL GÜVENLİK) HERHANGİ BİR SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA ÜYE MİSİNİZ?					
Üye Değil	8,3	9,1	8,1	12,4	12,4
Yeşil Kart	16,7	-	7,2	3,5	1,8
SGK	75,0	90,9	84,2	82,3	85,0
Özel Sigorta	-	-	0,5	1,8	0,9
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

	EĞİTİM				
	Okuryazar değil	Okuryazar	İlkokul	Ortaokul / Lise	Üniversite / Lisansüstü
(PARA İHTİYACI) EĞER PARAYA İHTİYACINIZ OLURSA BUNU NASIL KARŞILARSINIZ?					
Diğer	16,7	22,2	10,8	8,3	7,7
Devlet kurumlarına başvurarak	33,3	44,4	24,7	24,1	13,5
Akrabalarımın isteyerek	58,3	11,1	35,1	17,2	11,3
Anne / Baba / Çocuklarımdan isteyerek	8,3	33,3	11,3	26,7	42,8
Banka kredisine başvurarak	-	-	17,5	24,5	23,9
Arkadaş / Dostlarımdan isteyerek	41,7	11,1	23,7	18,4	21,6
Toplam*	158,3	122,1	123,1	119,2	120,8

(KİME DANIŞIR) MADDİ VE MANEVİ SIKINTI VE SORUNLARINIZLA İLGİLİ OLARAK KİMLERE DANIŞIRSINIZ?					
Eşime / Çocuklarıma	54,5	27,3	41,9	23,4	14,9
Anneme / Babama / Kardeşime / Aile büyüklerime	45,5	72,7	36,5	55,6	74,8
Akraba ileri gelenlerine	9,1	-	7,4	11,3	5,0
Arkadaş ve dostlarıma	-	18,2	15,3	26,8	31,5
Komşularıma / Muhtara	-	9,1	1,5	0,6	0,5
Dini kanaat önderine / Cami imamına	18,2	9,1	12,3	11,9	5,0
Toplam*	127,3	136,4	114,9	129,6	131,7
(BOŞ ZAMAN) BOŞ ZAMANLARINIZDA NELER YAPARSINIZ? **					
1	54,5	18,2	43,7	44,1	44,4
2	154,5	90,9	110,1	110,7	68,9
3	-	18,2	15,1	33,0	52,9
4	-	9,1	9,5	13,1	36,4
Toplam*	209,0	136,4	178,4	200,9	202,6

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	TV izlemek
2	Anne, baba ziyareti / Eş, dost ve akraba ziyareti yapmak / Komşu ziyareti yapmak / Camiye gitmek / Kahvehane zaman geçirmek / Dernek, lokal vb. yerlere gitmek
3	Sinemaya gitmek / Tiyatroya gitmek / Spor (futbol, basketbol vb.) / Kuran kursuna gitmek / Kuran okumak
4	Kitap okumak / Sivil toplum kuruluşlarında olmak / Yardım kuruluşu faaliyetleri / Bahçe işleriyle uğraşmak / El işi yapmak / Siyasi parti çalışmalarına katılmak

	EĞİTİM				
	Okuryazar değil	Okuryazar	İlkokul	Ortaokul / Lise	Üniversite / Lisansüstü
(GÖÇ PLAN) BURADAN BAŞKA BİR YERE GÖÇ ETMEYİ PLANLIYOR MUSUNUZ?					
Hayır	80,0	77,8	86,2	80,7	57,7
Evet	20,0	22,2	13,8	19,3	42,3
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(GÖÇ İSTEK) İMKANINIZ OLSA BURADAN GÖÇ ETMEK İSTER MİYDİNİZ?					
Hayır	72,7	70,0	75,7	70,0	45,3
Evet	27,3	30,0	24,3	30,0	54,7
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(GELECEK) KENDİNİZ VE VARSA ÇOCUKLARINIZ İÇİN BURADA İYİ BİR GELECEK OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?					
Hayır	20,0	36,4	47,9	46,9	41,4
Evet	80,0	63,6	52,1	53,1	58,6
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(MEMNUNİYET) GENEL OLARAK DEĞERLENDİRDİĞİNİZDE BURADA YAŞAMAKTAN NE KADAR MEMNUNSUNUZ?					
Hiç memnun değilim / Memnun değilim	10,0	25,0	26,9	20,0	17,6
Ne memnun ne değilim	40,0	12,5	11,4	24,4	33,0
Çok memnunum / Memnunum	50,0	62,5	61,7	55,6	49,3
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	EĞİTİM				
	Okuryazar değil	Okuryazar	İlkokul	Ortaokul / Lise	Üniversite / Lisansüstü
(ACİL İHTİYAÇ) SİZCE YAŞADIĞINIZ YAKIN ÇEVRENİN EN ACİL İHTİYACI NEDİR?*					
1	40,0	11,1	32,5	29,9	31,7
2	10,0	-	11,2	18,4	33,2
3	10,0	44,4	14,7	14,1	18,3
4	30,0	22,2	37,1	31,7	13,4
5	10,0	22,2	4,6	5,9	3,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(YATIRIM) KAYSERİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN BEKLEDİĞİNİZ YATIRIMLAR NELERDİR?*					
Sağlık kurumları ve hastaneler	10,0	20,0	10,5	9,3	12,6
Yol ve altyapı çalışmaları	-	-	23,0	32,6	25,6
Üniversite ve eğitim kurumları	20,0	-	14,0	9,5	19,8
Kültür ve doğa turizm yatırımları	50,0	30,0	19,0	23,4	42,5
Tarım ve hayvancılık yatırımları	-	30,0	17,5	16,6	10,1
Sanayi yatırımları	30,0	40,0	31,5	30,7	21,3
Toplam*	110,0	120,0	115,5	122,1	131,9
YAPACAĞINI İLK İŞ - KAYSERİ İÇİN***					
1	40,0	-	36,7	36,9	36,8
2	10,0	50,0	18,7	27,1	35,7
3	10,0	50,0	17,5	11,4	10,3
4	40,0	-	27,1	24,5	17,3
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINI İLK İŞ - İLÇE İÇİN ***					
1	55,6	14,3	27,5	31,2	43,0
2	11,1	42,9	27,5	31,8	32,4
3	-	42,9	13,0	9,1	4,9
4	33,3	-	31,9	27,9	19,7
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

YAPACAĞINI İLK İŞ – KASABA / MAHALLE / KÖY İÇİN***					
1	66,7	33,3	39,4	34,2	40,7
2	-	-	27,3	35,3	43,2
3	-	66,7	16,7	12,8	3,7
4	33,3	-	16,7	17,6	12,3
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı / Yolların Yapımı ve Onarımı / Ulaşım Sorunu / Su Sorunu / Çevre Planlaması – Şehircilik / Doğalgaz
2	Park –Bahçe / AVM / Eğlence Mekanı- Sosyal Tesis
3	Sağlık kurumu ve Elemanı / Eğitim
4	İşsizlik Sorunu / İstihdam
5	Sanayi / Yeni Yatırımlar

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı, Yolların Yapımı ve Onarımı, Ulaşım Sorunu, Çevre Planlaması / Şehircilik, Askeriye ve Kurumsal Yapı, Doğalgaz
2	AVM, Eğlence Mekanı / Sosyal Tesis, Park / Bahçe
3	Eğitim / Okul, Sağlık kurumu ve Elemanı
4	Sanayi, İşsizlik Sorunu / İstihdam, Tarım ve Hayvancılığa Destek, Havaalanı, Yeni Yatırımlar

	EĞİTİM				
	Okuryazar değil	Okuryazar	İlkokul	Ortaokul / Lise	Üniversite / Lisansüstü
(PROJEYE DAHİL OLMA) YAŞADIĞINIZ ÇEVRENİN GELİŞTİRİLMESİ YAPILACAK PROJELERİN PARÇASI OLMAK İSTER MİSİNİZ?					
Hayır	37,5	10,0	37,3	25,8	18,2
Evet	62,5	90,0	62,7	74,2	81,8
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(NE TÜR PROJE) BİREYSEL OLARAK NE TÜR BİR PROJENİN PARÇASI OLABİLİRSİNİZ?*					
1	20,0	33,3	35,9	26,9	32,7
2	80,0	55,6	45,3	55,6	63,3
3	20,0	11,1	27,4	23,9	15,3
Toplam*	120,0	100,0	108,6	106,4	111,3

(İŞ BEKLENTİSİ) AŞAĞIDAKİ İFADELERDEN HANGİLERİNİ KENDİNİZ İÇİN DAHA UYGUN BULUYORSUNUZ?***					
1	40,0	-	38,0	40,8	39,5
2	40,0	66,7	30,6	31,2	34,4
3	20,0	33,3	33,1	32,4	29,3
Toplam *	100,0	100,0	101,7	104,4	103,2

(KAYSERİ İLİ ALGISI) ŞİMDİ SİZE KAYSERİ İLE İLGİLİ OKUYACAĞIM İFADELERDEN HANGİSİ SİZİN KANAATİNİZE EN UYGUNUDUR?					
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında geri kalmış ve kötü imkânlarla sahip bir yerdir	8,3	18,2	19,0	17,2	11,3
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında her anlamda ortalama gelişmişlikte bir yerdir	66,7	54,5	36,5	50,2	47,9
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında gelişmiş ve iyi imkanlara sahip bir yerdir	25,0	27,3	44,5	32,6	40,8
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(KAYSERİ'İN GELECEĞİ) SİZCE KAYSERİ BUGÜN OLDUĞU KONUMDAN DAHA İYİ BİR YERE ULAŞABİLİR Mİ?					
Hayır	50,0	11,1	31,1	18,0	14,9
Evet	50,0	88,9	68,9	82,0	85,1
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşlı, engelli ve bakıma muhtaç hastalara yönelik projeler, Eğitim çağındaki çocuklara yönelik projeler
2	Kadınların işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi, Gençlerin işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi
3	Küçük ölçekli girişimlere verilecek destek ve krediler, Tarım ve hayvancılık konusunda destek ve projeler

*** Kodların açıklaması tablodadır.

1	Yaşadığım yerin ekonomik değil sosyal projelere ihtiyaç duyduğunu düşünüyorum, Kazanç beklemeden sosyal projeler içinde yer almak isterim
2	Meslek edindirme kursları ile meslek sahibi olmak/bir yerde çalışmak isterim, Kadınların ev içinde olabilecekleri projeler ile desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.
3	Destek ve krediler ile şuanda yaptığım işimi geliştirebilirim, Destek ve krediler ile küçük de olsa kendi işimi kurmak/yapmak isterim, Bir kadın olarak verilecek destek ile kuracağım iş kendi ayaklarım üzerinde durmamı sağlar.

Okur-Yazar olmayan katılımcıların büyük bir kısmının, acil para ihtiyacını karşılama kaynağı olarak, arkadaş ve eş-dostunu tercih ettiği görülmektedir.

MESLEK ETKİSİ

Meslek değişkeni; sosyal göstergeler, eğilimler ve beklentilere doğrusal veya ters olarak en duyarlı değişken olmuştur. Anketteki bir eksiklik, meslek ve işi birbirinden tam olarak ayırmamasıdır. Örneğin devlet memurluğu, gerçekte bir iş olmasına rağmen, katılımcıların verdiği yanıtlarda bir meslek gibi dile getirilmiştir. Bu nedenle, yanıtlarda iş ve meslek güvencesi birbirine eşit olarak kabul edilmiştir.

Düzenli işi olmayan kesimler, ev kadınları, öğrenciler ve işsizlerdir. Geliri olmayanlar, öğrenci ve işsizlerdir. Ev kadınlarının geliri, hanedeki erkek gelirini kendi geliri kabul etmesinden veya hane içi üretimden elde edilen bir gelirden kaynaklanmaktadır.

Bütün tabloların içinde sadece meslek gruplarında gelir beklentisi önemli bir farklılık göstermektedir. Devlet memuru, özel sektör işçileri, üst düzey yöneticiler ve uzmanlık meslekleri mensupları yüksek düzey bir gelir ihtiyacı belirtmişlerdir. Bunun anlamı şudur; meslek sahibi olmak sosyo-ekonomik yaşama karşı talep fonksiyonunu artırmaktadır. Bu dört kesimin katılımcılar içindeki oranı %27'dir. Dolayısıyla bireysel gelişimi veya daha iyi yaşam kalitesini talep eden toplumsal kesimlerin genişlemesi diğer bir deyişle **orta sınıfın gelişmesi** bölgenin gelişimi için de önemli bir göstergedir.

Mesleği olan kesimlerin, parasal ihtiyaç bazında, ağırlıklı olarak formal yolları kullanması, bu kesimlerin geleneksel dayanışma mekanizmalarından uzaklaştığını göstermektedir. Bu nedenle, geleneksel dayanışma yolları, iş ve gelir güvencesinin olmadığı veya zayıf olduğu toplumsal kesimler ve bölgelerde hala etkinliğini sürdürmektedir çıkarımı yapılabilir. Sıkıntı ve sorunları danışma konusunda diğer tüm göstergelerde olduğu gibi meslek göstergesinde de hala geleneksel yollar kullanılmaktadır. Boş zamanların değerlendirilmesinde, memurlar, öğrenciler ve uzmanlık meslekleri bireysel faaliyetler içerisindedir. Diğer kesimler ise yakın çevre ile birlikte bu zamanı kullanılmaktadır.

Göç eğilimi Kayseri'de düşük olmasına rağmen, göçü planlayan ve göç isteği olan kesimlerin başında öğrenciler, işçiler, uzmanlık meslekleri ve kamu çalışanları gelmektedir. Gelecek endişesi, mesleklerle göre karmaşık eğilimlere sahiptir. Özel sektör işçileri, uzmanlık meslekleri, emekliler, çiftçiler ve esnaf kesimi gelecek konusunda yüksek oranda endişeliler. Emekliler hariç diğer meslek gruplarının üretim sektöründe olması dikkat çekici bir unsurdur. Kayseri için bu göstergenin bir uyarı olarak değerlendirilmesi gerekir. Yaşam memnuniyeti konusunda sadece uzmanlık meslekleri düşük seviyededir. Bu durum, Kayseri'deki sosyal yaşamın seviyesi ile açıklanabilir.

Yakın çevrenin acil ihtiyacı konusunda, işçiler için işsizlik sorunu, üst yöneticiler ve işsizler için altyapı sorunu ön plandadır. Kayseri'nin gelişimi için meslek sahibi kesimler, fiziki yatırımları ön plana çıkarmaktadırlar. Aynı kesim, olanak bulursa da aynı alanlarda yatırım yapacağını belirtmiştir. İşsiz, emekli ve çiftçiler için sanayi yatırımları yapacaklarını söylemişlerdir. İlçe düzeyinde ise, bütün gruplar, altyapı ve sanayi yatırımı yapacaklarını belirtmiştir. Köy mahalle düzeyinde, altyapı ve yaşam kalitesinin geliştirilmesine yönelik yatırımlar daha ön plana çıkmaktadır. Tüm meslek grupları Kayseri'yi görece gelişmiş bir il olarak görmekte ve geleceği konusunda oldukça umutludurlar.

Sonuç olarak meslek değişkeninde; çiftçiler, işsizler ve esnafların, kalkınma politikalarında daha önem verilmesi gereken gruplar olarak görülmesi gerekmektedir. Memuriyeti ise gelir ve iş güvencesi nedeniyle meslek ve işten öte ayrı bir yaşam tarzı gibi değerlendirmek gereklidir. Meslek sahiplerinin daha yüksek gelecek beklentisi ve daha somut talepleri olduğu görülmektedir.

Kentin ihtiyaçları konusunda; işçiler için işsizlik sorunu, üst yöneticiler ve işsizler için ise altyapı sorunları ön plandadır.

MESLEK											
Devlet Memuru	Kamu Sektöründe İşçi	Özel Sektörde İşçi	Üst Düzey Yönetici	Uzmanlık Gerektiren Meslekler	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Emekli	Çiftçi	Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret	
(DÜZENLİ İŞ) DÜZENLİ BİR İŞİNİZ VAR MI?											
Hayır	-	6,4	-	-	98,2	94,1	100,0	88,6	12,8	-	
Evet	100,0	93,6	100,0	100,0	1,8	5,9		11,4	87,2	100,0	
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
(GEÇİM) GENEL OLARAK GEÇİMİNİZİ NASIL SAĞLIYORSUNUZ?											
Gelirim yok	-	-	-	-	10,2	35,5	50,0	-	-	-	
Kira / Diğer	-	2,0	-	-	6,3	14,5	6,3	-	-	2,1	
Çiftçilik/ Hayvancılık yaparak	-	-	-	-	5,5	5,3	1,3	3,8	100,0	-	
Serbest meslek gelirim var	-	4,5	-	11,1	19,7	19,7	15,0	10,5	-	97,9	
Düzenli bir maaşım var	100,0	93,6	100,0	88,9	58,3	25,0	27,5	85,7	-	-	
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
(GELİR BEKLENTİSİ) NE KADAR BİR GELİRİN SİZİN İÇİN YETERLİ OLABACAĞINI DÜŞÜNÜYORSUNUZ?											
1000 TL ve daha az	-	1,1	25,0	-	0,6	2,8	3,0	-	-	1,4	
1001-3000 TL	26,2	64,6	25,0	23,1	59,0	52,3	44,7	79,6	66,7	55,8	
3001-5000 TL	64,3	33,3	50,0	30,8	36,6	37,6	50,8	17,5	30,6	32,6	
5001 TL ve üzeri	9,5	23,8	4,2	46,2	3,7	7,3	1,5	2,9	2,8	10,1	
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
(SOSYAL GÜVENLİK) HERHANGİ BİR SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA ÜYE MİSİNİZ?											
Üye Değil	-	-	-	-	3,9	21,4	40,7	-	13,5	6,9	
Yeşil Kart	-	-	-	-	7,1	3,6	9,3	-	16,2	-	
SGK	100,0	100,0	100,0	100,0	87,7	74,1	47,5	100,0	70,3	92,4	
Özel Sigorta	-	-	2,5	-	1,3	0,9	2,5	-	-	0,8	
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir

MESLEK											
	Devlet Memuru	Kamu Sektöründe İşçi	Özel Sektörde İşçi	Üst Düzey Yönetici	Uzmanlık Gerektiren Meslekler	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Emekli	Çiftçi	Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret
(PARA İHTİYACI) EĞER PARAYA İHTİYACINIZ OLURSA BUNU NASIL KARŞILARSINIZ?											
Diğer	7,1	9,1	11,1	40,0	0,0	11,9	6,3	9,0	7,2	5,1	7,0
Devlet kurumlarına başvurarak	16,7	13,6	19,5	0,0	13,3	25,2	7,1	36,9	21,6	30,8	23,4
Akrabalarından isteyerek	16,7	22,7	21,6	0,0	26,7	27,0	15,2	13,9	22,7	38,5	11,7
Anne / Baba / Çocuklarından isteyerek	23,8	22,7	20,5	40,0	33,3	32,7	61,6	29,5	13,4	10,3	14,1
Banka kredisine başvurarak	40,5	27,3	29,5	0,0	20,0	17,0	6,3	19,7	27,8	15,4	27,3
Arkadaş / Dostlarından isteyerek	11,9	18,2	21,6	20,0	26,7	10,7	28,6	14,8	33,0	12,8	25,0
Toplam*	116,7	113,6	123,8	100,0	120,0	124,5	125,1	123,8	125,7	112,9	108,5
(KİME DANIŞIR) MADDE VE MANEVİ SIKINTI VE SORUNLARINIZLA İLGİLİ OLARAK KİMLERE DANIŞIRSINIZ?											
Eşime / Çocuklarıma	33,3	38,1	22,5	-	22,2	37,7	0,9	13,0	49,0	13,5	32,0
Anneme / Babama / Kardeşime / Aile büyüklerime	57,1	66,7	52,9	60,0	77,8	59,3	96,4	69,5	22,0	45,9	32,0
Akraba ileri gelenlerine	9,5	9,5	8,9	-	-	6,8	5,4	9,9	7,0	13,5	14,4
Arkadaş ve dostlarıma	23,8	19,0	21,5	20,0	16,7	14,2	33,3	36,6	25,0	16,2	30,4
Komşularıma / Muhtara	-	-	0,5	-	-	0,6	-	3,1	2,0	-	-
Dini kanaat önderine / Cami imamına	4,8	4,8	14,1	-	5,6	11,1	5,4	4,6	9,0	24,3	15,2
Toplam*	128,5	138,1	120,4	80,0	122,3	129,7	141,4	136,7	114,0	113,4	124,0
(BOŞ ZAMAN) BOŞ ZAMANLARINIZDA NELER YAPARSINIZ? **											
1	31,8	39,1	37,5	-	47,1	47,9	48,2	56,6	48,0	28,9	40,2
2	79,5	91,3	89,1	100,0	52,9	118,4	69,3	111,5	114,3	115,8	115,0
3	40,9	43,5	31,8	-	58,8	23,3	60,5	52,5	8,2	18,4	23,6
4	40,9	26,1	15,6	-	29,4	18,4	27,2	13,1	9,2	10,5	13,4
Toplam*	193,1	200,0	174,0	100,0	188,2	208,0	205,2	233,7	179,7	173,6	192,2

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1-TV izlemek 2- Anne, baba ziyareti / Eş, dost ve akraba ziyareti yapmak / Komşu ziyareti yapmak / Camiye gitmek / Kahvehane zaman geçirmek / Dernek, lokal vb. yerlere gitmek, 2- Anne, baba ziyareti / Eş, dost ve akraba ziyareti yapmak / Komşu ziyareti yapmak / Camiye gitmek / Kahvehane zaman geçirmek / Dernek, lokal vb. yerlere gitmek, 3- Sinemaya gitmek / Tiyatroya gitmek / Spor (futbol, basketbol vb.) / Kuran kursuna gitmek / Kuran okumak, 4-Kitap okumak / Sivil toplum kuruluşlarında olmak / Yardım kuruluşu faaliyetleri / Bahçe işleriyle uğraşmak / El işi yapmak / Siyasi parti çalışmalarına katılmak

MESLEK											
	Devlet Memuru	Kamu Sektöründe İşçi	Özel Sektörde İşçi	Üst Düzey Yönetici	Uzmanlık Gerektiren Meslekler	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Emekli	Çiftçi	Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret
(ACİL İHTİYAÇ) SIZCE YAŞADIĞINIZ YAKIN ÇEVRENİN EN ACIL İHTİYACI NEDİR?*											
1	20,9	9,1	20,1	40,0	38,9	38,4	29,1	40,0	38,8	24,3	29,4
2	32,6	13,6	19,5	20,0	22,2	26,7	29,1	24,6	7,1	10,8	9,6
3	25,6	31,8	15,4	20,0	27,8	20,5	16,5	6,2	13,3	8,1	14,0
4	14,0	40,9	39,1	-	11,1	10,3	21,4	24,6	38,8	37,8	41,2
5	7,0	4,5	5,9	20,0	-	4,1	3,9	4,6	2,0	18,9	5,9
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(YATIRIM) KAYSERİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN BEKLEDİĞİNİZ YATIRIMLAR NELERDİR?											
Sağlık kurumları ve hastaneler	4,9	14,3	9,5	25,0	26,7	21,8	11,8	7,5	7,9	3,0	3,1
Yol ve altyapı çalışmaları	24,4	42,9	20,0	25,0	20,0	24,5	24,5	45,0	25,7	9,1	38,3
Üniversite ve eğitim kurumları	12,2	33,3	9,5	25,0	20,0	15,6	19,6	13,3	8,9	3,0	10,2
Kültür ve doğa turizm yatırımları	41,5	38,1	25,8	-	13,3	35,4	40,2	23,3	18,8	21,2	17,2
Tarım ve hayvancılık yatırımları	19,5	9,5	17,4	25,0	20,0	6,8	12,7	6,7	26,7	27,3	18,8
Sanayi yatırımları	17,1	38,1	36,3	-	26,7	12,9	23,5	24,2	34,7	48,5	38,3
Toplam*	119,6	176,2	118,5	100,0	126,7	117,0	132,3	120,0	122,7	112,1	125,9

MESLEK (DEVAMI)											
	Devlet Memuru	Kamu Sektöründe İşçi	Özel Sektörde İşçi	Üst Düzey Yönetici	Uzmanlık Gerektiren Meslekler	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Emekli	Çiftçi	Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret
YAPACAĞINI İLK İŞ – KAYSERİ İÇİN***											
1	48,5	47,6	29,7	66,7	60,0	35,7	29,5	43,3	33,8	26,7	41,5
2	21,2	28,6	23,9	33,3	6,7	40,0	41,1	28,3	14,3	13,3	19,8
3	15,2	4,8	20,0	-	13,3	12,1	8,4	4,2	22,1	23,3	7,5
4	15,2	19,0	26,5	-	20,0	12,1	21,1	24,2	29,9	36,7	31,1
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINI İLK İŞ - İLÇE İÇİN ***											
1	35,5	40,0	25,2	75,0	87,5	34,5	36,0	31,2	32,9	42,9	30,2
2	32,3	20,0	30,8	25,0	-	43,1	37,3	37,6	14,3	23,8	21,9
3	6,5	6,7	13,1	-	-	11,2	6,7	3,2	17,1	-	9,4
4	25,8	33,3	30,8	-	12,5	11,2	20,0	28,0	35,7	33,3	38,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINI İLK İŞ – KASABA / MAHALLE / KÖY İÇİN***											
1	53,3	60,0	33,3	50,0	20,0	43,6	38,9	31,3	32,0	40,0	31,7
2	40,0	30,0	37,0	50,0	40,0	39,7	30,6	38,8	20,0	30,0	26,8
3	-	10,0	11,1	-	40,0	15,4	8,3	4,5	20,0	10,0	17,1
4	6,7	-	18,5	-	-	1,3	22,2	25,4	28,0	20,0	24,4
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	1-Altyapı / Yolların Yapımı ve Onarımı / Ulaşım Sorunu / Su Sorunu / Çevre Planlaması – Şehircilik / Doğalgaz
2	2-Park –Bahçe / AVM / Eğlence Mekanı- Sosyal Tesis
3	3-Sağlık Kurumu ve Elemanı / Eğitim
4	4-İşsizlik Sorunu / İstihdam
5	5-Sanayi / Yeni Yatırımlar

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	1-Altyapı, Yolların Yapımı ve Onarımı, Ulaşım Sorunu, Çevre Planlaması / Şehircilik, Askeriye ve Kurumsal Yapı, Doğalgaz
2	2-AVM, Eğlence Mekanı / Sosyal Tesis, Park / Bahçe
3	3-Eğitim / Okul, Sağlık kurumu ve Elemanı
4	4-Sanayi, İşsizlik Sorunu / İstihdam, Tarım ve Hayvancılığa Destek, Havaalanı, Yeni Yatırımlar

MESLEK											
	Devlet Memuru	Kamu Sektöründe İşçi	Özel Sektörde İşçi	Üst Düzey Yönetici	Uzmanlık Gerektiren Meslekler	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Emekli	Çiftçi	Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret
(PROJEYE DAHİL OLMA) YAŞADIĞINIZ ÇEVRENİN GELİŞTİRİLMESİ YAPILACAK PROJELERİN PARÇASI OLMAK İSTER MİSİNİZ?											
Hayır	7,9	20,0	21,5	50,0	21,4	25,5	26,3	28,0	36,7	28,6	33,1
Evet	92,1	80,0	78,5	50,0	78,6	74,5	73,7	72,0	63,3	71,4	66,9
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(NE TÜR PROJE) BİREYSEL OLARAK NE TÜR BİR PROJENİN PARÇASI OLABİLİRSİNİZ?*											
1	38,2	53,3	39,1	0,0	63,6	16,8	30,0	18,6	42,9	24,0	23,5
2	61,8	53,3	44,2	100,0	27,3	80,4	67,1	60,0	37,5	36,0	49,4
3	5,9	20,0	22,5	0,0	27,3	8,4	14,3	28,6	30,4	48,0	34,1
Toplam*	105,9	126,6	105,8	100,0	118,2	105,6	111,4	107,2	110,8	108,0	107,0
(İŞ BEKLENTİSİ) AŞAĞIDAKİ İFADELERDEN HANGİLERİNİ KENDİNİZ İÇİN DAHA UYGUN BULUYORSUNUZ?***											
1	45,7	56,3	52,1	0,0	63,6	21,6	43,8	32,5	36,8	44,0	35,6
2	42,9	25,0	23,9	100,0	36,4	41,4	31,5	24,7	42,1	28,0	33,3
3	11,4	31,3	25,4	0,0	18,2	36,9	31,5	45,5	28,1	40,0	33,3
Toplam *	100,0	112,6	101,4	100,0	118,2	99,9	106,8	102,7	107,0	112,0	102,2

MESLEK (DEVAMI)											
	Devlet Memuru	Kamu İşçi	Özel Sektörde İşçi	Üst Düzey Yönetici	Uzmanlık Gerektiren Meslekler	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Emekli	Çiftçi	Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret
(KAYSERİ İLİ ALGISI) ŞİMDİ SİZE KAYSERİ İLE İLGİLİ OKUYACAĞIM İFADELERDEN HANGİSİ SİZİN KANAATİNİZE EN UYGUNDUR?											
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında geri kalmış ve kötü imkanlara sahip bir yerdir	17,4	17,4	13,4	20,0	11,1	10,7	14,3	10,0	25,7	17,9	25,9
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında her anlamda ortalama gelişmişlikte bir yerdir	50,0	52,2	45,0	20,0	50,0	41,1	50,4	72,1	35,2	53,8	35,0
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında gelişmiş ve iyi imkanlara sahip bir yerdir	32,6	30,4	41,6	60,0	38,9	48,2	35,3	17,9	39,0	28,2	39,2
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(KAYSERİ'İN GELECEĞİ) SİZCE KAYSERİ BUGÜN OLDUĞU KONUMDAN DAHA İYİ BİR YERE ULAŞABİLİR Mİ?											
Hayır	5,0	20,0	16,6	-	18,8	16,8	21,2	12,3	37,2	29,0	29,8
Evet	95,0	80,0	83,4	100,0	81,3	83,2	78,8	87,7	62,8	71,0	70,2
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşlı, engelli ve bakıma muhtaç hastalara yönelik projeler, Eğitim çağındaki çocuklara yönelik projeler
2	Kadınların işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi, Gençlerin işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi
3	Küçük ölçekli girişimlere verilecek destek ve krediler, Tarım ve hayvancılık konusunda destek ve projeler

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşadığım yerin ekonomik değil sosyal projelere ihtiyaç duyduğumu düşünüyorum, Kazanç beklemeden sosyal projeler içinde yer almak isterim
2	Meslek edindirme kursları ile meslek sahibi olmak/bir yerde çalışmak isterim, Kadınların ev içinde olabileceklere projeler ile desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.
3	Destek ve krediler ile şuanda yaptığım işimi geliştirebilirim, Destek ve krediler ile küçük de olsa kendi işimi kurmak/yapmak isterim, Bir kadın olarak verilecek destek ile kuracağım iş kendi ayaklarım üzerinde durmamı sağlar.

GELİR ETKİSİ

Gelir, genel olarak göstergeler üzerinde büyük etkiye sahip gözükmemektedir. Gelir grupları arasında birkaç soruda farklılıklar oluşmaktadır.

Gelir farklılıkları ile düzenli iş, geçim ve gelir beklentisi soruları arasında doğal olarak doğrusal bir ilişki vardır. Geliri düşük grup sosyal güvenlik şemsiyesi altında daha düşük orana sahiptir. Gelir yükseldikçe, formal para ihtiyacı karşılama yolu oranı artmaktadır. Sıkıntı ve sorunların paylaşımında tüm gruplarda aile ve eş/dost çevresi ön plandadır. Gelir seviyesi ve boş zamanın değerlendirilmesi bazında gruplar arasında belirgin bir fark yoktur.

Gelir farklılıklarının göç konusunda etkisi sınırlıdır. Göç eğilimi düşük olan Kayseri’de sadece alt gelir grubunun göç eğilimi yüksektir. Bu grup aynı zamanda memnuniyet açısından görece yüksek olumsuz bir eğilime sahiptir. Alttaki iki gelir grubu, acil ihtiyaç konusunda istihdamı öne çıkarmaktadır. Diğer gruplar her alanda ihtiyaç belirtmişlerdir. Kayseri’nin gelişimi için bütün gelir gruplarında altyapı, turizm ve sanayi yatırımları dile getirilmiştir. İlçe ve köy/mahalle düzeyinde fiziki yatırımlar ve sosyal yatırımlar her grupta ön plandadır.

Çevrenin gelişimi için katılımcılık konusunda alt gelir grupları daha çekinceli davranırken, diğer gruplar oldukça yüksek bir oranda katılım sağlamışlardır. Her grup ağırlıklı olarak kadın ve gençler konusunda proje yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Kayseri’nin gelişmişlik düzeyi ve geleceği konusunda düşük oranda yanıt veren en alt gelir grubu olmuştur. Diğer gruplar ise oldukça olumlu kanaate sahiptirler.

Sonuç olarak gelir etkisi düşünüldüğünde, en alt gelir gruplarına önem verilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

HANENİN AYLIK GELİRİ				
	0-1300 TL	1301-2500 TL	2501-4500 TL	4501 TL ve üzeri
(DÜZENLİ İŞ) DÜZENLİ BİR İŞİNİZ VAR MI?				
Hayır	66,3	49,3	31,9	20,4
Evet	33,7	50,7	68,1	79,6
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
(GEÇİM) GENEL OLARAK GEÇİMİNİZİ NASIL SAĞLIYORSUNUZ?				
Gelirim yok	27,6	-	-	-
Kira / Diğer	0,3	5,1	3,7	2,1
Çiftçilik/ Hayvancılık yaparak	5,5	4,8	5,2	2,1
Serbest meslek gelirim var	21,4	21,8	24,6	44,7
Düzenli bir maaşım var	45,2	68,3	66,4	51,1
Toplam*	100,0	100,0	100,0	100,0
(GELİR BEKLENTİSİ) NE KADAR BİR GELİRİN SİZİN İÇİN YETERLİ OLACAĞINI DÜŞÜNÜYORSUNUZ?				
1000 TL ve daha az	1,6	0,3	0,8	4,3
1001-3000 TL	67,4	65,3	36,9	27,7
3001-5000 TL	28,8	29,0	50,8	48,9
5001 TL ve üzeri	2,2	5,4	11,5	19,1
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

(SOSYAL GÜVENLİK) HERHANGİ BİR SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA ÜYE MİSİNİZ?				
Üye Değil	18,2	4,9	5,1	2,0
Yeşil Kart	3,3	6,3	1,5	-
SGK	77,2	87,9	91,2	98,0
Özel Sigorta	1,3	0,9	2,2	-
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

HANENİN AYLIK GELİRİ				
	0-1300 TL	1301-2500 TL	2501-4500 TL	4501 TL ve üzeri
(PARA İHTİYACI) EĞER PARAYA İHTİYACINIZ OLURSA BUNU NASIL KARŞILARSINIZ?				
Diğer	7,4	6,2	14,5	23,9
Devlet kurumlarına başvurarak	18,1	23,4	16,8	13,0
Akrabalarımдан isteyerek	17,4	26,4	16,0	15,2
Anne / Baba / Çocuklarımdan isteyerek	26,5	27,9	28,2	34,8
Banka kredisine başvurarak	14,4	26,4	30,5	26,1
Arkadaş / Dostlarımdan isteyerek	36,9	16,0	9,2	15,2
Toplam*	120,7	126,3	115,2	128,2

(KİME DANIŞIR) MADDİ VE MANEVİ SIKINTI VE SORUNLARINIZLA İLGİLİ OLARAK KİMLERE DANIŞIRSINIZ?				
Eşime / Çocuklarıma	26,1	24,3	30,0	46,7
Anneme / Babama / Kardeşime / Aile büyüklerime	45,5	67,2	63,1	51,1
Akraba ileri gelenlerine	7,3	9,7	10,8	8,9
Arkadaş ve dostlarıma	33,8	16,4	18,5	24,4
Komşularıma / Muhtara	1,3	-	0,8	2,2
Dini kanaat önderine / Cami imamına	7,6	12,2	10,8	11,1
Toplam*	121,6	129,8	134,0	144,4

(BOŞ ZAMAN) BOŞ ZAMANLARINIZDA NELER YAPARSINIZ?*				
1	57,7	35,6	34,8	38,6
2	101,3	103,6	88,6	77,3
3	32,7	30,5	44,7	40,9
4	17,6	15,9	24,2	29,5
Toplam*	209,3	185,6	192,3	186,3

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	TV izlemek
2	Anne, baba ziyareti / Eş, dost ve akraba ziyareti yapmak / Komşu ziyareti yapmak / Camiye gitmek / Kahvehane zaman geçirmek / Dernek, lokal vb. yerlere gitmek
3	Sinemaya gitmek / Tiyatroya gitmek / Spor (futbol, basketbol vb.) / Kuran kursuna gitmek / Kuran okumak
4	Kitap okumak / Sivil toplum kuruluşlarında olmak / Yardım kuruluşu faaliyetleri / Bahçe işleriyle uğraşmak / El işi yapmak / Siyasi parti çalışmalarına katılmak

HANENİN AYLIK GELİRİ				
	0-1300 TL	1301-2500 TL	2501-4500 TL	4501 TL ve üzeri
(GÖÇ PLAN) BURADAN BAŞKA BİR YERE GÖÇ ETMEYİ PLANLIYOR MUSUNUZ				
Hayır	77,1	77,8	72,0	68,9
Evet	22,9	22,2	28,0	31,1
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
(GÖÇ İSTEK) İMKANINIZ OLSA BURADAN GÖÇ ETMEK İSTER MİYDİNİZ?				
Hayır	65,9	67,4	60,5	58,7
Evet	34,1	32,6	39,5	41,3
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
(GELECEK) KENDİNİZ VE VARSA ÇOCUKLARINIZ İÇİN BURADA İYİ BİR GELECEK OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?				
Hayır	56,0	38,9	36,6	39,5
Evet	44,0	61,1	63,4	60,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
(MEMNUNİYET) GENEL OLARAK DEĞERLENDİRDİĞİNİZDE BURADA YAŞAMAKTAN NE KADAR MEMNUNSUNUZ?				
Hiç memnun değilim / Memnun değilim	23,3	20,8	15,4	9,3
Ne memnun ne değilim	25,9	17,2	26,2	27,9
Çok memnunum / Memnunum	50,8	62,0	58,5	62,8
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
HANENİN AYLIK GELİRİ				
	0-1300 TL	1301-2500 TL	2501-4500 TL	4501 TL ve üzeri
(ACİL İHTİYAÇ) SİZCE YAŞADIĞINIZ YAKIN ÇEVRENİN EN ACİL İHTİYACI NEDİR?*				
1	29,7	28,8	32,3	20,8
2	16,2	21,5	20,2	25,0
3	15,5	15,1	23,4	22,9
4	35,1	30,1	16,9	14,6
5	3,4	4,5	7,3	16,7
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
(YATIRIM) KAYSERİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN BEKLEDİĞİNİZ YATIRIMLAR NELERDİR?				
Sağlık kurumları ve hastaneler	5,6	13,4	11,3	15,9
Yol ve altyapı çalışmaları	29,9	23,8	24,2	47,7
Üniversite ve eğitim kurumları	11,6	14,1	15,3	15,9
Kültür ve doğa turizm yatırımları	21,9	29,4	38,7	25,0
Tarım ve hayvancılık yatırımları	14,3	15,9	16,9	13,6
Sanayi yatırımları	32,2	26,9	26,6	29,5
Toplam*	115,5	123,5	133,0	147,6

YAPACAĞINI İLK İŞ - KAYSERİ İÇİN ***				
1	38,7	30,4	44,2	41,7
2	22,5	30,8	31,0	27,8
3	10,3	14,1	9,7	8,3
4	28,4	24,6	15,0	22,2
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINI İLK İŞ - İLÇE İÇİN ***				
1	29,3	31,3	38,5	41,0
2	26,0	32,6	33,0	33,3
3	12,5	11,3	3,3	5,1
4	32,2	24,8	25,3	20,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINI İLK İŞ – KASABA/ MAHALLE/KÖY İÇİN***				
1	37,1	28,1	52,1	36,4
2	19,0	44,5	37,5	40,9
3	18,1	10,9	4,2	13,6
4	25,7	16,4	6,3	9,1
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı / Yolların Yapımı ve Onarımı / Ulaşım Sorunu / Su Sorunu / Çevre Planlaması – Şehircilik / Doğalgaz
2	Park –Bahçe / AVM / Eğlence Mekanı- Sosyal Tesis
3	Sağlık kurumu ve Elemanı / Eğitim
4	İşsizlik Sorunu / İstihdam
5	Sanayi / Yeni Yatırımlar

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı, Yolların Yapımı ve Onarımı, Ulaşım Sorunu, Çevre Planlaması / Şehircilik, Askeriye ve Kurumsal Yapı, Doğalgaz
2	AVM, Eğlence Mekanı / Sosyal Tesis, Park / Bahçe
3	Eğitim / Okul, Sağlık kurumu ve Elemanı
4	Sanayi, İşsizlik Sorunu / İstihdam, Tarım ve Hayvancılığa Destek, Havaalanı, Yeni Yatırımlar

Bölgenin gelişimi konusunda her birimde yüksek bir katılımcılık isteği vardır. Kayserililer kadın ve gençlik projelerine katılma konusunda daha çok eğilim göstermektedirler.

HANENİN AYLIK GELİRİ				
	0-1300 TL	1301-2500 TL	2501-4500 TL	4501 TL ve üzeri
(PROJEYE DAHİL OLMA) YAŞADIĞINIZ ÇEVRENİN GELİŞTİRİLMESİ YAPILACAK PROJELERİN PARÇASI OLMAK İSTER MİSİNİZ?				
Hayır	44,6	22,8	12,4	18,4
Evet	55,4	77,2	87,6	81,6
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
(NE TÜR PROJE) BİREYSEL OLARAK NE TÜR BİR PROJENİN PARÇASI OLABİLİRSİNİZ?*				
1	27,8	34,1	28,3	16,7
2	60,5	49,3	57,6	56,7
3	19,1	24,2	19,6	40,0
Toplam*	107,4	107,6	105,5	113,4
(İŞ BEKLENTİSİ) AŞAĞIDAKİ İFADELERDEN HANGİLERİNİ KENDİNİZ İÇİN DAHA UYGUN BULUYORSUNUZ?***				
1	37,2	41,2	42,4	22,6
2	31,7	30,9	36,4	45,2
3	34,8	30,5	24,2	41,9
Toplam *	103,7	102,6	103,0	109,7
(KAYSERİ İLİ ALGISI) ŞİMDİ SİZE KAYSERİ İLE İLGİLİ OKUYACAĞIM İFADELERDEN HANGİSİ SİZİN KANAATİNİZE EN UYGUNUDUR?				
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında geri kalmış ve kötü imkanlara sahip bir yerdir	28,0	7,9	13,5	12,2
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında her anlamda ortalama gelişmişlikte bir yerdir	38,6	49,9	47,5	30,6
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında gelişmiş ve iyi imkanlara sahip bir yerdir	33,4	42,2	39,0	57,1
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
(KAYSERİ'NİN GELECEĞİ) SİZCE KAYSERİ BUGÜN OLDUĞU KONUMDAN DAHA İYİ BİR YERE ULAŞABİLİR Mİ?				
Hayır	42,6	10,2	4,2	17,5
Evet	57,4	89,8	95,8	82,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşlı, engelli ve bakıma muhtaç hastalara yönelik projeler, Eğitim çağındaki çocuklara yönelik projeler
2	Kadınların işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi, Gençlerin işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi
3	Küçük ölçekli girişimlere verilecek destek ve krediler, Tarım ve hayvancılık konusunda destek ve projeler

*** Kodların açıklaması tablodadır.

1	Yaşadığım yerin ekonomik değil sosyal projelere ihtiyaç duyduğumu düşünüyorum, Kazanç beklemeden sosyal projeler içinde yer almak isterim
2	Meslek edindirme kursları ile meslek sahibi olmak/bir yerde çalışmak isterim, Kadınların ev içinde olabilecekleri projeler ile desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.
3	Destek ve krediler ile şuanda yaptığım işimi geliştirebilirim, Destek ve krediler ile küçük de olsa kendi işimi kurmak/yapmak isterim, Bir kadın olarak verilecek destek ile kuracağım iş kendi ayaklarım üzerinde durmamı sağlar.

BÖLGE ETKİSİ

Yaşanılan yer değişkeni; sosyal göstergeler, eğilimler ve beklentilere düşük düzeyde etki etmektedir. Düzenli işi olmayanların oranının hem şehir merkezi hem de kasabada/köyde yüksek olması ilginçtir. İlçeler bu açıdan daha avantajlıdır. Geliri olmayanlar için de aynı bulgu geçerlidir. Alt gelir düzeyi oranı her yerleşim biriminde düşüktür. İlçeler orta gelirli, köy/kasaba ve şehir merkezi orta ve üst gelirli hanelerdir. Sosyal güvenlik ve yerleşim birimi birbiriyle doğru orantılıdır, kasaba/köyde bu oran düşüktür. Göç planı ve eğilimi her yerde düşüktür. Gelecek endişesi en çok ilçelerde hissedilmektedir. Buna koşut olarak yaşam memnuniyeti ilçelerde görece daha düşüktür. İhtiyacın nasıl karşılandığı yerleşim birimlerinde çok farklılık göstermemektedir. Hem piyasa koşulları hem de yakın çevre eşite yakın düzeyde kullanılmaktadır. Sıkıntı ve sorunları paylaşma konusunda ilçelerde aileye danışma oranı oldukça düşüken, din adamları önemli bir paya sahiptir. İlçeler, boş zamanlarında bireysel işler yapma konusunda düşük bir orana sahiptir.

İlçelerde en önemli sorun işsizlik olarak görünmektedir. Tüm yerleşim birimlerinde yaşayan bireyler, altyapı, turizm ve sanayi yatırımlarını Kayseri için temel ihtiyaç olarak görmektedirler. İlçe ve kasaba/köy düzeyinde ise her konuda yatırım ihtiyacı hissedilmektedir.

Bölgenin gelişimi konusunda her birimde yüksek bir katılımcılık isteği vardır. Kayserililer kadın ve gençlik projelerine katılma konusunda daha çok eğilim göstermektedirler. İlçe ve illerde sosyal projeler daha acil ihtiyaç olarak görülürken, kasabada/köyde destek kredileri öne çıkmaktadır.

Sonuç olarak, Kayseri'de geliştirilecek kalkınma politikaları ilçelere duyarlı olmalıdır. Sosyal projeler ve alt yapı ihtiyacı daha ön plandadır.

YAŞANILAN YER			
	Kasaba / Köy	İlçe Merkezi	Şehir Merkezi
(DÜZENLİ İŞ) DÜZENLİ BİR İŞİNİZ VAR MI?			
Hayır	64,4	37,8	57,8
Evet	35,6	62,2	42,2
Toplam	100,0	100,0	100,0
(GEÇİM) GENEL OLARAK GEÇİMİNİZİ NASIL SAĞLIYORSUNUZ?			
Gelirim yok	18,1	3,5	10,3
Kira / Diğer	7,1	1,0	4,3
Çiftçilik/ Hayvancılık yaparak	5,8	8,7	4,8
Serbest meslek gelirim var	25,8	31,3	19,3
Düzenli bir maaşım var	43,2	55,5	61,4
Toplam*	100,0	100,0	100,0
(GELİR BEKLENTİSİ) NE KADAR BİR GELİRİN SİZİN İÇİN YETERLİ OLACAĞINI DÜŞÜNÜYORSUNUZ?			
1000 TL ve daha az	0,5	1,0	2,0
1001-3000 TL	55,7	72,5	46,7
3001-5000 TL	41,2	21,7	42,9
5001 TL ve üzeri	2,6	4,9	8,3
Toplam	100,0	100,0	100,0
(SOSYAL GÜVENLİK) HERHANGİ BİR SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA ÜYE MİSİNİZ?			
Üye Değil	17,9	9,0	10,6
Yeşil Kart	12,3	2,7	1,6
SGK	68,2	87,8	86,2
Özel Sigorta	1,7	0,6	1,6
Toplam	100,0	100,0	100,0

YAŞANILAN YER			
	Kasaba / Köy	İlçe Merkezi	Şehir Merkezi
(PARA İHTİYACI) EĞER PARAYA İHTİYACINIZ OLURSA BUNU NASIL KARŞILARSINIZ?			
Diğer	2,1	4,8	15,0
Devlet kurumlarına başvurarak	28,1	28,1	14,8
Akrabalarımın isteyerek	20,3	23,6	17,1
Anne / Baba / Çocuklarımdan isteyerek	30,7	15,3	34,3
Banka kredisine başvurarak	25,5	17,6	24,4
Arkadaş / Dostlarımdan isteyerek	25,0	25,6	14,8
Toplam*	131,7	115,0	120,4
(KİME DANIŞIR) MADDİ VE MANEVİ SIKINTI VE SORUNLARINIZLA İLGİLİ OLARAK KİMLERE DANIŞIRSINIZ?			
Eşime / Çocuklarıma	27,1	24,4	26,2
Anneme / Babama / Kardeşime / Aile büyüklerime	60,9	35,1	69,2
Akraba ileri gelenlerine	4,7	9,8	9,9
Arkadaş ve dostlarıma	32,8	24,4	22,1
Komşularıma / Muhtara	-	0,9	1,1
Dini kanaat önderine / Cami imamına	4,2	20,3	6,0
Toplam*	129,7	114,9	134,5
(BOŞ ZAMAN) BOŞ ZAMANLARINIZDA NELER YAPARSINIZ? **			
1	53,5	42,2	41,0
2	117,6	101,0	93,7
3	49,2	17,5	38,1
4	21,4	8,9	22,4
Toplam*	241,7	169,6	195,2

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	TV izlemek
2	Anne, baba ziyareti / Eş, dost ve akraba ziyareti yapmak / Komşu ziyareti yapmak / Camiye gitmek / Kahvehane zaman geçirmek / Dernek, lokal vb. yerlere gitmek
3	Sinemaya gitmek / Tiyatroya gitmek / Spor (futbol, basketbol vb.) / Kuran kursuna gitmek / Kuran okumak
4	Kitap okumak / Sivil toplum kuruluşlarında olmak / Yardım kuruluşu faaliyetleri / Bahçe işleriyle uğraşmak / El işi yapmak / Siyasi parti çalışmalarına katılmak

YAŞANILAN YER			
	Kasaba / Köy	İlçe Merkezi	Şehir Merkezi
(GÖÇ PLAN) BURADAN BAŞKA BİR YERE GÖÇ ETMEYİ PLANLIYOR MUSUNUZ			
Hayır	80,8	78,2	73,8
Evet	19,2	21,8	26,2
Toplam	100,0	100,0	100,0
(GÖÇ İSTEK) İMKANINIZ OLSA BURADAN GÖÇ ETMEK İSTER MİYDİNİZ?			
Hayır	74,6	68,6	60,1
Evet	25,4	31,4	39,9
Toplam	100,0	100,0	100,0
(GELECEK) KENDİNİZ VE VARSA ÇOCUKLARINIZ İÇİN BURADA İYİ BİR GELECEK OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?			
Hayır	41,6	59,3	36,3
Evet	58,4	40,7	63,7
Toplam	100,0	100,0	100,0
(MEMNUNİYET) GENEL OLARAK DEĞERLENDİRDİĞİNİZDE BURADA YAŞAMAKTAN NE KADAR MEMNUNSUNUZ?			
Hiç memnun değilim / Memnun değilim	15,7	32,4	15,2
Ne memnun ne değilim	27,2	25,1	21,2
Çok memnunum / Memnunum	57,1	42,5	63,6
Toplam	100,0	100,0	100,0

YAŞANILAN YER			
	Kasaba / Köy	İlçe Merkezi	Şehir Merkezi
(ACİL İHTİYAÇ) SİZCE YAŞADIĞINIZ YAKIN ÇEVRENİN EN ACİL İHTİYACI NEDİR?*			
1	41,2	20,1	34,1
2	20,1	9,9	27,6
3	8,8	10,5	22,6
4	26,3	56,4	8,0
5	3,6	3,2	7,8
Toplam	100,0	100,0	100,0
(YATIRIM) KAYSERİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN BEKLEDİĞİNİZ YATIRIMLAR NELERDİR?			
Sağlık kurumları ve hastaneler	12,1	3,9	14,6
Yol ve altyapı çalışmaları	29,7	20,6	33,2
Üniversite ve eğitim kurumları	13,7	10,3	14,4
Kültür ve doğa turizm yatırımları	29,7	19,7	31,7
Tarım ve hayvancılık yatırımları	11,0	26,1	9,0
Sanayi yatırımları	25,8	42,9	19,5
Toplam*	122,0	123,5	122,4

YAPACAĞINIZ İLK İŞ - KAYSERİ İÇİN ***			
1	43,3	28,1	38,7
2	23,6	16,2	35,9
3	6,7	18,7	11,8
4	26,4	37,0	13,6
Toplam	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINIZ İLK İŞ - İLÇE İÇİN ***			
1	38,6	23,3	38,1
2	30,0	19,1	40,2
3	5,0	16,3	6,0
4	26,4	41,4	15,7
Toplam	100,0	100,0	100,0
YAPACAĞINIZ İLK İŞ – KASABA/ MAHALLE/KÖY İÇİN***			
1	32,0	36,7	40,6
2	35,0	15,0	41,1
3	11,7	21,7	8,3
4	21,4	26,7	10,0
Toplam	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı / Yolların Yapımı ve Onarımı / Ulaşım Sorunu / Su Sorunu / Çevre Planlaması – Şehircilik / Doğalgaz
2	Park –Bahçe / AVM / Eğlence Mekanı- Sosyal Tesis
3	Sağlık kurumu ve Elemanı / Eğitim
4	İşsizlik Sorunu / İstihdam
5	Sanayi / Yeni Yatırımlar

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Altyapı, Yolların Yapımı ve Onarımı, Ulaşım Sorunu, Çevre Planlaması / Şehircilik, Askeriye ve Kurumsal Yapı, Doğalgaz
2	AVM, Eğlence Mekanı / Sosyal Tesis, Park / Bahçe
3	Eğitim / Okul, Sağlık kurumu ve Elemanı
4	Sanayi, İşsizlik Sorunu / İstihdam, Tarım ve Hayvancılığa Destek, Havaalanı, Yeni Yatırımlar

YAŞANILAN YER			
	Kasaba / Köy	İlçe Merkezi	Şehir Merkezi
(PROJEYE DAHİL OLMA) YAŞADIĞINIZ ÇEVRENİN GELİŞTİRİLMESİ YAPILACAK PROJELERİN PARÇASI OLMAK İSTER MİSİNİZ?			
Hayır	37,0	27,6	21,2
Evet	63,0	72,4	78,8
Toplam	100,0	100,0	100,0
(NE TÜR PROJE) BİREYSEL OLARAK NE TÜR BİR PROJENİN PARÇASI OLABİLİRSİNİZ?*			
1	19,2	37,9	27,5
2	61,5	47,0	60,9
3	22,1	26,3	18,8
Toplam*	102,8	111,2	107,2
(İŞ BEKLENTİSİ) AŞAĞIDAKİ İFADELERDEN HANGİLERİNİ KENDİNİZ İÇİN DAHA UYGUN BULUYORSUNUZ?***			
1	31,7	41,5	40,4
2	25,0	38,9	30,0
3	45,2	24,4	32,7
Toplam *	101,9	104,8	103,1
(KAYSERİ İLİ ALGISI) ŞİMDİ SİZE KAYSERİ İLE İLGİLİ OKUYACAĞIM İFADELERDEN HANGİSİ SİZİN KANAATİNİZE EN UYGUNUDUR?			
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında geri kalmış ve kötü imkanlara sahip bir yerdir	15,3	26,3	9,0
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında her anlamda ortalama gelişmişlikte bir yerdir	56,4	32,4	53,5
Kayseri diğer iller ile karşılaştırıldığında gelişmiş ve iyi imkanlara sahip bir yerdir	28,2	41,3	37,5
Toplam	100,0	100,0	100,0
(KAYSERİ'İN GELECEĞİ) SİZCE KAYSERİ BUGÜN OLDUĞU KONUMDAN DAHA İYİ BİR YERE ULAŞABİLİR Mİ?			
Hayır	19,7	31,1	13,6
Evet	80,3	68,9	86,4
Toplam	100,0	100,0	100,0

* Bu soruya birden fazla cevap verildiğinden toplam yüzde değer %100'ün üzerindedir.

* Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşlı, engelli ve bakıma muhtaç hastalara yönelik projeler, Eğitim çağındaki çocuklara yönelik projeler
2	Kadınların işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi, Gençlerin işgücüne kazandırılması/meslek edindirilmesi
3	Küçük ölçekli girişimlere verilecek destek ve krediler, Tarım ve hayvancılık konusunda destek ve projeler

*** Kodların açıklaması aşağıdadır.

1	Yaşadığım yerin ekonomik değil sosyal projelere ihtiyaç duyduğumu düşünüyorum, Kazanç beklemeden sosyal projelerde yer almak isterim
2	Meslek edindirme kursları ile meslek sahibi olmak/bir yerde çalışmak isterim, Kadınların ev içinde olabilecekleri projeler ile desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.
3	Destek ve krediler ile şuanda yaptığım işimi geliştirebilirim, Destek ve krediler ile küçük de olsa kendi işimi kurmak/yapmak isterim, Bir kadın olarak verilecek destek ile kuracağım iş kendi ayaklarım üzerinde durmamı sağlar.

II. B. EĞİLİM VE BEKLENTİ ÇAPRAZ TABLOLARI

Bu bölümde ankete katılanların, boş zamanın değerlendirilmesi, göç planı ve göç isteği, gelecek beklentisi ve yaşam memnuniyeti konularında verdikleri yanıtların cinsiyet, yaş grupları, eğitim düzeyi, yaşadıkları yer, meslek ve gelire göre dağılımları verilmektedir.

Bu bölüm, beş konuda gösterilen sosyal eğilimlerin birkaç gösterge bazında kısmi açıklamasını sağlamaktadır. Örneğin göç etmek isteyenlerin eğitim, yaş gibi özellikleri bu tablolardan görülebilir. Diğer yandan diğer bölümlerde yapılan yorumların hangi ölçülerde geçerli olduğunu gösteren bir kontrol bölümü olarak da düşünülebilir.

Tablolarda her grubun seçenekler arasındaki eğilimini ayırt etmek için, o grubun bir sorunun seçeneğine verdiği yanıtın oranı, ankete katılanlar içindeki oranına bölünmüştür. 1'in üstündeki değerler o grubun o seçeneği daha çok dile getirdiğini göstermektedir. Örneğin, anketteki kadın nüfus oranı %48,2, Boş Zaman aktivitelerinde 1. Seçenek TV seyretmek kadınlar için %55,8dir. Seçeneği nüfusa bölündüğünde 1,16 çıkmaktadır. Bu oran kadınların TV seyretme alışkanlığının fazla olduğunu göstermektedir.

Bu şekilde her grubun karakteristiği ortaya çıkmakta, diğer taraftan her faktörün diğer değişkenlere göre nasıl şekillendiği görülmektedir.

BOŞ ZAMANIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kadınların boş zaman aktiviteleri arasında eş/dost/akraba ziyaretinden çok TV seyretmek ve dışarıda bir faaliyete katılmak yer almaktadır. Erkekler ise daha çok eş/dost/akraba ziyareti yapmaktadır. Genç kuşak TV seyretmekte, dışarıda faaliyette bulunmakta, orta ve ileri yaş, eş/dost/akraba ziyareti yapmaktadır. Yaş ilerledikçe dışarı aktiviteleri oldukça azalmaktadır. Eğitim ile boş zamanları değerlendirme arasında doğrusal bir ilişki vardır, eğitim seviyesi yükseldikçe bireysel faaliyetler artmaktadır.

Yerleşim yerlerine göre ise, şehir ve köy/kasabada sosyalleşme oranı ilçeye göre daha fazladır. İlçe sıklıkla sıkı bir sosyal yaşantı görüntüsü vermektedir. Meslek ile boş zamanları değerlendirme arasında doğrusal bir ilişki vardır. Meslek sahipliği yükseldikçe bireysel faaliyetler artmaktadır. Emekli, işsiz, çiftçi esnaf, dışarı ve bireysel faaliyetlerden çok eş/dost/akraba ziyaretine ilgi göstermektedir. Gelir ile boş zamanları değerlendirme arasında da doğrusal bir ilişki vardır. Gelir arttıkça bireysel faaliyetler artmaktadır.

Eğitim ile boş zamanları değerlendirme arasında doğrusal bir ilişki vardır, eğitim seviyesi yükseldikçe bireysel faaliyetler artmaktadır.

(BOŞ ZAMAN) BOŞ ZAMANLARINIZDA NELER YAPARSINIZ?				
	1*	2*	3*	4*
CİNSİYET				
Kadın	1,16	0,97	1,08	1,30
Erkek	0,85	1,03	0,92	0,72
YAŞ				
12-17 arası	1,28	0,83	1,75	0,67
18-24 arası	1,07	0,67	1,52	1,67
25-34 arası	1,03	0,99	1,32	1,09
35-54 arası	0,93	1,17	0,59	0,74
55 ve üzeri	0,94	1,18	0,38	0,49

EĞİTİM				
Okuryazar değil	1,17	1,50	-	-
Okuryazar	0,45	1,00	0,55	0,55
İlkokul	1,00	1,10	0,45	0,55
Ortaokul / Lise	0,99	1,09	0,98	0,73
Üniversite / Lisansüstü	1,03	0,69	1,60	2,08
YAŞANILAN YER				
Kasaba / Köy	1,21	1,16	1,46	1,20
İlçe Merkezi	0,96	0,99	0,52	0,50
Şehir Merkezi	0,94	0,94	1,15	1,28
(BOŞ ZAMAN) BOŞ ZAMANLARINIZDA NELER YAPARSINIZ?				
	1*	2*	3*	4*
MESLEK				
Devlet Memuru	0,74	0,80	1,24	2,35
Kamu Sektöründe İşçi	0,96	0,96	1,39	1,57
Özel Sektörde İşçi	0,87	0,90	0,97	0,90
Üst Düzey Yönetici	-	1,00	-	1,20
Uzmanlık Gerektiren Meslekler (Hakim, Doktor, Avukat, Mühendis, vb.)	0,92	0,46	2,38	2,31
Ev Hanımı	1,12	1,22	0,72	1,07
Öğrenci	1,13	0,70	1,86	1,57
İşsiz	1,20	1,03	1,46	0,69
Emekli	1,10	1,13	0,24	0,52
Çiftçi	0,69	1,18	0,56	0,62
Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret				
(Alım – Satım, Bakkal, Esnaf vb.)	0,87	1,08	0,67	0,72
HANENİN AYLIK GELİRİ				
0-1300 TL	1,08	0,84	0,79	0,78
1301-2500 TL	0,94	1,22	1,04	0,99
2501-4500 TL	0,91	1,03	1,50	1,49
4501 TL ve üzeri	0,96	0,86	1,31	1,73

* Kodların açıklaması tablodadır.

1	TV izlemek
2	Anne, baba ziyareti / Eş, dost ve akraba ziyareti yapmak / Komşu ziyareti yapmak / Camiye gitmek / Kahvehane zaman geçirmek / Dernek, lokal vb. yerlere gitmek
3	Sinemaya gitmek / Tiyatroya gitmek / Spor (futbol, basketbol vb.)
4	Kitap okumak / Sivil toplum kuruluşlarında olmak / Yardım kuruluşu faaliyetleri / Siyasi parti çalışmalarına katılmak

GÖÇ PLANI

Kadınların göç eğilimi erkelere göre biraz fazladır. Bu olguyu göç eğiliminin Kayseri’de çok düşük olması ile birlikte düşünmek gerekir. Göç etme eğilimi gençlerde mevcuttur. Aynı şekilde eğitim seviyesi göç kararını etkilemektedir. Göç konusunda ilçe birimi biraz önde gözükmektedir. Göçü seçenler, öğrenciler ve kalifiye meslek sahipleridir. Yoksullar hariç her grubun göç planı bulunmaktadır.

(GÖÇ PLAN) BURADAN BAŞKA BİR YERE GÖÇ ETMEYİ PLANLIYOR MUSUNUZ?		
	Hayır	Evet
CİNSİYET		
Kadın	0,96	1,07
Erkek	1,04	0,94
YAŞ		
12-17 arası	0,97	1,58
18-24 arası	0,78	1,59
25-34 arası	1,02	0,83
35-54 arası	1,06	0,79
55 ve üzeri	1,17	0,74
EĞİTİM		
Okuryazar değil	1,00	0,83
Okuryazar	0,91	0,91
İlkokul	1,16	0,62
Ortaokul / Lise	1,07	0,84
Üniversite / Lisansüstü	0,71	1,72
YAŞANILAN YER		
Kasaba / Köy	0,98	0,76
İlçe Merkezi	1,11	1,02
Şehir Merkezi	0,93	1,09

(GÖÇ PLAN) BURADAN BAŞKA BİR YERE GÖÇ ETMEYİ PLANLIYOR MUSUNUZ?		
	Hayır	Evet
MESLEK		
Devlet Memuru	0,85	1,54
Kamu Sektöründe İşçi	1,00	1,26
Özel Sektörde İşçi	1,03	0,93
Üst Düzey Yönetici	0,80	1,00
Uzmanlık Gerektiren Meslekler (Hakim, Doktor, Avukat, Mühendis,vb.)	0,72	2,11

Ev Hanımı	1,09	0,86
Öğrenci	0,76	1,78
İşsiz	0,88	0,68
Emekli	1,17	0,73
Çiftçi - Hayvancı	1,18	0,36
Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret (Alım – Satım, Bakkal, Esnaf vb.)	1,07	0,94
HANENİN AYLIK GELİRİ		
0-1300 TL	0,83	0,79
1301-2500 TL	1,19	1,08
2501-4500 TL	1,07	1,33
4501 TL ve üzeri	1,06	1,51

GÖÇ EĞİLİMİ

Göç planı konusunda söylenenler hemen her şey göç isteği içinde geçerlidir. Göçü isteyenlerle planlayanlar aynı kesimlerdir.

(GÖÇ İSTEK) İMKANINIZ OLSA BURADAN GÖÇ ETMEK İSTER MİYDİNİZ?		
	Hayır	Evet
CİNSİYET		
Kadın	0,98	1,01
Erkek	1,02	0,99
YAŞ		
12-17 arası	0,86	1,42
18-24 arası	0,70	1,59
25-34 arası	1,03	0,81
35-54 arası	1,13	0,79
55 ve üzeri	1,15	0,82
EĞİTİM		
Okuryazar değil	1,08	0,75
Okuryazar	1,00	0,82
İlkokul	1,22	0,76
Ortaokul / Lise	1,07	0,89
Üniversite / Lisansüstü	0,64	1,49
Toplam	100,0	100,0
YAŞANILAN YER		
Kasaba / Köy	1,08	0,71
İlçe Merkezi	1,09	0,96
Şehir Merkezi	0,90	1,15

(GÖÇ İSTEK) İMKANINIZ OLSA BURADAN GÖÇ ETMEK İSTER MİYDİNİZ?		
	Hayır	Evet
MESLEK		
Devlet Memuru	0,83	1,11
Kamu Sektöründe İşçi	0,70	1,52
Özel Sektörde İşçi	1,08	0,95
Üst Düzey Yönetici	1,00	0,60
Uzmanlık Gerektiren Meslekler (Hâkim, Doktor, Avukat, Mühendis, vb.)	0,56	1,94
Ev Hanımı	1,11	0,89
Öğrenci	0,65	1,64
İşsiz	0,94	0,78
Emekli	1,15	0,86
Çiftçi	1,23	0,56
Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret (Alım – Satım, Bakkal, Esnaf vb.)	1,10	0,89
HANENİN AYLIK GELİRİ		
0-1300 TL	0,82	0,80
1301-2500 TL	1,20	1,09
2501-4500 TL	1,06	1,30
4501 TL ve üzeri	1,04	1,39

GELECEK BEKLENTİSİ

Geleceğe kadınlar daha olumlu bakmaktadırlar. Yaş grubu olarak orta yaş öne çıkmaktadır. Aralarında çok büyük fark olmamakla birlikte düşük ve orta düzey eğitilmişler geleceği daha olumlu görmektedirler. İlçe konusunda yukarıdaki tablolara benzer bir durum burada da görülmektedir. İlçede yaşayanlar görece daha kötümserdirler. Aynı eğilim, meslekler içinde uzmanlık meslekleri, emekli ve çiftçilerde görülmektedir. Gelir seviyesi gelecek beklentisini doğrusal olarak etkilemektedir.

(GELECEK) KENDİNİZ VE VARSA ÇOCUKLARINIZ İÇİN BURADA İYİ BİR GELECEK OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?		
	Hayır	Evet
CİNSİYET		
Kadın	0,80	1,15
Erkek	1,19	0,86
Toplam	100,0	100,0
YAŞ		
12-17 arası	1,33	0,81
18-24 arası	0,95	0,86
25-34 arası	0,82	1,00

35-54 arası	1,08	1,10
55 ve üzeri	1,15	1,01
EĞİTİM		
Okuryazar değil	0,42	1,50
Okuryazar	1,00	1,45
İlkokul	1,16	1,05
Ortaokul / Lise	1,03	0,98
Üniversite / Lisansüstü	0,81	0,96
Toplam	100,0	100,0
YAŞANILAN YER		
Kasaba / Köy	0,86	1,00
İlçe Merkezi	1,39	0,79
Şehir Merkezi	0,78	1,15

(GELECEK) KENDİNİZ VE VARSA ÇOCUKLARINIZ İÇİN BURADA İYİ BİR GELECEK OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?		
	Hayır	Evet
MESLEK		
Devlet Memuru	0,59	1,26
Kamu Sektöründe İşçi	0,70	1,04
Özel Sektörde İşçi	1,19	0,96
Üst Düzey Yönetici	0,60	0,80
Uzmanlık Gerektiren Meslekler (Hakim, Doktor, Avukat, Mühendis,vb.)	1,17	1,00
Ev Hanımı	0,54	1,52
Öğrenci	0,92	0,92
İşsiz	0,67	0,86
Emekli	1,41	0,86
Çiftçi	1,51	0,74
Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret (Alım – Satım, Bakkal, Esnaf vb.)	1,39	0,72
HANENİN AYLIK GELİRİ		
0-1300 TL	1,03	0,66
1301-2500 TL	1,00	1,29
2501-4500 TL	0,89	1,27
4501 TL ve üzeri	1,06	1,33

YAŞAM MEMNUNİYETİ

Yaşam memnuniyeti konusunda erkek-kadın farkı dikkat çekicidir. Erkekler ciddi oranda yaşamlarından memnun değildir. Gençlerin memnuniyetsizliği oldukça fazladır. Yaşa göre memnun olanlar orta yaş kuşağıdır. Eğitim seviyesi yaşam memnuniyeti çok az etkilemektedir. İlçede yaşayanlar burada da memnuniyetsiz görünmektedirler. Uzmanlık meslekleri ve özel sektör işçisi ciddi düzeyde Kayseri'deki yaşamdan memnun değildir. Gelir seviyesi ile memnuniyet arasında doğrusal bir ilişki görülmektedir.

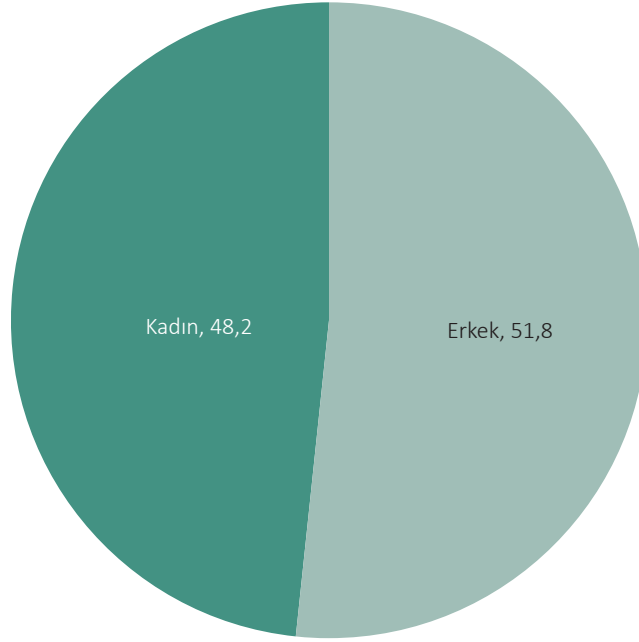
(MEMNUNİYET) GENEL OLARAK DEĞERLENDİRDİĞİNİZDE BURADA YAŞAMAKTAN NE KADAR MEMNUNSUNUZ?			
	Hiç memnun değilim / Memnun değilim	Ne memnun ne değilim	Çok memnunum / Memnunum
CİNSİYET			
Kadın	0,71	0,95	1,16
Erkek	1,27	1,05	0,86
Toplam	100,0	100,0	100,0
YAŞ			
12-17 arası	2,03	0,89	0,69
18-24 arası	0,93	1,19	0,99
25-34 arası	0,74	0,93	1,08
35-54 arası	1,06	0,92	1,03
55 ve üzeri	1,18	1,04	0,88
EĞİTİM			
Okuryazar değil	0,42	1,50	0,83
Okuryazar	0,91	0,45	0,91
İlkokul	1,34	0,50	1,16
Ortaokul / Lise	0,95	1,01	0,99
Üniversite / Lisansüstü	0,86	1,41	0,90
Toplam	100,0	100,0	100,0
YAŞANILAN YER			
Kasaba / Köy	0,78	1,19	1,07
İlçe Merkezi	1,50	1,02	0,74
Şehir Merkezi	0,74	0,91	1,16

(MEMNUNİYET) GENEL OLARAK DEĞERLENDİRDİĞİNİZDE BURADA YAŞAMAKTAN NE KADAR MEMNUNSUNUZ?			
	Hiç memnun değilim / Memnun değilim	Ne memnun ne değilim	Çok memnunu/ Memnunum
MESLEK			
Devlet Memuru	0,78	1,00	0,98
Kamu Sektöründe İşçi	0,70	1,61	1,00
Özel Sektörde İşçi	1,48	0,80	0,95
Üst Düzey Yönetici	-	1,00	1,20
Uzmanlık Gerektiren Meslekler (Hakim, Doktor, Avukat, Mühendis,vb.)	2,61	1,50	0,33
Ev Hanımı	0,37	0,71	1,43
Öğrenci	1,01	1,24	0,97
İşsiz	0,67	1,15	0,90
Emekli	1,19	1,10	0,85
Çiftçi	1,21	1,05	0,85
Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret (Alım – Satım, Bakkal, Esnaf vb.)	1,13	1,03	0,92
HANENİN AYLIK GELİRİ			
0-1300 TL	0,93	0,93	0,72
1301-2500 TL	1,21	0,90	1,27
2501-4500 TL	0,88	1,34	1,18
4501 TL ve üzeri	0,51	1,35	1,18

III. ÖRNEKLEMİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

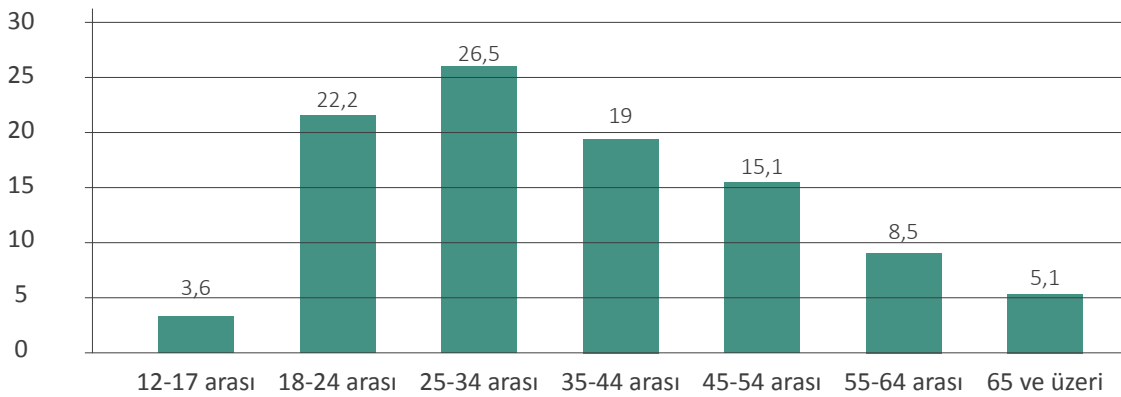
Grafik 50. Cinsiyet

Araştırmaya katılan 1008 katılımcının %48,2 kadın, %51,8 erkek şeklindedir.

Tablo 4. Cinsiyet		
	Sayı	Yüzde(%)
Kadın	486	48,2
Erkek	522	51,8
Toplam	1008	100,0

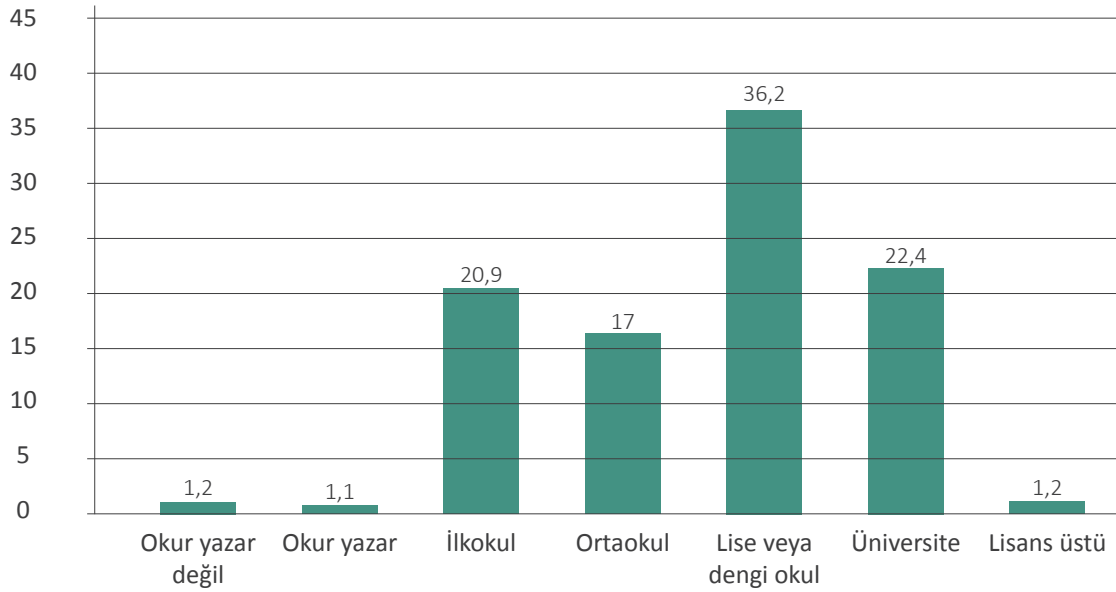
Grafik 51. Yaş Grupları

Örneklem ağırlıklı olarak genç ve orta yaş grubunu kapsamaktadır. Bağımlı nüfus büyük ölçüde örneklem kapsamı dışındadır. Bunun nedeni, araştırmanın amacının; bölgenin kalkınmasına yönelik politikaların belirlenmesinde yetişkin/üretken nüfusun sosyo-ekonomik özellikleri, davranış, eğilim ve beklentilerini ortaya çıkarmak olmasıdır.

Tablo 5. Yaş Grupları		
	Sayı	Yüzde(%)
12-17 arası	36	3,6
18-24 arası	224	22,2
25-34 arası	267	26,5
35-44 arası	192	19,0
45-54 arası	152	15,1
55-64 arası	86	8,5
65 ve üzeri	51	5,1
Toplam	1008	100,0

Grafik 52. Eğitim Durumu

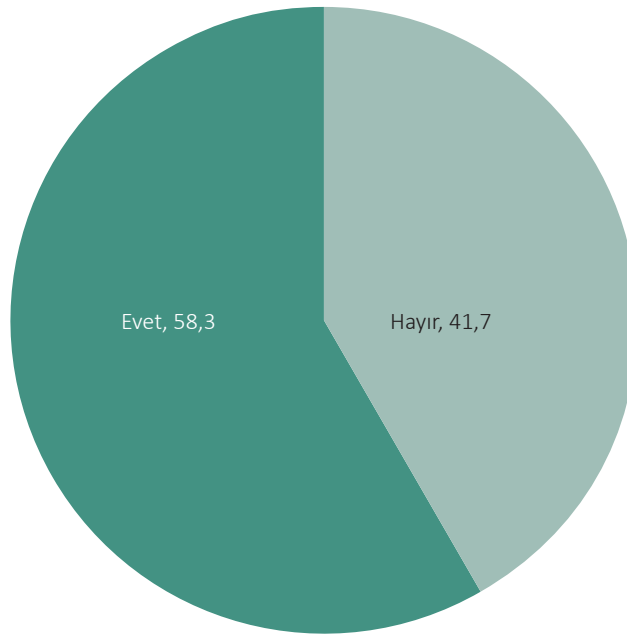
Ankete katılanların eğitim düzeyi Kayseri ilinin ortalama eğitim düzeyinden yüksektir. Kayseri ili, ortalama eğitim süresi 6,66 yıl, (TR72 Bölgesi Sosyal Kalkınma Çalıştayı Hazırlık Raporu-2016) anketteki ortalama eğitim süresi ise 9,9 yıldır. Bunun sebebi yukarıda belirtilen araştırmanın amacı çerçevesinde belirlenen örneklem grubunun demografik özelliklerinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 6. Eğitim Durumu

	Sayı	Yüzde(%)
Okuryazar değil	12	1,2
Okuryazar	11	1,1
İlkokul	211	20,9
Ortaokul	171	17,0
Lise veya dengi okul	365	36,2
Üniversite	226	22,4
Lisansüstü	12	1,2
Toplam	1008	100,0

Grafik 53. Evli misiniz?

Örneklem grubunun %58,3'ü evli, %41,7'si ise bekâr / duldur.

Tablo 7. Evli misiniz?

	Sayı	Yüzde(%)
Evet	588	58,3
Hayır	420	41,7
Toplam	1008	100,0

Tablo 8. Bugünkü işiniz?

	Sayı	Yüzde(%)
Özel Sektörde İşçi	202	20,0
Ev Hanımı	168	16,7
Küçük ve Orta Ölçekli Ticaret (Alım – Satım, Bakkal, Esnaf vb.)	143	14,2
İşsiz	140	13,9
Emekli	119	11,8
Öğrenci	105	10,4
Devlet Memuru	46	4,6
Çiftçi	39	3,9
Kamu Sektöründe İşçi	23	2,3
Uzmanlık Gerektiren Meslekler (Hakim, Doktor, Avukat, Mühendis,vb.)	18	1,8
Üst Düzey Yönetici	5	0,5
Toplam	1008	100,0

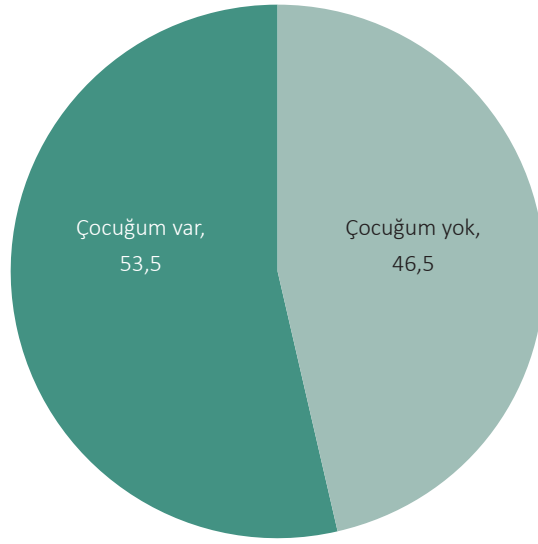
Gelir, elde edilen iş, davranış, eğilim ve beklentilerde önemli bir faktördür. İş, hem diğer sosyo-ekonomik değişkenleri etkilemekte hem de onlardan etkilenmektedir. Bu çerçevede iş değişkeni araştırmaya önemli bir değişken olarak dahil edilmiştir. Bu değişken aynı zamanda kontrol değişkeni olarak işlev görmüştür. Yukarı tablodaki oranlar, araştırmanın tüm toplumsal kesimleri kapsadığını göstermektedir. Araştırmada incelenen il nüfusunun temsiliyet düzeyinin yüksekliğini kanıtlamaktadır. Bu durum aynı zamanda araştırmanın bulgularının geçerlilik ve doğruluk düzeyinin yükselmesine büyük katkı sağlamaktadır.

Tablo 9. Ailenizin aylık toplam kazancını öğrenebilir miyiz?

	Sayı	Yüzde(%)
1000 TL ve daha az	30	3,0
1001-1300 TL	226	22,4
1301-1500 TL	107	10,6
1501-2500 TL	246	24,4
2501-3500 TL	99	9,8
3501 - 4500 TL	42	4,2
4501 TL ve üzeri	49	4,9
Geliri yok	73	7,2
Bilmiyor/Cevap yok	136	13,5
Toplam	1008	100,0

Örneklemin, Kayseri ilini temsil derecesini ve araştırma bulgularının, geçerlilik ve doğruluk düzeyini yükseltecek diğer bir veri ise gelir göstergesidir. Örneklemin yaklaşık üçte biri düşük gelir grubundadır. Gelir seviyesi, araştırmadaki diğer göstergeler üzerinde önemli bir belirleyicidir. Bu nedenle çapraz tablolarda açıklayıcı gücü yüksek olmuştur.

Grafik 54. Çocuğunuz var mı?

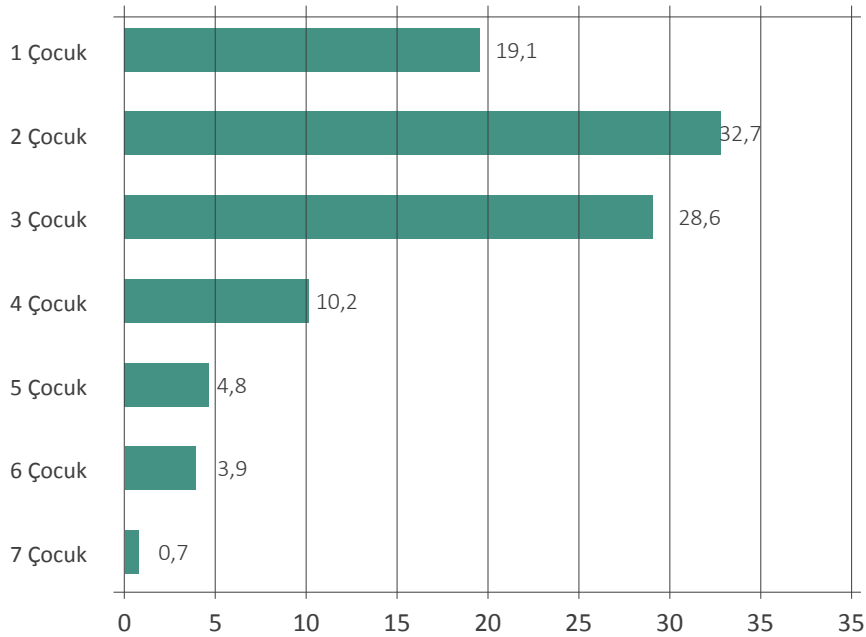

Örnekleme içinde çocuğı olanların oranı, %53,5 olmayanların oranı ise %46,5 dir. Çocuk faktörü özellikle beklenti ve eğilim sorularında etkili bir faktördür.

Tablo 10. Çocuğunuz var mı?

	Sayı	Yüzde(%)
Çocuğum yok	469	46,5
Çocuğum var	539	53,5
Toplam	1008	100,0

Grafik 55. Kaç çocuğunuz var?

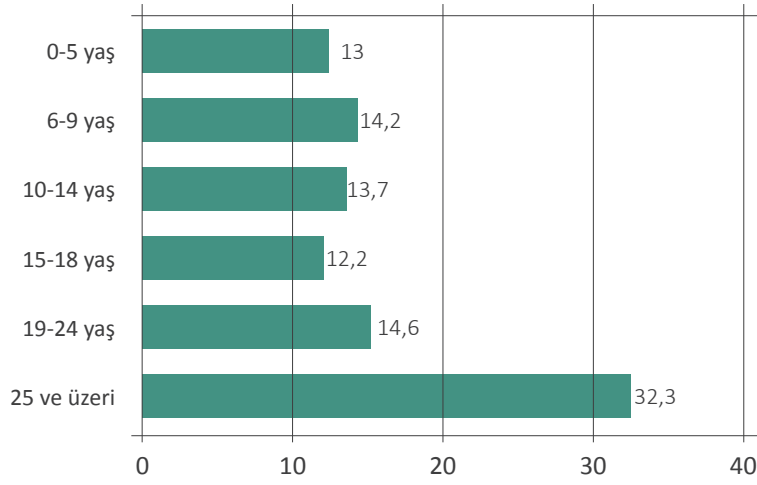
Çocuk sayısı, örneklemin ağırlıklı olarak çekirdek aile olduğunu göstermektedir. Kayseri ilinde geniş aile olgusunun büyük ölçüde çözüldüğü söylenebilir.

Tablo 11. Kaç çocuğunuz var?

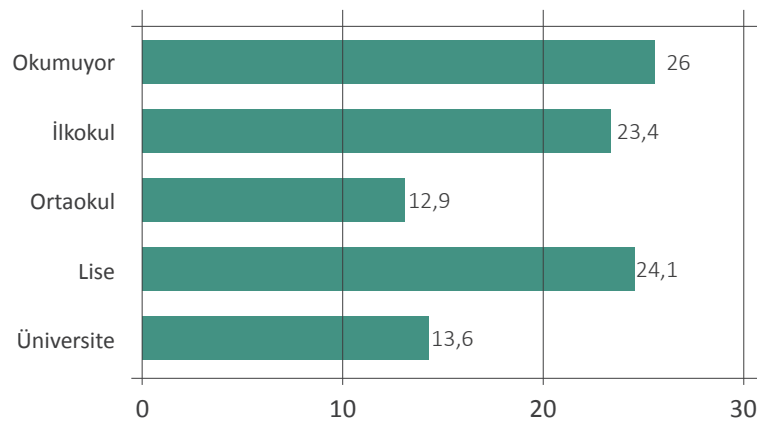
	Sayı	Yüzde(%)
1 Çocuk	103	19,1
2 Çocuk	176	32,7
3 Çocuk	154	28,6
4 Çocuk	55	10,2
5 Çocuk	26	4,8
6 Çocuk	21	3,9
7 ve üzeri	4	0,8
Toplam	539	100,0

Grafik 56. Çocuklarınız ile ilgili bilgi alabilir miyiz?

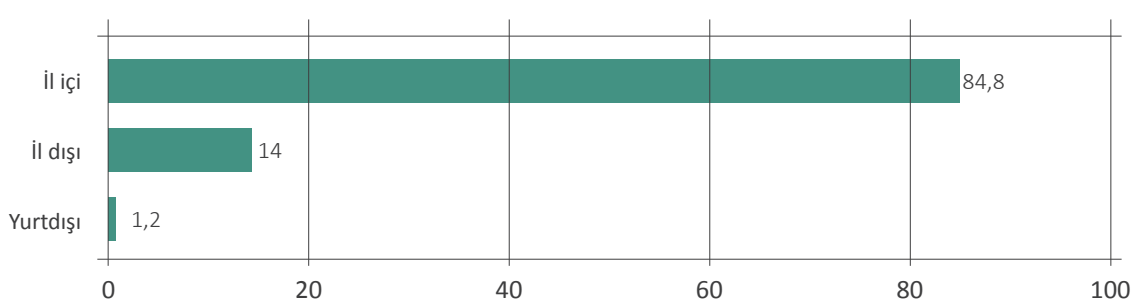
Çocukların Yaşı

Çocukların Eğitim Durumu

Çocukların Yaşadığı Yer

Örneklemdaki ailelerin çocuklarının üçte biri yetişkin gruptadır. Çocukların ortalama eğitim seviyesi, örneklemin seviyesinin oldukça üstündedir. Bu olgu eğitimin aileler için önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Çocukların büyük bir çoğunluğu il içinde yaşamaktadırlar.

	Sayı	Yüzde(%)
Bünyan	50	5,0
Develi	51	5,1
Hacılar	50	5,0
İncesu	51	5,1
Kocasinan	202	20,0
Melikgazi	253	25,1
Pınarbaşı	49	4,9
Sarıoğlan	49	4,9
Talas	100	9,9
Tomarza	49	4,9
Yahyalı	52	5,2
Yeşilhisar	52	5,2
Toplam	1008	100,0

Kayseri'nin ilçelerinde en önemli sorun işsizlik olarak görünmektedir. Bütün yerleşim birimlerinde, altyapı, turizm ve sanayi yatırımları, Kayseri için temel ihtiyaç olarak görülmektedir.

TR72 bölgesinde ekonomik ve sosyal eşitsizlikleri analiz edecek çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışmalara göre bölge-içi eşitsizlikleri gidermeye yönelik politikalar geliştirilmelidir.

IV. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kayseri ilinin sosyal profilini analiz etmeye çalışan bu araştırmanın temel bulguları önem derecesine göre aşağıda verilmektedir. Ayrıca bu bulgulara yönelik politika bazında öneriler sunulmaktadır.

- **Sorun:** Orta Gelir Tuzağı. Bu çalışmada bulunan en önemli bulgu Kayseri’de orta sınıfın gelişmesidir. Ankette orta ve üst gelir grubu nüfus (2500TL ve üzeri) yaklaşık %22’dir. Bu bulgu Orta Gelir Tuzağı’ndan Çıkış: Hangi Türkiye? isimli çalışmada da TR72 bölgesi için tespit edilen yüksek maaş ve ücret düzeyi ile desteklenmektedir.² Söz konusu çalışmada, TR72 bölgesi orta gelir tuzağı riski olan bölge olarak belirlenmiştir. Bu bulgu, orta gelir tuzağı tartışmalarının yerel düzeyde de yapılması gerektiğini göstermektedir. Bölgelerarası ve toplumsal eşitsizlikleri dikkate almadan bir ekonomik büyümenin kısa vadeli olması kaçınılmazdır.
- **Öneri:** Sözü edilen çalışma, orta gelir tuzağı riski olan bölgeler için kalkınma ajanslarının ulusal Orta Vadeli Program (OVP) mantığında bölgesel orta vadeli programlar üretmesi gerektiğini önermektedir. Bunun için kalkınma ajansları gibi bölgesel kurumsal yapıların bölgenin üretim karakterine uygun şekilde yapılanması ve özellikle bölgenin ulaşım altyapısının geliştirilmesi gerektiği belirtilmektedir.
- **Sorun: İlçelerde** en önemli sorun işsizlik olarak görünmektedir. Bütün yerleşim birimlerinde, altyapı, turizm ve sanayi yatırımları, Kayseri için temel ihtiyaç olarak görülmektedir. İlçe ve kasaba/köy düzeyinde ise her konuda yatırım ihtiyacı hissedilmektedir.
- **Öneri: TR72** Bölge Kalkınma Plan’ında alt bölge düzeyinde yapılan analizler ve buna yönelik geliştirilen politikalar ve tedbirleri gerçekleştirecek bir kurumsal yapılanma gerekmektedir.
- **Sorun: Kayseri’nin** sanayileşmiş bir il olmasına rağmen işsizlik sorununun ağırlıklı olarak dile getirilmesi dikkat edilmesi gereken bir noktadır. Bu sorun, merkez ilçelerden çok diğer ilçelerde dile getirilmiştir. Dolayısıyla bu olgu bölge-içi eşitsizlik sorununu gündeme taşımaktadır.
- **Öneri: TR72** bölgesinde ekonomik ve sosyal eşitsizlikleri analiz edecek çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışmalara göre bölge-içi eşitsizlikleri gidermeye yönelik politikalar geliştirilmelidir.
- **Sorun: Kayseri’de** gelecek beklentisi orta düzeydedir. Buna gerekçe olarak, ilde sosyal yaşamın gelişmemişliği gösterilmektedir. Diğer yandan göç etme nedenlerinin çok büyük bölümü Kayseri’nin sosyal dezavantajlarından kaynaklanmaktadır. İş imkanı sorununun, sanayileşmenin merkez ilçelerde yoğunlaşması nedeniyle, gelişmemiş ilçelerde dile getirilmesi muhtemeldir. Ekonomisi oldukça hızlı gelişen bir ilde sosyal hayatın gelişmemiş olduğunun söylenmesi ilginç bir durumdur. Özellikle sosyal hayatın gelişmemişliği ve yaşam standardının dile getirilmesi ekonomik gelişme potansiyelinin büyük risk altında olduğunu göstermektedir.
- **Öneri: Kalkınma** ajansları insani, fiziki ve mali kaynaklarının büyük bölümünü üretime yönelik mali destek programlarına harcamaktadır. Bu desteklerin yanında sosyal kalkınmayı sağlamaya yönelik desteklerin artırılması gerekmektedir.
- **Sorun: Kayseri** gelişen bir il olmasına rağmen, geliri olmayan nüfusun %8 ve düşük gelirli nüfusun %25 olması, nüfusun ciddi bir kısmının yoksullaşma riski altında olduğunu göstermektedir. Dezavantajlı gruplara yönelik proje taleplerinin ön planda olması, ilde sosyal hizmet, sosyal yardım, eğitim ve sağlık hizmetleri ihtiyacının yüksek olduğunu göstermektedir.

² Yeldan, Erinc, Taşçı, Kamil, Voyvoda, Ebru, Özsan, Mehmet Emin; Orta Gelir Tuzağı’ndan Çıkış: Hangi Türkiye? Cilt 1 : Makro/Bölgesel/ Sektörel Analiz, s.97.

- **Öneri:** İlde sosyal kalkınma politikaları ve uygulamalarında alt gelir gruplarına ve dezavantajlı gruplara yönelik projeler geliştirilmelidir.
- **Sorun:** Türkiye genelinde olduğu gibi, kentleşme ve yaşam kalitesinin kırsala göre iyileşmesi, kentlerde kadınlar için ev kadınlığını ön plana çıkarmaktadır. Birçok Anadolu şehrinde olduğu gibi Kayseri’de de kadının iş hayatına katılmasına karşı cinsiyet ayrımı mevcut olmasına rağmen, gerçekte bireysel düzeyde tam tersi bir eğilim söz konusudur. Kadınların iş hayatına girmesi yönündeki yüksek destek, kadınlara yönelik sosyo-ekonomik projelerin yapılabileceğini göstermektedir.
- **Öneri:** İlde sosyal kalkınma politikalarında kadın odaklı sosyal projeler geliştirilmelidir.
- **Sorun: Kayseri’de** nüfusun %62’sinin boş zamanlarında kişisel yaşamına bir şeyler katacak bir etkinlik içinde olmadığı görülmektedir. Nüfusun sadece üçte biri boş zamanını üretken ve aktif olarak yaşamaktadır. Diğer yandan Kayserililerin gezmek konusunda ciddi bir eğilim içinde olmasıdır. Kayseri’de görece ve sınırlı da olsa bir bireyleşme eğilimi olduğunu göstermektedir. Kişisel olarak sorulan çevrenizin ihtiyacı nedir sorusuna karşılık, Kayserililerin sosyal hayatı birinci sırada dile getirmektedirler.
- **Öneri: Kayseri’de** sosyal yaşamı zenginleştirecek projeler geliştirilmelidir. Özellikle kadınlar ve gençler, yapılacak projelerde hedef kitle olarak belirtilmelidir. Sadece AVM değil, kültürel, sportif ve sosyal faaliyetlerin ve tesislerinin oluşturulması gerekmektedir.
- **Sorun: Kayseri’de** sosyal yaşamın gelişmemişliğinden sonra dile getirilen en önemli sorun: kentin fiziki ortamı ve altyapısıdır.
- **Öneri: Kentsel** altyapıyı geliştirecek projeler oluşturulmalıdır.
- **Sorun: Katılımcıların** önemli bir bölümü, fırsat ve olanaklar oluşturulduğunda toplumsal gelişime katılım sağlayacağını belirtmektedirler. Her yaş grubunda, yerel kalkınma sürecine katılım isteği ve iradesi görülmektedir. Bölge insanının yarısı destek, krediler ve meslek edindirme kursları olanaklarının sağlanması koşulunda üretim sürecinde aktif olacağını ifade etmiştir.
- **Öneri: Bu** potansiyelin politikaya dönüştürülmesi, hem yerel yönetimlere büyük katkı sağlayacak hem de merkezin yükünü hafifletecektir. Bu eğilim, yerel kalkınma projelerinin merkezi değil ilçe ve kasaba/köy düzeyinde, tabanda yapılabilirliğini ve yapılması gerektiğini göstermektedir. Yerel kalkınmaya yönelik projelere vatandaşın katılımının sağlanması gerekmektedir.

